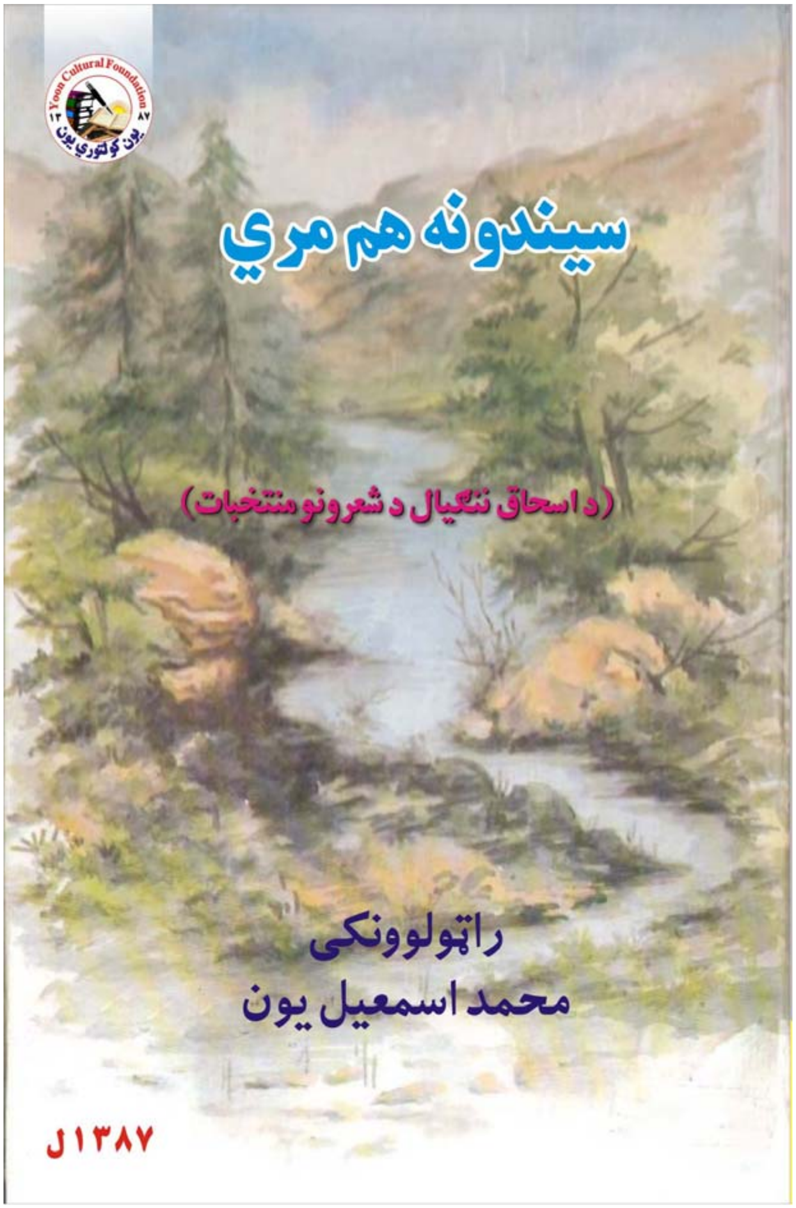

سیندونه هم مري

(د اسحاق ننګیال د شعرونو منتخبات)

راټولوونکی
محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ل

سیندونه هم مري

(د اسحق ننګیال د شعرونو منتخبات)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتــاب نـــوم:	سیندونه هم مري
شـــــاعـــر:	اسحاق ننګیال
راټــولــوونـکی:	محمد اسمعیل یون
خـــپـــرنـــدوی:	یون کلتوري یون
چـــاپــشـمـــېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لــومـــړی چاپ:	۱۳۷۷ل کال
دویـــم چــاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټـولـوونکي پرله پسې نومره:	(۱۴)
د خـــپـرنـــدوی پرله پسې نومره:	(۱۴)
کـــمـــپوزر:	وفاالرحمن وفا

نیولیک

گڼه	سرلیک	مخ
۱	ددې اثر دویم چاپ	۱
۲	یادونه	۳
۳	سریزه	۱۸
۴	ننګیال د نورو لیکوالو له نظره	۴۰
۵	هغه شپې هغه کلونه	۴۴
۶	خیبري تنده	۴۵
۷	طلایي ماهیان	۴۶
۸	ښکاري ته	۴۷
۹	ښار	۴۹
۱۰	ګناه	۵۰
۱۱	غزل	۵۱
۱۲	تشې هوجرې	۵۲
۱۳	د سرو وینو د شپو ښانګې	۵۳
۱۴	شپه	۵۴
۱۵	نصیب	۵۵
۱۶	انګازې	۵۶
۱۷	ژوند ته ژړا	۵۸
۱۹	درشل	۵۹
۲۰	لوونه	۶۰
۲۱	مات خوبونه	۶۱
۲۲	کوټنۍ	۶۳
۲۳	باور	۶۴
۲۴	د مسکو پېغلې ته	۶۵
۲۵	سترې مور مې	۶۶
۲۶	سترې شعرونه	۶۷
۲۷	راشئ او وګورئ	۶۸

۲۸	شو مه دم	۷۰
۲۹	شمشاد شمله، زېړې خبرې	۷۱
۳۰	د خاورین کلي ناوې	۷۲
۳۱	فصل	۷۴
۳۲	ښکاري نظر	۷۵
۳۳	زړه سوی پر غوتۍ	۷۶
۳۴	د بې لارو پل	۷۸
۳۵	سیلۍ	۸۰
۳۶	د شهادت کیسې	۸۱
۳۷	دري نو مونه	۸۳
۳۸	د ماضي پاڼه	۸۴
۳۹	حاصل	۸۷
۴۰	دا ستوري هم تو یېږي شول	۸۸
۴۱	هغه ورځ	۸۹
۴۲	که سپوږمۍ نه وای	۹۰
۴۳	لمبې په دام کې	۹۲
۴۴	ښېرې په مالت کې	۹۵
۴۵	آس (۱)	۹۶
۴۶	هیلې	۹۸
۴۷	سلامونه	۹۹
۴۸	غلا	۱۰۰
۴۹	ماښو ته سرود	۱۰۱
۵۰	لاس راکوې او که نه؟	۱۰۴
۵۱	موسم	۱۰۶
۵۲	زما لیلا	۱۰۷
۵۳	ستا وفا	۱۰۹
۵۴	کیسې	۱۱۰
۵۵	لکه سپېڅلې لوګوس	۱۱۱
۵۶	ړلۍ	۱۱۲
۵۷	دا کلی مه ورانوئ	۱۱۳

۵۸	د سفر په لاره	۱۱۵
۵۹	د میلاد په شپو کې	۱۱۶
۶۰	د چړې په څوکه کې	۱۱۸
۶۱	د رڼا کلي ته	۱۱۹
۶۲	د شپې پر بام	۱۲۰
۶۳	د رڼا مرګ	۱۲۱
۶۴	ته لکه لمر	۱۲۲
۶۵	سپرلي ته	۱۲۳
۶۶	ځاځکي ځاځکي	۱۲۵
۶۷	پسرلی، وږمه، باران	۱۲۶
۶۸	لیک	۱۲۷
۶۹	سیوری(۱)	۱۲۹
۷۰	شناختې	۱۳۰
۷۱	ګامونه قدمونه	۱۳۱
۷۲	توپیر	۱۳۳
۷۳	کلی	۱۳۴
۷۴	چغه	۱۳۶
۷۵	د پښتو خبرې	۱۳۷
۷۶	د ویر مالت	۱۳۸
۷۷	پسرلی	۱۳۹
۷۸	کلیزه	۱۴۱
۷۹	عبدالباري جهاني ته د هغه د شعر په ځواب کې(۱)	۱۴۳
۸۰	تاک	۱۴۷
۸۱	دلبرې	۱۴۹
۸۲	ازادي	۱۵۰
۸۳	(څو منثور شعرونه) زموږ مړینه	۱۵۲
۸۴	درد	۱۵۴
۸۵	پیغمبران هم ژاړي	۱۵۵
۸۶	برخه	۱۵۷
۸۷	دنیا	۱۵۸

۸۸	مساپر	۱۵۹
۸۹	پیاله	۱۶۰
۹۰	لاره	۱۶۱
۹۱	کب	۱۶۲
۹۲	مینه	۱۶۳
۹۳	ثانګه	۱۶۴
۹۴	زه او غر	۱۶۵
۹۵	د غنمو وږی	۱۶۷
۹۶	کښت	۱۷۰
۹۷	عبدالباري جهاني ته !(۲)	۱۷۱
۹۸	وینې پر کاله	۱۷۳
۹۹	بیدیا	۱۷۴
۱۰۰	ګیله	۱۷۶
۱۰۱	شیخ	۱۷۷
۱۰۲	ګړۍ	۱۷۸
۱۰۳	پوښتنه	۱۷۹
۱۰۴	دا کلی دا وطن	۱۸۰
۱۰۵	جنازې	۱۸۲
۱۰۶	کلی- دېره	۱۸۳
۱۰۷	ګلونه	۱۸۵
۱۰۸	د ((ادم)) وصیت	۱۸۶
۱۰۹	د احمق په لټون	۱۸۸
۱۱۰	بادشاه او معشوقه یې	۱۹۲
۱۱۱	پر قبر مې ۱۹۶	
۱۱۲	بزګر	۱۹۸
۱۱۳	بنګړیواله	۱۹۹
۱۱۴	غچ	۲۰۲
۱۱۵	ښاپېرۍ	۲۰۴
۱۱۶	سیلانې بلبلې	۲۰۶

۱۱۷	رووړده	۲۰۸
۱۱۸	تنده	۲۰۹
۱۱۹	ویرنه	۲۱۰
۱۲۰	داسې لور داسې لوونه	۲۱۳
۱۲۱	نه جام نه څادر	۲۱۷
۱۲۲	سیوری (۲)	۲۱۹
۱۲۳	کور مې	۲۲۳
۱۲۴	غزل (۱)	۲۲۶
۱۲۵	رحمان	۲۲۷
۱۲۶	سیند	۲۳۰
۱۲۷	کرونده	۲۳۱
۱۲۸	کچل	۲۳۳
۱۲۹	یو رنګ یو باد	۲۳۷
۱۳۰	غر (۲)	۲۴۰
۱۳۱	غزل او خنجر	۲۴۲
۱۳۲	کجاوې	۲۴۳
۱۳۳	چوپتیا	۲۴۶
۱۳۴	زه هم درځم	۲۴۷
۱۳۵	مور ته مثنوي	۲۵۴
۱۳۶	زېړی (۱)	۲۵۷
۱۳۷	نیمګړی غزل	۲۵۸
۱۳۸	شپېلۍ (۱)	۲۵۹
۱۳۹	د زردشت خوب	۲۶۰
۱۴۰	راته وناخه هنداري	۲۶۲
۱۴۱	درځنې لاړم کلیه	۲۶۴
۱۴۲	دروغ	۲۶۷
۱۴۳	غزلبولې	۲۶۸
۱۴۴	سیند ته غزل	۲۶۹
۱۴۵	غزل	۲۷۰
۱۴۶	شپېلۍ (۲)	۲۷۱

۱۴۷	غوښتنه	۲۷۲
۱۴۸	د وينو غزل	۲۷۳
۱۴۹	غر (۳)	۲۷۴
۱۵۰	غر (۴)	۲۷۵
۱۵۱	آس (۲)	۲۷۶
۱۵۲	خوب	۲۷۷
۱۵۳	غر (۵)	۲۷۸
۱۵۴	دا کښتونه او بادونه	۲۸۰
۱۵۵	غزل	۲۸۴
۱۵۶	اورنی پر درمندونو ۲۸۵	
۱۵۷	زېږدا	۲۸۷
۱۵۸	زېږی (۲)	۲۸۸
۱۵۹	بې ننبې	۲۸۹
۱۶۰	غر (۶)	۲۹۰
۱۶۱	خوب ته سرود	۲۹۱
۱۶۲	تش صدف	۲۹۲
۱۶۳	جامِ جم	۲۹۳
۱۶۴	له خوشاله تر ننګیاله	۲۹۴
۱۶۵	یاسر نه مري	۲۹۵
۱۶۶	د چغو تصویر	۲۹۷
۱۶۷	غر (۷)	۲۹۸
۱۶۸	خوب په ايينه کې	۳۰۰
۱۶۹	له ابلیس سره	۳۰۱
۱۷۰	هغه غر هغه سیوری	۳۰۳
۱۷۱	وېره مينه	۳۰۴
۱۷۲	مينه او ژوند	۳۰۵
۱۷۳	کوچی په باران کې	۳۰۷
۱۷۴	کله چې لمر ګل وکړي	۳۰۸
۱۷۵	د باغ غزل	۳۰۹
۱۷۶	یو شین انځور	۳۱۰

۱۷۷	بیه	۳۱۱
۱۷۸	دوه پربنتې	۳۱۲
۱۷۹	ونه	۳۱۳
۱۸۰	دا جل دا برسات	۳۱۴
۱۸۱	د خوب کوترې	۳۱۵
۱۸۲	مات لمر	۳۱۷
۱۸۳	هغه دار هغه چنار	۳۱۸
۱۸۴	مینې ته	۳۲۰
۱۸۵	شپه	۳۲۲
۱۸۶	غزل	۳۲۳
۱۸۷	ژوند	۳۲۴
۱۸۸	دا هوجرې او دا شملې	۳۲۵
۱۸۹	لیک	۳۲۶
۱۹۰	مړوند	۳۲۷
۱۹۱	د لور غزل	۳۲۸
۱۹۲	غزل	۳۲۹
۱۹۳	زما د چم ونه	۳۳۰
۱۹۴	یو سیوری یو گل	۳۳۱
۱۹۵	گناه	۳۳۳
۱۹۶	کله چې لمر شین شي	۳۳۵
۱۹۷	غزل	۳۳۸
۱۹۸	یو باد یو منصور	۳۳۹
۱۹۹	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۳۴۰

ددې اثر دويم چاپ

خدای بښلي اسحق ننګيال زموږ د اوسنۍ شاعرۍ يوه نوميالۍ څېره ده. که مرګي له موږه ژر نه وای بېل کړی، نو اوس به يې دا سې نور ګڼ نوښتونه ترسره کړي وو. دا ټولګه چې ستاسو په لاس کې ده، د اسحق ننګيال د ټولې شاعرۍ کليات نه دي، خو منتخبات يا تر يوه حده غورچاڼ ورته ويلای شو. ځکه چې نه يوازې هغه وخت دده اکثره ناچاپ شعرونه په کې خوندي شوي، بلکې له چاپي مجموعو څخه يې هم تر يوه ځايه غورچاڼ شوی او ځينې شعرونه ورسره يوځای شوي دي، نو ځکه يې د اسحق ننګيال د شاعرۍ منتخبات بللای شو.

البته د ننګيال په چاپي شعرونو کې نور ډېر ښکلي شعرونه هم شته، خو دا په دې مانا نه ده چې د هغه ټول غوره شعرونه همدې ټولګه کې راټول شوي دي. د المان مېشتې؛ (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) کور دې ودان وي، چې هغه وخت يې ژر دا ټولګه چاپ کړه او د مرګ له خطره يې وژغورله. اوس چې د چاپ امکانات تر پخوا زيات شوي او د انټرنټ

ځپو کې د ادبي، علمي او نورو اثارو د خوندي کولو زياته اړتيا ده، نو ځکه مې ضروري وبلله، چې دا اثر يو ځل بيا له سره کمپوز او چاپ کړم. هم به يې د چاپ له لارې خلکو ته ورسوم او هم به يې د انټرنيټ له لارې خلکو ته د لوستو لاره چاره اسانه شي. هيله من يم، چې زموږ نور ليکوال هم خپل او د نورو ليکوالو تېر ارزښتمن اثار يو ځل بيا له سره کمپوز او هم يې بيا چاپ کړي او که د چاپ وس يې نه لري، نو لږتر لږه خو دې د انټرنيټ ځپو ته وروسپاري، چې هم تري ګټه اخيستنه عامه او اسانه شي او هم د مرګ له خطره وژغورل شي، بيا يې نو که د چاپ هيله او غوښتنه کوله، د چاپ کار به يې هم اسان شي.

په پښتو کې د برېښنا ييز کتابتون د چټک بهير د لا چټکې او پراختيا په هيله.

پوهندوی محمد اسمعيل يون
ارګ، د جمهوري رياست ودانۍ
۱۳۸۷ل کال، د کب ۲۳مه نېټه

يادونه

د تېرو دوو لسيزو په بهير کې د پښتو شاعرۍ د ځو مطرح څېرو له جملې څخه يو هم خدای بښلی اسحق ننګيال و. ده د ځوانۍ په شېبو (پنځوسمو کلونو په بهير) کې شاعري پيل کړې وه، خو د ژوند تر پايه پورې له هېڅ شي سره دومره خواخوږی او نږدې پاتې نه شو، لکه له خپلې شاعرۍ سره. شعر په حقيقت کې د هغه د ټکلي روح او روان د ټکورولو اغېزمنه وسيله وه. ننګيال لږ تر لږه د خپلې څلېرويشت کلنې شاعرۍ په بهير کې د شاعرۍ دومره پخې تجربې ترلاسه کړې او بيا يې د همدې تجربو له کبله دومره ښکلي شعرونه وزېږول، چې په پښتو شاعرۍ کې د ښکلو غميو حيثيت لري او کولای شي د ننګيال نوم زموږ د ولس په ذهن کې تر ډېر وخته ژوندی وساتي. شاعر هم د بل هر انسان په شان په ټولنيزو، سياسي، فکري او نورو مسايلو او چارو کې د بريو ترڅنګ له يو لړ ښويېدنو، تېروتنو، هيلو او نهيلو سره مخامخېږي. کله چې پر ننګيال او دده پر شاعرۍ خبرې کېږي، نو ځينو ته ضرور د هغه د شاعرۍ ترڅنګ، د هغه د ټولنيز، سياسي او اخلاقي شخصيت انځور هم تر سترګو کېږي. د هنرمند د پېژندنې لپاره خو تر ټولو غوره لاره داده، چې د هغه خپل هنر وکتل شي. د

هنرمند تخلیق او زړونه پخپله د هغه د ظاهري او تر زیاتې کچې د باطني شخصیت هنداره ده، نو کله چې د ننګیال پر شخصیت خبرې کېږي، مجبور یو د هغه د شعر نړۍ وګورو او هغه کلمه یوه یوه تر سترګو او فکره تېره کړو، چې د ننګیال له ضمیره یې سرچینه اخیستې او بیا د شعر پرښتې په خپلو اوښکو مینځلې او د مینې د نړۍ د ابدیت غېږې ته یې سپارلې ده. دا خبره د منلو وړ ده، شاعر تر هغه پورې، چې د فکري بلوغ پړاو ته رسېږي، د فکر ستنې به یې یو او بل فکري لور ته کږېږي. تر هغه پورې چې شاعر خپله ذهني او فکري شتمني بشپړوي، تر هغه وخت پورې یې د فکري ښویېدنو اټکل کېدی شي.

ننګیال د خپلې ځوانۍ په درشل کې پر شاعرۍ پیل وکړ او دا هغه مهال و، چې نور نو ټول هېواد د ((عقیدې د بحران او د معنویت د سقوط)) پر لور روان و. ګڼو فکرونو د بېلابېلو شعارونو تر پردې لاندې د هېواد د ځوان پښت د ذهنونو د خپلونې هڅه کوله. شعارونه یې خواږه وو، خو وروستي عملونه یې ترخه...

د ننګیال د ذهن یوه برخه هم د یو سیاسي فکر د جال په کړۍ کې ګیر شوه، خو دې فکر لا د شاعرۍ پر بې تکلفې ښکلا خپل سیوری نه و غوړولی، چې د ناورین لومړی پړاو پیل شو. بیا ناورین د پاسه بل ناورین او غمیزه راغلل، چې نه یوازې

زموږ د هېواد او ولس د هر ډول شتمنۍ ستنې يې ولړزولې، بلکې له ګڼ شمېر متفکرو مغزونو څخه يې هم لاره ورکه کړه.

دې پړاو ډېر زيات دوام وموند او ننګيال هم په داسې يو جغرافيايي او مسلکي چاپېريال کې ژوند تېراوه، چې هلته د يو داسې فکر واکمني وه، چې د ننګيال د اصلي شاعرۍ له سپېڅلي روح سره يې ټګلورى په ټکر کې و. ننګيال په دې کلونو کې لکه د نورو ګڼو ليکوالو او د فکر د خاوندانو په څېر په داسې يو جال کې راګير و، چې تر دې دمه يې لا نه پوره سترګې رڼې شوې وې او نه يې د شعر د ښاپېرۍ وزرونو خپلواک پروازونه کولای شول. په دې پړاو کې د ننګيال فکري بلوغ هم د خپل پوخوالي پړاو ته رسېدلی نه و، نو ځکه خو يې د هغه وخت په نظمونو (نه په شعرونو) کې يو لړ فکري ښوېېدنې ليدل کېږي، خو پر همدې وخت بيا هم دده په شاعرۍ کې د فکري او انساني بغاوت او د عاطفي سيند د څپو يو پټ شور پروت و او داسې ايټکلېده، چې يوه ورځ به دده ددې فکري تېروتنې پر ځای، دده د فکر او ضمير هغه دننۍ نړۍ راڅرګنده او د خپل شعر ناوې به پرې سينګار کړي.

کله چې شاعر د فکري او شعري بلوغ پر لوري برېمن ګامونه اخلي، نو تېل شوی، تصنعي او ناشعوري اندود يې هم ورو ورو له منځه ځي. کله چې لږ نوره رڼايي هم راغله او په کابل کې د يو زيات شمېر ليکوالو سترګې رڼې شوې، نو هر چا د خپل هېوادني اند اصلي جوهر ميندلو ته هڅه وکړه. ننګيال چې په

پټ ضمیر کې یې همدا راز پټ و، له ځینو نورو څخه په دې لار کې څو ګامه د مخه شو. جرئت او رښتینولي یې د دې مرغلرې د ځلونې او خپلونې لپاره امېل کړل. تر ۱۳۶۲-۱۳۶۴ کلونو وروسته وختونو پر مهال په کابل کې د مقاومت د ادبیاتو او د شعر د شعري جوهر د پیاوړتیا لپاره په څرګند ډول هڅې پیل شوې. په همدې کلونو کې په څرګند ډول د شعر او شعار ترمنځ پوله ډاګیزه شوه. د ادبي مبارزې په دې تاوده ډګر کې د هېواد د پیاوړي کره کتونکي او کیسه لیکونکي زرین انځور او بیا د تکړه کره کتونکي لطیف بهاند او نورو زیار او هڅې د یادونې او ستاینې وړ دي. دوی یو زیات شمېر هغه ځوان شاعران چې په شاعرۍ کې یې د ((شعاریت)) پر ځای د ((شعریت)) جوهر پیاوړی برېښېده او یا په کې د شاعرۍ تومنه څرګندېدله، د پته راوبلل چې له شعارونو څخه خپله لاره بېله کړي. ننګیال یو له هغو ځوانو شاعرانو څخه و، چې تر ټولو لومړی له همدې پیل شوي بهیر سره یو ځای شو. دا د شعر د پوخوالي پر لوري د ننګیال د بریمنو هڅو د پیل کلونه دي. دې بهیر تر ۱۳۷۱ل کال پورې خپل عمر ته دوام ورکړ.

په همدې واټن کې د ننګیال شاعري، دومره خوږه، سپېڅلې او عاطفي شوه، چې د هغه محبوبیت یې د هېواد د یو ستر عاطفي شاعر تر بریده ورساوه. ننګیال د همدې کلونو په بهیر کې د خپلو شعرونو څلور مجموعې (ډالۍ، سپېره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي، هغه شپې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي))

چاپ کړل. څرنګه چې دده شعر ورځ پر ورځ د خوږوالي او کره والي پړاوونه وهل، نو په (۷۰) کلونو کې دی د خپلو شعرونو لـه ځينو چاپي مجموعو، په ځانګړي ډول ((ډالۍ او سپېره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي)) څخه څه ناڅه پښېمان و او هغه يې ((شعرونه)) نه ګڼل. د ده شاعري د پرمختګ بهير دومره ګړندی و، چې د خپلې دمخنۍ شاعرۍ زياتو شعرونو ته به يې خندل، سره له دې چې دده په شاعرۍ کې د شعر اصلي تومنه او جوهر له پيله ښکاره کېده، خو وروسته وروسته يې د خوږو کلمو يو زرين شال ور په سر کړ. کله چې د ۱۳۷۱ل کال د غويي مياشتې پر ۸مه نېټه په کابل کې د اسلامي انقلاب(!) په نوم يو ستر ستمي ناورين او غميزه پر افغانانو ور وتپل شول او د هېواد ټول نظام ګډ وډ شو، د ننګيال ژوند او ان دده فرهنګي کارونه هم له سختو ستونزو سره مخامخ شول. د سرو ګوليو په باران کې يې ايله دومره وکړای شول، چې خپله کورنۍ تر لغمانه پورې ورسوي، د کور شته يې ټول تيت و پرک شول او څو ځله په يوه ښار کې له يوه ځايه بل ځای ته مهاجر شو. د کور د کاليو په کيسه کې خو نه و، خو د کتابتون د چور او تالان له غمه يې له سترګو لمبې پورته کېدلې او همدا يې ويل: ((ياره پيرجانه افسوس چې دا کتابونه يې راڅخه نه وای وړي)). د کتابونو غم لا نه و سوړ شوی، چې د يوې درنې ګولۍ ګوزار هم ورته ور ورسېد؛ د توپ يوه ګولۍ يې څنګ ته ولګېده او څو ټوټو يې د بدن ځينې برخې غلبېل کړې. له ناروغۍ لا پوره ښه شوی نه و،

چې ببرته يې د ليکوالو په ټولنه کې خپلې دندې ته ځان ورساوه. شپه او ورځ به همالته په ټولنه کې و. د ليکوالو انجمن يې هم کور و او هم د دندې ځای. څو مياشتې لا وتې نه وې، چې کوم چا ورته کوم پنجشېری ولمساوه. تياره مابښام و، ډېوه يې لا لګولې نه وه، چې د وره له ټک ټک پرته دا شخص له خپلو نورو ملګرو سره يو ځای په کوټه ور ننوت. خدای(ج) خبر هغه په کوم فکر کې ډوب و، چې يو ناڅاپه يې پر دوی سترګې ولګېدې. ده لا هغو ته د ناستې او ست هيله لرله، چې يو ګوزار دده ترمخه داسې راورسېد، چې دده يو غوږ يې هم د څه وخت لپاره بې حسه کړ او دا يې ورته وويل چې: ((ما چرم کن استم، سبا تا يې وقت اين اتاقه ايله می کنی، ديګر ده اينجا نبينم ات، ای اتاق را ما برای چرم کنی کار دارم)). څو ورځې د هغه په سترګو کې له اوښکو او په څېره کې يې له يوې سترې نهيلې پرته بل څه نه ليدل کېدل او داسې يو حالت ته په هيله و، چې بيا په دې هېواد کې د يو ملي فکر د حکومت وزرې خپرې شي او د يو سوله ييز ژوند وړانګې هره خوا رڼا کړي. کال دوه لا وتې نه وو، چې د طالبانو اسلامي غورځنګ پر کابل سپين بيرغونه ورپول. سهار د وخته، چې لا ډېر خلک د کابل پر فتحې خبر نه وو، زموږ د کور ور يې ټک ټک کړ او په ببړنې ډول يې وويل: ((پيرجانه راوځه، طالبانو کابل نيولی او سقاوي ختمه شوه)). هغه د يو سپين سباوون په هيله و، خو شاعر لکه چې ازلي بدمرغه وي. ننګيال بيا خپلې دندې ته لاړ، خو دا ځل دا دنده بل ډول وه؛

نوي نظام د ليكوالو د ټولنې پښتو اني تشكيل ته بدلون ورکړ، خو ننګيال بيا هم په همدې تشكيل کې پاتې شو. دا تشكيل د دولت لوړ مقام ته د منظورۍ لپاره ولېږل شو. تر هغه وخته چې د ننګيال د مقررۍ امر راته، په دې کې يوولس مياشتې تېرې شوې، خو په دې يوولسو مياشتو کې ننګيال هره ورځ د پښتوا په څېر خپله دنده پرمخ وړله، يو ځل بيا يې شپې په همغه ټولنه کې شوې، چې ده ته ترې د وتلو امر شوی و. ننګيال دنده سرته رسوله، خو بې معاشه او بې امتيازه. ګڼ شمېر ځوان ليكوال او شاعران به ترې راتاوو، خو يو وخت يې اقتصادي حالت دومره ويجاړ شو، چې د چا خبره د پولۍ ټک ته کېناست. څو ځله يې دا خبره زما تر غوږ تېره کړه: ((ياره پيرجانه د ماشومانو غمه مې كه نه وای ما په نهره هم شپې سبا كولې، خو له کابله نه وتلم، کابل خو زما د دردونو، غمونو، برياوو او ماتو کور دی، زه دا كله يو ازې پرېږدم. خو افسوس چې د ماشومانو غم دی)).
بيا به يې يو سوړ اسويلی وکېښ او يوه ترخه موسكا به يې پر شونډو تېره کړه. نور يې د دندې د ساتلو لپاره پيسې او مالي لګښت نه درلود، چې دی پرې خپله دنده وساتي. لغمان ته راغی او بيا يې د پېښور مخه ونيوله. په پېښور کې هم تر ډېرو انتظارونو او کړاوونو وروسته ورته د بي بي سي د روزنيزې ډرامې د ليكوال په توګه دنده وسپارل شوه. د کلداري معاش مزه يې لا څکلې نه وه، چې د مرګ پرښتو يې روح پر خپلو وزرونو د ابديت پر لوري يووړ او بيا د بي بي سي راډيو له لارې

داسې یو خبر خپور شو: ((په خواشینۍ سره مو خبر ترلاسه کړی، چې د هېواد نامتو شاعر اسحق ننګیال نن په پېښور کې د ۴۲ کلونو په عمر د زړه د درېدو له کبله په حق ورسېد)). ددې خبر په اورېدو سره د هېواد ټولو فرهنګیانو که په داخل کې وو او که په بهر کې داسې یو دردونکی ټکان وخوړ، چې د ټولو زړونو ته یې د غم لمبې ورسولې. دا د ننګیال د سرګردانه ژوند په باب څو یادونې وې چې دلته یې لنډیز راوړل شو. سره له دې چې ننګیال د ژوند په اوږدو کې له ډول ډول کړاوونو سره مخامخ شوی، خو د تېرو شپږو کلونو کړاوونو هغه دومره ځورولی او ټکلی دی چې نور پر هېڅ وخت هغه دومره روحي، رواني، سیاسي، اقتصادي او نور فشارونه نه دي زغملي. د یو لیکوال په اند: ((غوره ادبیات د اختناق په حالت کې رامنځته کېږي)) او شاعر یا لیکوال د اختناق په مقابل کې له ادبیاتو څخه د یو روحي او رواني غبرګون په توګه کار اخلي.

هر څومره چې دا فشار او اختناق پیاوړی وي، عکس العمل یې هم هماغسې وي. د ننګیال د تېرو شپږو کلونو شاعري د همدغو ډول ډول ظلمونو او اختناق زېږنده ده، نو ځکه پکې سوز او درد دده تر پخوانیو شعرونو څه زیات دی.

د غم او درد په دې تېرو څو کلونو کې د ننګیال د شعر ښاپېرۍ لا پسې سینګار شوې ده. دده د فکري تګلوري لیکې او ستنې محکمې شوي او شاعر د شعر د پوخوالي، فکري ثبات او د بشپړو انساني ارزښتونو په پېژندنه او ځلونه کې

بریالی شوی دی. په حقیقت کې د ننګیال د وروستیو کلونو شعرونه د هغه د ښکلې او اوچتې شاعرۍ رنګین او مانیز ګلابونه دي. (ښکاري ته) دده یو ښکلی عاطفي او انساني شعر دی چې ده د **۱۳۶۵**ل کال د غبرګولي د میاشتې پر لومړۍ نېټه لیکلی دی. دې شعر نه یوازې په هېوادنۍ کچه زیات منښت پیدا کړ او ډېر اغبزې یې وشینده، بلکې د شمالي کوریا په هېواد کې د ځوانانو د یو نړیوال فیستوال په ترڅ کې، چې د افغاني سندرغاړو له خوا د موسیقۍ په څپو کې په سندریزه بڼه ولوستل شو، نو د ټولو اورېدونکو او مینوالو د منښت وړ وګرځېد او دې شعر هلته لومړی مقام وګټه، خو د ننګیال د شعري بهیر د پرمختګ په وجه، د مړینې پر نږدې وختونو کې هغه دا شعر ((پوره شعر)) نه ګڼه او ویل یې چې د ((شعاریت)) نښې په کې لیدل کېږي. ننګیال د تېرو اوو اتو کلونو په موده کې ښه ډېر شعرونه ولیکل، خو د ځانګړو مجموعو او یا مجموعې د چاپ امکانات ورته برابر نه شول. له دې کبله د هغه د وروستیو کلونو شاعري د شعر د زیاتو مینوالو او لوستونکو له لیده لرې پاتې شوه. ځکه نو کله چې به کوم لیکوال او یا کره کتونکي دده د شاعرۍ په باب ناسم نظر ورکاوه، نو دی به ډېر په قهرېده او ویل به یې: ((دی نو زما له اوسنۍ شاعرۍ څخه څه خبر دی هغه خو ټوله له ما سره په کتابچو کې پرته ده...)).

د ده یوه ستره هیله همدا وه، چې د خپلو شعرونو ټولې مجموعې چاپ او په خپلو سترګو ویني. د ننګیال په ژوند خو

د هغه هیله پوره نه شوه، خو دادی د هغه تر مړینې وروسته، په جرمني کې د افغان فرهنګیانو او فرهنګپالو په مالي مرسته د هغه دا ارمان پوره شو. ما چې کله د هغه د ناچاپه شعري مجموعو د چاپ پر کار پیل وکړ، نو ننګیال مې یوه شپه په خوب کې ولید، خوله یې له خندا شنه وه او همدا سې په خوشالۍ یې راته وویل: ((پیرجانه! زما مجموعې چاپېږي؟ ښه شکه والله..)) ما ورته ویل هو ستا ټول شعرونه چاپېږي. په هغه شپه له خوبه راویښ شوم، تر سهاره خوب رانغی، لاټین مې ولګاوه او د ننګیال په چورت کې لاړم- یو ځل مې د هغه ټولې خاطرې تر نظر تېرې شوې.

کله چې مې د هغه د شعرونو توري لوستل، نو په هر توري، هر شعر او د شعر په هره پاڼه کې راته د ننګیال تصویر تر سترګو سترګو کېده. زه ددې شعرونو تر پایه په دې پوه نه شوم، چې زه په کوم حالت کې یم، لکه یو څوک چې په خلا کې روان وي.

د ننګیال د وروستیو کلونو، فکري او عاطفي شخصیت کټ مټ د هغه د اوسنیو شعرونو له مانیزې او عاطفي خوا سره منطبق و. هره پاڼه کې ننګیال و، په هر توري کې ننګیال و، دا هغه ننګیال نه و، چې د خپلې شاعرۍ په پیل کې او یا تر هغه وروسته د څو کلونو په شاعرۍ کې ځلېده. دلته یو بېل ننګیال و. هغه د خپلې مینې او عاطفي پر سپین آس سور او د ښاپېریو ښار ته روان و او لکه له هغه ځایه یې د خپل ستي او تېپي ولس د درملونې لپاره د ښکلاوو ټکورونه راوړل. ما هره شېبه له

ننګيال سره خبرې کولې او دومره خبرې، چې د هغه په ژوند به مې ورسره نه وي کړې او کېدی شي لوستونکي هم زما پر برخليک اخته شي.

خو ددې سوچونو او فکرونو په منځ کې خوشاله په دې وم، چې د هغه د ټولو ناچاپه شعرونو غټ جونګ چاپېږي. کله چې دا مجموعه چاپ شوه، نو زه به يې د الينګار د ښکلې شاعرانه درې د بسرام په کلي کې د ننګيال پر قبر کېدم او مبارکي به ورته ورکړم. د هغه روح به څومره خوشاله شي او هغه ارمان چې دده پر ژوند پوره نه شو، وروسته تر مرګه به پوره شي. په همدې هيله مې د هغه شعري مجموعې چې په کور کې يې وې ترلاسه کړې. هغه يوه شعري مجموعه چې کاپي يې ده سره په کور کې وه انځور صېب ته هم لېږلې وه، هغه هم ترلاسه شوه. دا شعرونه چې ما وکتل زما په نظر کم ښکاره شول، ځکه ننګيال چې به کوم شعر وليکه، نو د نورو شاعرانو په شان به يې خپلو ملګرو ته ضرور اوراوه.

حفيظ الله ګردش، صديق الله بدر، نورمحمد لاهو او عبدالغفور لېوال ته مو د ننګيال صېب د هغو شعرونو په باب چې په دې مجموعو کې نه وو او په ځينو اخبارونو کې په متفرقه ډول چاپ شوي وو، وويل مونږ ټولو په اخبارونو او نورو خپرونو کې د ننګيال صېب هغه شعرونه پيدا کړل، چې په تيت و پرک ډول چاپ شوي وو او په دې مجموعو کې نه وو راغلي، بيا هم ما ته د خپل اټکل له مخې دا شعرونه پوره نه برېښېدل. د

کتاب د تورو لوستل بشپړېدو ته نږدې شوي وو، چې یو ځل بیا په لغمان کې د ننګیال صېب کور ته لاړم. د هغه مشر زوی (ارش) ته مې د ننګیال صېب د یو داسې عکس یادونه وکړه، چې تر اوسه په خپرونو کې چاپ شوی نه وي او هم مې ورته وویل چې د ننګیال صېب کتابونه او پاڼې یو ځل بیا وګوري، ګوندې څه شعرونه یې ترلاسه شي. هغه ماته وویل: ((مور څو ځله د خپل پلار کتابونه او یادښتونه واړول راواړول، څه چې وو هغه مو تاسو ته درکړل، خو مور به یو ځل بیا هم ټول کور وګورو)). په پېښور کې د مجموعې کار د بشپړېدو په وروستیو شېبو کې و، چې د ننګیال صېب زوی (ارش) په ډېرې بېړې له لغمان نه ځان راورساوه او د ننګیال د شعرونو یوه بله کتابچه یې هم راوړه. ما چې د ننګیال صېب دا شعرونه وکتل، دومره خوشاله شوم، چې د ټولو سترېاوو بار مې یو ځل له اوږو لرې شو. بیا مې دا ټولې کتابچې له اخبارونو او خپرونو او په متفرقه ډول راټول شویو شعرونو سره پرتله کړې، تکراري شعرونه مې ترې لرې کړل، دغه راز مې دده له دوو چاپ شویو شعري مجموعو (هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي) څخه یو شمېر شعرونه ورسره یوځای کړل. اوس تر زیاته بریده پر دې باوري یم، چې د ننګیال نور شعرونه به نه وي پاتې. ده له خپل ناوړلي (نامنظم) ژوند دود سره سره د خپلو شعرونو د ثبت انتظام ته ډېره پاملرنه کړې وه. له دې څخه دا څرګندېږي، چې ننګیال تر خپل ځاني ژونده هم، له شعر سره ډېره مینه درلوده،

ځکه چې هغه د خپل ژوند د ښېرازۍ مېړنی نه و، خو د ښکلې شعري شتمنۍ څښتن و. ده انځور صېب ته د يو ليک په ترځ کې ليکلي وو: ((ځو شعرونه مې له ((سپنتا)) سپين ږيري سره پاتې شول او له ما سره يې اوس کوم نقل نه شته، هغه غوښتل څه پرې وليکي، خو حالاتو وخت ورنه کړ، که چېرې مې بيا وموندل نو در وبه يې لېږم)). له ((سپين ږيري)) څخه يې مقصد (ښاغلی سليمان لايق) دی چې تنګيال ورسره د شاعرۍ ښه ملګرتيا لرله. دا چې دا شعرونه به پياوړي شاعر سليمان لايق سره وي او که نه؟ زه خبر نه يم. د تنګيال صېب د شعرونو د کتابچو او د شعرونو د نېټه ليک له تسلسل نه داسې ښکاري چې د تنګيال صېب نور شعرونه به نه وي پاتې. دا ليک هغه انځور صېب ته له کابل نه د ۱۳۷۱ل کال د زمري پر ۱۲ نېټه ليکلی و. تر هغه وروسته د ځو کلونو په ترځ کې هغه خپل شعرونه له سره په نويو کتابچو کې ليکلي وو او د هغو شعرونو بل نقل هم ورسره موجود و، چې انځور صېب ته يې لېږلي وو، نو کله چې انځور صېب ته د لېږلو شعرونو نقل وروسته ترتيب شوی، نو دغه راز به ښاغلي سليمان لايق ته ورکړل شوي شعرونه هم بيا له سره په کتابچو کې ليکل شوي وي. بيا هم که ښاغلي لايق سره دا شعرونه موجود وي او هغه د دې مجموعې له شعرونو سره پرتله کړي او کوم چې په دې مجموعه کې راغلي نه وي، ترچاپ وروسته د هغو د خوندي کولو هڅه وشي، نو دا به پښتو ادب ته يو ډېر ګټور کار وي.

د ننګيال دا مجموعه (سيندونه هم مري) د هغه د (ښېرې په مالت کې، نه جام نه څادر، دا جل دا برسات، سيندونه هم مري، ځينې متفرقه شعرونو او د چاپ شويو دوو مجموعو هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي) له څو شعرونو څخه جوړه ده. ددې مجموعې چاپ د پښتو شعر په ځانګړي ډول ازاد شعر په برخه کې يوه ډېره په زړه پورې، درنه او ارزښتمنه ډالۍ ده. خو له دې درنې ډالۍ سره سره به مو دا ارمان تل په زړه کې پاتې وي چې: ((کاشکې ننګيال ژوندی وای چې دا سې نورې ښکلې او ارزښتمنې ډالۍ يې خپلې ژبې ته وړاندې کړې وای)). ننګيال ته دعاګانې.

په مينه او درناوي

محمد اسمعيل يون

۱۳۷۷ل کال- ليندۍ

پېښور- پښتونخوا

اسحق ننګیال

د پښتو د نوي شعري بهیر په یون کې

د پښتو د معاصرې او نوې شاعرۍ په یون کې ، اسحق ننګیال کله څوک هېرولی شي ! ننګیال د پښتو د نوي شعري بهیر د ښایست یوه نښه وه، ننګیال زموږ د شعر د نوي کتاب یوه زرینه پاڼه وه، ننګیال هغه فقیر، هغه ملنګ شاعر و ، چې په همدغه لنډ او غم ځپلي عمر کې یې هم موږ ته د هنرونو د ښایستونو دومره شته راپرېښودل، چې زموږ نوی ادبي بهیر پرې ویاړ کولای شي، خو که هغه مرګي دا سې بې وخته، یو ناڅاپي او په ډېره بېړه له موږ نه وای اخیستی، په دې کې هېڅ شک نه شته، چې زموږ د ولس ادبي هنري پانګه به یې نوره هم درنه کړې او ښکلې کړې وای.

ننګیال د پښتو په اوسني شعري یون کې په عمومي توګه، د یولاس دګوتو د شمېر له نومیالیو او وتلیو شاعرانو څخه ګڼلی شو او که دافغانستان د پښتو د نوي نسل د شعرپه حدودو کې، یوازې دوه کسه هم تر نورو زیات ځلېدونکي، پیاوړي او دپاملرنې وړ وي، یو یې اسحق ننګیال دی؛ دا یو

ستر ویاړ دی، یو لوی ارزښت دی، یو خورا مهم هنري ادبي دریځ دی.

د ننګیال شعر، په افغانستان کې په ډېرو کړکېچنو، کړېچنو او غمجنو شېبو کې اوج او شهرت ته ورسېد. سره له دې، چې هغه د لمریزو پنځوسمو کلونو له پیلامې څخه شاعري را پیل کړې ده، خو د اوج کلونه یې د ثور له غمیزې او بیا د روسي سرو یرغلګرو، تر یرغل وروسته، را رسېږي، دا هغه کلونه دي، چې په شروع کې یې د افغانستان په شاعرۍ کې د هنري- ادبي ارزښتونو پرځای، د نظمونو او شعارونو بازار ښه ګرم دی او د غو وچو شعارونو او نظمونو پر وړاندې د هنرې- شعري ارزښتونو لپاره هلې ځلې، نه یوازې دا چې یوه لوړه هنري ادبي هڅه وه؛ بلکې د هغه وخت د حالاتو په رڼا کې په یو ډول سیاسي مبارزه هم بدله شوې وه. د سرو نظمونو او سرو شعارونو پلویان د ګوندي او دولتي واکمنۍ د فرمانونو او دستورونو ناظمان وو او یوازې پر همدغه اړخ یې ټینګار کاوه، خو د دوی پر وړاندې د هنري-ادبي ارزښتونو لپاره هلې ځلې نه یوازې دا چې د یو هنري تقدس لپاره ټینګار و، د ګوندي- دولتي دستورونو او فرمانونو پروړواندې یې، د یو ټولنیز- سیاسي (ملي) ملي تقدس په توګه هم ارزښت لاره، ننګیال، سره له دې چې د شعري ژوند په څولوړېو کلونو کې یې د شعارونو او نظمونو ځینې بېلګې هم وړاندې کړې دي، خو له شعارونو او نظمونو څخه د شعري-هنري ښکلاوو پر

لوري د هغه د وربښـمينې لارې سفر وروسته، کـه هغـه دمينې شعر ليکلی، که يې کومه عـاطفي شېبه انځور کړې او کـه يې کوم بشپړ سياسي شعر ليکلی دي، تر ډېره زياتـه حده يې لـه هنري-ادبي ځانګړنو او ارزښتونو سره نغاړلي دي.
اسحق ننګيال پـه وروستيو شلو کلونـو کې، د افغانستان د شعري بهير له څو فوق العاده او استثنايي شخصيتونو څخه دی. که د وروستيو شلو خونړيو کلونو، غمجنو بهيرونـو، مـوږ ته کومه ښه ډالۍ هم راکړې وي، ښايي يوه يې د ننګيال پـه څېر ديو شاعر ظهـور وي، چې هغـه يې هم يـوازې يـوه ورځ ورسـته ېرته له موږه واخيست. داسې چې کـه ددغې خونړۍ غميزې پيلامه د **۱۳۵۷**ل کال د غويي له اوومې پيل شي، نـو ننګيـال د **۱۳۷۷**ل کال د غويي پر اتمه ځوانيمرګ کېږي.
دلته به زه، پر هغو ټکو، هغـو ارزښتونو څو خبرې وکړم، چې اسحق ننګيال يې، زموږ پـه اوسني شعري بهير کې، تر نـورو ډېرو، زيات ځلولی او د پاملرنې وړ کړی دی.
لـــومړي: د افغانســتان د وروســتنۍ شــل کلنــې غميــزې انځورګري، ننګيال تر بل هرچا څخه پـه ښـه ژوره، هر اړخيزه او شاعرانه توګه کړې ده. هغـه غميـزه چې د ثـور لـه اوومـې پيـل کېـږي، د جـدي پـر شـپږمه اوج تــه رسـي او څـوارلس کالـه وروسته د ثور پر اتمه يو بل نوی غمجن پړاو ته ور داخلېږي او د ننګيال تر مرګه هم لا دغـه غميزه پـای تـه نـه رسـېږي، ننګيـال

ددغې غميزې په زړه کې پروت دی. همدغه غميزه د ننګيال زړه خوري او ځاځکي ځاځکي يې د ويرژړليو شعرونو په توګه څڅوي، ننګيال د همدغې شلکلنې غميزې ډېر پياوړی انځورګر شاعر دی. هغه د غم ددغو کلونو ډېره زياته برخه د افغانستان په زړه، کابل کې، تېروي او د تېولو غمجنو شېبو شاهد پاتې کېږي. دغه شېبې که غمګينې او له وير او وينو ډکې دي، خو شاعرانه کېږي. ننګيال د همداسې يو غمګين برخليک شاعر دی او ځکه خو هغه د افغانستان د شلکلنې غميزې د ويناوال په توګه راڅرګندېږي.

دماښام ډمې مې بولي په ژوندون د مرګ بدلې
ای د وير پېغلې نغمه شه چې د شپو د جبل بندي يم
راته وژني خوب په ګوتو د شوګيرپيغمبر راغی
مه ځه راستنه شه چې د شپو دجبل بندي يم
غواړي ځان ته مې سجده کړي، زه په ټيټ سربلد نه يم
دغيرت ناوې شمله شه چې د شپو دجبل بندي يم...(۱)

او يا داچې:

زما د کور هغه وړه هغه بېباکه فضا
زما د کور هغه زاړه هغه ختين بامونه
چې ډوبېدل به دماشومو خنداګانو سين کې
زما د کور وړه باغچه کې د سپرلي ښاپېری
د سرو ګلانو د شو پاڼو جنتي تخت نه يې
چې شنو موسکاوو کې ډک جام د بدمستی راکاوه

زما د کلي هغه لویې، ها پراخې کوڅې
زما د کلي هغه شنه، هغه سمسور باغونه
زموږ د نجونو حرم
زموږ د سپین ږیرو دېرې
زموږ د سترو کروندګرو د غرمو خپرې
د مرګ په ولو زانګې
اسمان د لویو خړو وریځو او باروتو لوګی
ځمکه دوینو او دمړو له کوپړیو ډکه
انسان د ویر او د دردونو او مرګونو کوربه
کور مې د مړاوو بېګناهو امیدو هدیره
دنیا مو ټوله نړوونکو توپانو نیولې
نو عقله!
نو عقله ای د توپانو دغلو په لاس تښتول شوې ببړۍ
وایه چې چېرته لاړ شم؟
او پردې ځان څه وکړم؟(۲)
او:
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو
اوپه ویالو کې د هیلیو بچې وسوزېدل!
او زموږ د کلي میندې
دمیلاد شپو کې((بې لاسو او پښو بچیان زېږوي))
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاړه دی؟

خلک په نوکو او برچو د یو بل سترګې باسي
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څنو کې ځوزان ټک وهي
آه،
آه نازولې سپوږمۍ !
آه دړنا مورې !(۳)

ننګیال، په کابل کې د تنظیمي حکومت د ټوپکوالو د څلورنیمو کلونو د وحشت تر ټولو اوځار شاهد شاعر هم دی. د ننګیال د ناچاپې شاعرۍ زیاتره برخه د دغو وحشتونو شاعرانه انځورګرۍ ته ځانګړې شوې ده.

هغه د بدمرغیو په دغو بهیرونو کې د کابل ((مینې)) ته هم وایي، چې نور درځینې شرمېږم. د ((انسان)) په نوم له دغو ((انساني)) اعمالو شرمېږي او د ((افغان)) په نوم له دغو ((افغاني ضد)) اعمالو:

مینې له شرمه درکتلای نه شم
نور مو د کلي د ګلونو په کاله کې
پېغلتوب د ګل غوټیو چېرته هم نشته
او ابراهیم د خپلې ښکلې نازولې د جمال او د عفت
د لوټ کوڅو کې د غارت کیسې ته خوب وړی دی
نور مو د باغ نجونو ته ((هسکې)) او ((کړې)) شملې د ښمنې ښکاري
مینې له شرمه درکتلای نه شم (۴)

او لکه چې هغه د ((کلي)) په نوم شعر په یوه برخه کې وايي:

نه پوهېږم، نه پوهېږم
ای د کلي مازیګره!
ها زموږ د کلي چم کې
هغه سپینه کېږدی، څه شوه
هغه شنې څپرې څه شوې
ها لوګرې جېنۍ چېرې؟

❋❋❋

تاته یا د شي مازیګره!
هغه شنې د ېرې د کلي
په کې هسک د شملو غرونه
په کې وربځې د چلمو

❋❋❋

نه نه وران دی
کلی وران دی
یوه ځاله په کې نه شته
ها د ښکلو توتکیو
یو نغری هم اباد نه دی
د ابیو د لاس ننبه

❋❋❋

لښتي وچ شول
ویالې ورانې
سین د تورو کاڼو غرشو

اوس حیران یم چې د کلي
دا هیلۍ به چېرته لامبي.(۵)

ننګیال په خپلو دغه ډول شعرونو کې د جنګ هغه رښتینې وحشي څېره ډېره ښه تصویر کړې ده، چې زموږ وطن خوري، زموږ ولس وژني او زموږ د هېواد ټولو ارزښتونو ته ګواښونه کوي. ننګیال د دغو غمیزو په انځورګرۍ کې شاعرانه او هنري ارزښتونو ته بشپړه پاملرنه کړې ده او هېڅکله یې د ښکاره، بربنډ او څرګندو شعاروي خبرو په څېر دغه مسایل نه دي راوړي، بلکې له شاعرانه ښکلاوو سره یې یو ځای کړي دي او همدا د ننګیال د دغه ډول شعرونو دارزښت بنسټیز ټکی دی، همدغه خبره ده، چې شعر له عادي او خبري مسایلو راجلا کوي.

دویم: د ننګیال د شاعرۍ یوه بله د ارزښت وړ ځانګړنه داده، چې دهغه شعرونه له عاطفي شېبو ډک دي. د هغه شعرونه لکه د عاطفې سیند، لکه د عاطفې سمندر، داسې دی. د هغه په زیاترو شعرونو کې د یو خواخوږي، د یو زړه سواند ((انسان)) عاطفه په خپل اوج کې ځان راڅرګندوي. ډېرو شاعرانو او شعرپوهانو په شعر کې د ژورې عاطفې پرشته والي ټینګار کړی دی. عاطفه او په عمومي توګه احساسات د شاعرۍ له اساسي برخو څخه ګڼل کېږي او په دې کې د پاملرنې وړ خبره داده، چې څنګه دغه عواطف په شعر کې د انتقال ځواک

پیدا کړي؟ د ننګیال په شاعرۍ کې د غه څواک وینو. د ((دا کلی مه ورانوئ)) د شعر یوې کوچنۍ برخې ته پاملرنه کوو:

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ هلته چې لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې
کتار، کتار
دلمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ... (۲)

ننګیال د د غه ډول عواطفو په باب، له ((ډیوې)) سره په یوه مرکه کې ویلي وو: ((هغه چې ډېر عاطفي نه وي، زما په اند نه شي کېدلی، چې ډېر ښه شاعر شي. د خپل ژوند کیسه درته کوم: د اوړي یوه توده ورځ وه، په دېره کې ناست وم. یوازې او تنها له خپلو سوچونو سره لوبېدم، چې یو ماشوم چې په یوه لاس کې یې مړ ژواندی چرګ او په بل لاس کې یې تېره چاړه وه، راته راغی چې چرګ یې حلال کړم. نه مې غوښتل چې خپل لاسونه په وینو سره کړم، خو چرګ ناروغه و، مړه کېده او هلک زارۍ راته کولې، چرګ مې حلال کړ، خو اوس چې له هغې ورځې نه درې کاله تېر دي، هغه چرګ مې خوب ته راځي، وسله وال وي، په ټوپک مې ولي، چاړه ورسره وي، حلالوي مې، په اوونۍ کې یو ځل دا سې خوب حتماً وینم...))(۷)

د ننګيال د عاطفي شاعرۍ يوه ډېره مشهوره بېلګه ((ښکاري ته)) د هغه شعر دی:

... ای ښکاري اشنا درته سلام کوم
پرېږده چې دا سپينې مرغۍ والوزي
لاړې شي جوړې جوړې ګلونه شي
ښکلي شي، ښايسته شي امېلونه شي
واخلي په وزرو کې تنکي بچي
وموښي سينو کې ګلابي بچي
سپينې سرې منښو کې زرکني بچي
پام کوه
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه (۸)

د اسحق ننګيال په شعر کې دغه ډول عواطف، د هغو احساساتو په بڼه نه دي، چې ((شبېه يي)) او ((موقتي)) ارزښت ولري، د ننګيال عواطف د يو شاعرانه زړه د ډېرې ژورې (انساني) مينې څرګندوی دي. لکه چې په همدغو عواطفو کې د شاعر زړه هم څاڅکي څاڅکي راڅڅېده او ځکه خو يې داسې ژر هغه شاعر زړه ودرېد.

د رېيم: کوم بل ټکی چې د ننګيال په شاعرۍ کې د پام وړ دی، هغه د اوچت شاعرانه تخيل لرل، د نويو مفاهيمو او شاعرانه ترکيبونو جوړول او د ښکليو شاعرانه تصويرونو نوښت دی. هغه په شعر کې له دغو نويو شاعرانه ترکيبونو، ژبې ته يوه نوې ښکلا وربښې او د نويو تصويرونو له لارې زموږ د

معاصرې شاعرۍ تابلوګانې رنګينوي او د پاملرنې وړ يې ګرځوي. کله کله خو يې په شاعرۍ کې د اسطورو راوړنه او پر ځای کارونه هم د هېرولو نه ده او دغه راز يې شاعرانه او هنري سمبولونو ته غور په کار دی.
دغه راز موږ وينو، چې د اسحق ننګيال د شاعرۍ دغه ګڼې ښکلاوې او دغه د نوي شاعرۍ بنسټيز ارزښتونه هم د هغه په غزليزه شاعرۍ کې ځان راڅرګندوي او هم په ازاده شاعرۍ کې. لومړی يې د ښکلي او روان بيان، خو او چت تخيل ننداره، په دغو غزليزو بېلګو کې ګورو:

ويلې ويلې په درګاه کې د صنم مرم
پر سرو شونډو د ګلاب لکه شبنم مرم
د سلګو مزل مې خدايه چې لنډ نه کړې
سترې سترې يې په هر ګام او قدم مرم
پاڼه نه يم چې په تش لوګي لمبه شم
لکه شمع تر سبا قلم قلم مرم
وچو شونډو ته مې ست د خمار څه کړې
ساقي! دلته چې په څنګ کې د حرم مرم
د ځوانۍ شپې مې جنت ته نيسه مه ږدئ
زه سرکښه په لمبو د جهنم مرم (۹)

او:

روڼ مـې مسـتقبل شـو خـو تيـارو ونيــو
رب د پســـرليو مــــې اغـــزو ونيـــو
مـاوی چـې مړونـد بـه يـې زر پوشـه شـي
مـات پـه کـې بنګـړي شـول هتکـړو ونيـو
څېرتـــه يوســم جـــام د شـــرابي عقـــل
ځـــای د مېکـــدو چـــې مـــې کعبـــو ونيـــو
نـــور مـــې نـــو اشـــنا پـــه پلـــو مـــه راځــه
دلتـــه هـــر قـــدم قصـــابخانو ونيـــو.. (۱۰)

او:

بيـا رانغلـې لېمـو تـه پـه پسـتو پسـتو وزرونـو
زمـا د خـوب کـوترې سـتا د سـترګو لـه بـامونو
ځلـو وهلـي ګـوره څـه خـواره واره پـرې ګرځـي
د شـونډو بوراګـان مـې سـتا د شـونډو پرګلونـو
په خپل شرنګ به ويده شمه په خپل شرنګ به روايښ شم
بنګړي مې کړه د لېچو، ګرځوه مې په لاسونو

زما مينه يو سيند دی او ستا زړه ورکوټی کلی
دا سـيند څېرتـه جانـان اوکېـږدی د حبـابونو
لا ښکاري چې موده د لېونتوب مې پوره نه ده
يو څوک راته ناري وهي د غرونو له سرونو (۱۱)

همدارنګـه د ننګيـال پـه ازادې شـاعرۍ کـې د نويـو شـاعرانه مفـاهيمو او ترکيبونـو او دغـه راز د شـاعرانه سمبولونو سيند

بهانـد دی. د ننګیـال شـاعري، د پښـتو د ازادې شـاعرۍ پـه عمومي مطالعه کې هم د پوره پاملرنې وړ ده. په پښتو ازاده شاعرۍ کې د ننګیال هستونې ښکلې او پیاوړې دي.

دا د سپرلي د شینکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې د تیارو په جهنم کې د اغزیو لښکر
د بلاربو بوټو له شیدو نه ډک تیونه شکوي
او د نرګسو دا موسکۍ رنګینې سترګې
د لاس په نوکو باسي...(۱۲)

او د یوبل ازاد شعر د بېلګې یوې برخې ته یې هم پاملرنه کوو:

((... بېګاه شپونکی باد ستا د څڼو له غرو راغی
په پګړۍ کې یو ټکی د یو ګل نه و
له نرۍ ملا نه یې د لمرهغه زرین ومستنی نه وراتاو
چایې په تشې او ریښې ریښې بخڅۍ یو د سنورو نارنج نه و ایښی
نور مې په کلي کې باد نه چلېږي، باد هم مساپر شو ورنه
څومره تنها
څومره یوازې ده
زما د کلي ښکلې نازولې سپوږمۍ
بېګاه مې خوب لیدلی:
زموږ د کلي د چنارو تر شنو سیورو لاندې
پرهغو نویو پلنګي کټونو
یو څو کارغان ناست دي
ږلۍ د لښتو وروي پرې، ګډوي ځانته زموږ د کلي سپینې هېلۍ

زموږ د کلي په دېره کې د چلمو د کړو وړو لوګيو پر ځای خوږې وږې دي د ښايسته ښايسته هيليو تکې سرې د پېغلتوب وينې کلي کې يو سپوری د برېتو او يو شرنګ د سپينو تورو نه شته رښتيا !

د کلي په دېره کې

د زلميو څېرو

د اتڼ هغه سکڼې مانښام در ياد شي که نه؟... (۱۳)

څلورم: د اسحق ننګيال په شاعرۍ کې ملنګي، شاعرانه لېونتوب، باغيتوب او ياغيتوب ګڼې ځانګړې هم راترسترګو کېږي. دغه شاعرانه لېونتوب او ياغيتوب، د هغه شاعرۍ ته يو جلا رنګ ورکړی دی. د مستۍ او باغي شاعرۍ نمونې يې د لېونيو شاعرانه ولولو ځرګندونه کوي:

-ملا څه مې د ورځې په دې ډکو کاسو ولې
د حورو لېونيه مانښامونه خومې خپل دي (۱۴)
دا زه د توبو نه يم که توبو کې اثر نه شته؛
توبې مې زړه کې سوځي که توبو ته مې زړه سوځي (۱۵)

ښکل کړلې ذاهدو د ساقي ګوتې
ماتې شوې توبې په هوا والوتې
دې بحرنوشۍ خو دې حيران کړمه
شېخه زنګېدې په هوا والوتې

تـــا چې کـــړې ښـــکاره لـــه لـــو پټې ســــترګې
خلکـــو نـــه شـــملې پـــه هـــوا والـــوتې...(۱۲)

د شاعر دغه ډول شعرونه کله کله د پښتني عنعنوي، کلتوري، اخلاقي ارزښتونو په پام کې ساتلو سره ، تر هغو هم پښه اړوي اود نمونې پـه ډول، کلـه چې د ((ګنـاه)) پـه نـوم شعر داسې پيلوي:

ځو مره نېکمرغه يم ګناه کومه
تمامه ورځ وربځې د باد له ژرندو باسم
اود لمر په تناره کې پسرلي ته ترې ډوډۍ پخوم
ځو مره نېکمرغه يم ګناه کومه...(۱۷)

نوشعر په داسې ډول پای ته رسوي، چې د کلتوري، عنعنوي او اخلاقي ټکو پـه پـام کې ساتلو سره يې يو لـوی شاعرانه لېونتوب او ياغيتوب ګڼلی شو. د داسې څرګند او بربنډ بيان بېلګې به په پښتو شاعرۍ کې ببخي لږې وي.

د ننګيال بې وخته مړينه، د پښتو پر نوي شعري بهير، د تندر له ګوزاره کمه نه وه او دغه ګوزار د پښتو يو ننګيال، يو بريال شاعر له دغه بهيره واخيست او دومره په بېړه لکه چې ترې پټ کړی يې وي. لکه تښتولی چې يې وي. ننګيـال، يـو ګـل و، يـو ملنګ و. دغه ګل لا بشپړ غوړېدلی هم نه و، چې پـاڼې پـاڼې شـو، دغـه ملنـګ لا د خپـل شعر کچکول د فطرت د ښکلا او

رنګينو له ډاليو بشپړ نه و را ډک کړي، چې کچکول تري چا پټ کړ.
ننګيال به د خپلو شعرونو په کرښه کرښه کې ژوندی وي، خو کاشکې هغه د پښتو د شعر د لا ښکلې کېدونکې ناوې د سينګار لپاره لږ څه نور وخت هم لرلای.

دا مجموعه:

زموږ نوميالي شاعر اسحق ننګيال د روان کال **۱۳۷۷**ل کال د غويي (ثور) پر اتمه (**۱۹۹۸**م د اپريل **۲۸**مه) د افغانستان د معاصر تاريخ پر دغه توره ورځ له نړۍ سترګې پټې کړې. د هغه په مرګ د افغانستان ټولې ادبي او کلتوري کړۍ غمجنې شوې شوې. د هېواد په داخل او د نړۍ په ګوټ ګوټ کې افغانانو د هغه يادونه ولمانځل او د غونډو او محافلو په لړ کې يې د هغه پر مرګ خپله غمشريکي څرګنده کړه.
په همدغه لړ کې د **۱۳۷۷**ل کال د غبرګولي پر نهمه د **۱۹۹۸**م د مې پر دېرشمه د جرمني د کولن ښار کې ((د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې)) له خوا د هغه په باب يوه درنه ياد غونډه جوړه شوې وه. ياد شوې غونډه کې د شاعر پر ژوند، شخصيت او اثارو ګڼ شمېر مقالې ولوستل شوې او يو شمېر شاعرانو دهغه پر بې وخته مړينه د اوښکو څاڅکي توی کړل.
په همدغه غونډه کې د ((د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې)) غړيو وپتېيله، چې د اروا ښاد ننګيال د ناچاپو شعرونو

مجموعه د همدې ټولنې په لګښت چاپ شي او د همغه نېک کار لپاره پر هماغه ورځ یو شمېر دوستانو یوولس سوه مارکه سره راټول کړل.
څو کاله پخوا ګران تنګیال د خپلو ناچاپو شعرونو دوه کوچنۍ مجموعې زما په نوم له کابله پېښور ته رالېږلې وې او ورسره یې زما په نوم دغه لیک هم د خپلې مجموعې په پیل کې لیکلی و:
((ډېر ګران انځور صیب:
هیله ده، چې ژوند ډېر درته بد نه وي او لکه چې پر مور چې یې وکړل، هاسې میرځي یې درسره نه وي کړې. زمونږ خو ژوند څه ژوند نه دی او باید همداسې هم وي، ځکه زما په اند ژوند پوچ دی-ژوند رنځ دی، ژوند قاتل دی او ژوند له ژونده د غچ اخیستنه ده. حتا ډېر ښه ژوند هم د شرابو پیاله ده، چې د پېغمبرانو له ستوني نه تېرېږي. څښل، خوړل، کار کول او ویدېدل، دا دي هغه کلمې چې خدای(ج) د ژوند په نامه دژوندیو په ځولیو کې اچولي دي او زما ژوند خو تا ته تر هر چا ښه څرګند دی، ټول عمر مې له دوو نومونو سره ژوند وکړ:
ښیښه او شعر. سره مو وژړلې او پر ژوند مو نارې تو کړې.
ښیښه یې رانه واخیسته او اوس زه او شعر دوه په دوه سره ژوند کوو. ډېر کله هغه له ما مرور وي او زه له هغه.
((دربیمګړی)) نه شته، چې سره مو پخلا کړي او که سره پخلا

هم يو هغه تېره لېونۍ پخلاينه نه ده، تېوله ورځ راته د عقل او منطق ناندرۍ غږوي...
ښيښه خو لاړه مګر شعر تر اوسه راسره شه. د وخت لوبي مې وېروي، چې له ده هم خلاص نه شم. پخوا به مو هره ورځ د مرګ ننداره کوله، اوس يې هره شېبه نندارې ته ناست يو، مرګ مو په وينو او رګونو کې ځاله کړې ده.
يوه شپه به سوچونو کې ډوب وم، چې يوه څه مې زړه ته راولوېدل، زړه مې راته وويل، چې دا خپل څو خام او نيمګړي شعرګوټي تاسو ته امانت درولېږم، چې که څه وشول ضايع نه شي. ښيښه خو تر ما د مخه مړه شوه، وېرېږم، چې شعر مې له ما وروسته هاسې نه شي او که هېڅ هم ونه شول، راته چاڼ خو به يې کړې! څو شعرونه مې ((سپنتا)) سپين ږيري سره پاتې شول او له ما سره يې اوس کوم نقل نه شته، هغه غوښتل څه پرې وليکي خو حالاتو وخت ورنه کړ. که مې چېرې بيا موندل نو درو به يې لېږم.
يوه ورځ به که خدای(ج) کول سره له نږدې وګورو.
ستاسو لېونی
۱۲/۵/۱۳۷۱
کابل))
ما هغه وخت غوښتل چې دا دواړه برخې په يوه مجموعه کې چاپ کړم، خو دا به د خدای تعالی(ج) رضا وه، چې د اوږدو

لارو مساپر شوم او اوس هغه مجموعه د ننګيال تر مړينې وروسته خپرېږي.
ما د خپل اوږد سفر په پيلامه کې هغه مجموعه خپل ګران ورور او تکړه شاعر او ليکوال لال پاچا ازمون ته د امانت په توګه وسپارله. له ښاغلي ازمون څخه د زړه له کومې مننه کوم، چې زما او د ننګيال هغه ګډ امانت يې، د يو ستر ادبي يادګار په توګه دغه څو کاله په ډېر کړکېچنو حالاتو کې له ځانه سره وساته او دا دی اوس د شعر مينه والو ته وړاندې کېږي.
دغه راز له خپل ګران ورور ، پياوړي ليکوال او د پښتو له سوې ستې خدمتګار اسمعيل يون څخه هم زياته مننه کوم، چې دغه مجموعه يې چاپ ته چمتو کړه، له هغو يادو شويو مجموعو سربېره يې د ګران ننګيال نور ناچاپ شعرونه هم ورسره يو ځای کړل، دغه راز يې دهغه چاپي شعرونو څو وتلې بېلګې هم ورسره ملې کړې او داسې يوه ارزښتمنه مجموعه يې ترې جوړه کړه. له نورو ټولو هغو دوستانو څخه هم مننه څرګندوم، چې له ډولونو څخه په يو ډول يې ددې مجموعې په چاپ کې مرسته کړې ده.

په مينه او درنښت
زرين انځور
۱۳۷۷ل کال د وږي ۲۷مه
۱۹۹۸م کال د سپټمبر ۱۸مه
جرمني –د کولن ښار

اخځلیک

١- ننګیال، اسحق، څاڅکي...څاڅکي. کابل، د افغانستان د لیکوالو انجمن. ١٣٦٨ل کال (٦-٧)م،م.
٢- همدغه اثر. (١٨-١٩)م،م.
٣- همدغه اثر. (٩٢-٩٣)م،م.
۴- ډیوه (مجله-لندن) ١٣٧۴، غویی(١٩٩۵م ،می) ١٧مه ګڼه (٢١)مخ.
۵- ازمون، لال پاچا، پګړۍ کې کم نه یې له کاکله ګله (د نارنج ګل د دودیزې مشاعرې په ویاړ) ننګرهار (اطلاعاتو او کلتور لوی ریاست) ١٣٧٦ل کال، (١۴٦-١۴٧) م،م.
٦- ننګیال، اسحق، څاڅکي...څاڅکي. کابل، د افغانستان د لیکوالو انجمن. ١٣٦٨ل کال (٦-٧)م،م.
٧- ډیوه (مجله-لندن) ١٣٧۴، وری، (١٩٩۵م ،اپریل) له اسحق ننګیال سره د ښاغلي اسمعیل یون مرکه، (١۵)مخ
٨- ټکور، افضل، دا لیکوال دا خبرې(د اسحق ننګیال د شعري بېلګو یوه برخه) کابل، ١٣٦٦ل کال، (۴٢٩-۴٢٨)م،م.
٩- ننګیال څاڅکي... څاڅکي (۴٧-۴٨) م،م.
١٠- همدغه اثر(٨-٩)م،م.
١١- ازمون، پګړۍ کې کم نه یې له کاکله ګله. (١۴٨)م.
١٢- ننګیال څاڅکي... څاڅکي (٣٧) م،م.

۱۳- ننګیال، کله چې لمر شین شي. ازاد افغانستان، جریده (د افغانستان د مطالعاتو مرکز) پېښور، لومړی کال، لومړۍ ګڼه، ۱۳۷۷ل کال، وری (۱۰)م.
۱۴- ننګیال ځاځکي... ځاځکي (۲۲)م.
۱۵- همدغه اثر (۳۹)م.
۱۶- همدغه اثر (۶۹-۷۰)م.
۱۷- ننګیال، ګناه، لېمه (مجله-مسکو) لومړی کال، ۴مه ګڼه، ۱۳۷۶ل کال سنبله (۱۹۹۷م کال، سپتمبر)، (۵۴)م.

ننګيال د نورو ليکوالو له نظره

- ❖ اسحق ننګيال يو رښتينی، ريالست او هيومانيست انقلابي شاعر و او زه به يې د لارښوونې ويارړ د ژوند تر پايه په خپلو اوښکو ساتم. **پوهاند ډاکټر مجاور احمد زيار.**
- ❖ د اسحق ننګيال شاعري د ژوند شاعري ده، ژوندۍ شاعري ده، د موضوع او شکل دواړو له خوا د څېړلو او ځيرلو وړ ده. **حبيب الله رفيع.**
- ❖ ننګيال خپله شاعري په ژوندیو انځورونو کې پلې کړې ده، هغه يو لوی انځورګر دی، د غم ديوه شهکار تابلو يې کښلې ده، چې انځورونه په کې ژاړي. **پير محمد کاروان.**
- ❖ ننګيال په غربت کې پيدا شو، په غربت کې لوی شو او په غربت کې يې ژوند تېر کړ، هغه هېڅ نه لرل، خو يوازې شعر يې لاره او دغه شعر د هغه ټوله شتمني وه. ننګيال زموږ د لومړي ليکې له مخکښو شاعرانو څخه و، چې په شعر کې يې صميميت، نوښت او خوږوالی و. هغه په خپل عادي ژوند کې هم ډېر عاطفي، صميمي او خواخوږی و، يو انتقاد منونکی شخص و او هر څه به يې په ورين تندي منل. **بريالی باجوړی.**

❖ ننګیال یوازینی عاطفي شاعر و، چې په شعر کې یې له ډېرو نوښتونو سره د ازاد شعر جنډه هسکه کړه او دهغې سیوري ته یې ډېر سترې دمه کړه. لال پاچا ازمون.

❖ ننګیال یو نوښتګر او پر ښکلا مین شاعر و. نورالحبیب نثار.

❖ اسحق ننګیال د پښتو په معاصرو ادبیاتو کې داسې یو روڼ او نه هېرېدونکی فصل دی، چې د برېښنا د یوه پړک په شانې وځلېد او ژر الونیا شو او د زړه اس یې ارمانونوله درانه بار سره د ((یوباد)) تر سر ځار شو او زموږ وطن یې له یوه لوی ویر سره مخامخ کړ. احسان الله ارینزی.

❖ ننګیال هغه مجنون شاعر و، چې د خپل لیلی هېواد د ښکلا لپاره د خپلې ځوانۍ او ښایست بدرنګۍ ته هم تیار ولاړ و. بادام ظریفي.

❖ ننګیال له ((بې ضرورته)) شعر ویلو څخه مخ واړوه، له تقلید څخه یې نوښت ته مخه کړه او د شعر اصلي جوهر ته یې پاملرنه وکړه. نور مراد.

❖ ننګیال د ښکلي لغمان د شاعرانو د لویې کورنۍ د سرګل، د افغانستان د ځوانې پښتو شاعرۍ سر خېل او د ازاد شعر سالار و. ډاکټر محمد الله رازق.

❖ د ننګيال شعري ځواک دومره پياوړی و ، چې کله ما دده يو شعر (خيبري تنده) چې د سر بيت يې دا دی:

ټول عمر درنه ده سپکېدو ته يې چې پرې نه ږدئ
خاوره پښتنه ده او پردو ته يې چې پرې نه ږدئ

ولوست له واره يې په ولولو راوستم. ډاکټر جاويد وردګ.

❖ د ننګيال د شهرت او بريالیتوب يو راز په دې کې نغښتی و ، چې ده د واکمن ګوند فرهنګي غوښتنو او سياستونو ته يې غاړه نه ايښوده او نه يې غوښتل، چې دستوري خبرو ته ځان تسليم کړي او د ورځې دستور ته په پاملرنه شعر د شعار تر سطحې راټيټ کاندي. دی په واقعي مانا يو روښانفکر و. په فرهنګي، اجتماعي مسايلو کې يې له يکه تازۍ او يوګوندي استبداد څخه کرکه کوله. سرمحقق زلمی هېوادمل.

❖ که دافغانستان د پښتو د نوي نسل د شعر په حدودو کې يو ازې دوه کسه هم تر نورو زيات ځلېدونکي، پياوړي او د پاملرنې وړ وي، يو يې اسحق ننګيال دی. زرين انځور.

❖ ننګيال د جنګ په ډېرو بدو شرايطو کې د خپل ټاټوبي په غېږ (کابل) کې فرهنګي او ادبي کارونه په پوره مينه او اخلاص پر مخ وړل، هغه شپه او ورځ پر ځان

يوه کړې وه. که مبالغه ونه کړم، نو ويلای شم، چې ډېر کم وخت يې د ارام لپاره لاره. فريدون.

❖ ننګيال لکه څنګه چې په شعر او ادب کې يو روښانه ستوری و، همدغه شان د نېکو اخلاقو څښتن هم و. تل به يې له هر چا سره په ورين تندي چلند کاوه. د مشرانو درناوی دده پر طبعيت واکمن و. له کشرانو سره يې مينه ډېره زياته وه او په نورو ټولنيزو خېرښېګڼو کې ډېر پياوړی و. **مولوي عيسی خان عالمي.**

❖ ننګيال د يوه لوی عزت سيوری و، چې تر دې سيوري لاندې د هر لاروي دمه جوړېده، هر چا تر دې سيوري لاندې د ارام ساه اخيسته او بيا يې نود خپل منزل پر لوري د يون لپاره ځان جوړاوه. **احسان الله الينګاری**

❖ ننګيال يو هڅاند او ښه انځورګر ليکوال او شاعر و، هغه دهېواد ناخوالې په ښه شان انځور کړې او هغه يې د تاريخ په پاڼو کې خوندي کړي دي. **محمد حکيم.**

هغه شېبې، هغه کلونه

دا چې لګیا یمه زخمونه شمارم
تورو کمڅو ته دې ګلونه شمارم
تا چې پرې ایښی نازولی قدم
هغه کوڅې هغه بامونه شمارم
ستاله رښتیا ستا له دروا غو لوګی
څه دې وعدې څه دې لوزونه شمارم
حسن یې یو دی یې مغروره په څه
ته چې خالونه زه داغونه شمارم
ته لوبوه په ګرېوانونو امېل
زه د ګرېوان زاړه تارونه شمارم
حساب یې ورک شي راته راشي خندا
څومره ساده یمه غمونه شمارم
کله به راشې په مزار د ننګیال
هغه شېبې هغه کلونه شمارم.

۲۲/۱/۱۳۶

خیبري تنده

ټول عمر درنه ده سپکېدو ته یې چې پرې نږدئ
خاوره پښتنه ده او پردو ته یې چې پرې نږدئ
پرېږده خیبري تنده چې بیا په وینو ماته شي
ګرمه معرکه ده سړېدو ته یې چې پرې نږدئ
سره چې وړي اورونه په کمڅو کې د پښتو ناوې
ښه ده چې لمبه ده لوګېدو ته یې چې پرې نږدئ
زلفو د جانان ته چې څو سرې وینې غوټۍ نه شي
لاره تکه سره ده وچېدو ته یې چې پرې نږدئ
نن مې د خوشال توره چې بیا هوس د شرنګ لري
تاوه په شرنګ ښه ده چوپېدو ته یې چې پرې نږدئ
ګورئ چې اسمان کې وربځ د ستورو د لار پل وهي
ورځ خو لا اوږده ده تورو شپو ته چې یې پرې نږدئ
وړي یې چې غرور ته ثریا په جام د سترګو کې
نېغه مو شمله ده کږېدو ته یې چې پرې نږدئ.

۱۷/۹/۱۳۶۴

طلايي مرغان

سهر اوچت شو
دتيارو لمن يې خيرې کړله
او سپرلنيو وږمو
ددې شينکي اسمان په دښتو کې
په سرو منګولو
باغ دنارنجو جوړ کړ
او،
ددې لوی دریاب په غاړه کې
دحسن په کور
د شنو اوبو د سپينو سپينو آينو د پاسه
د سرو لمرونو
طلايي ماهيانو ولامبلې.
۷/۲/۱۳۶۵

ښکاري ته

ای ښکاري اشنا ! درته سلام کوم
پرېږده چې دا سپينې مرغۍ والوزي
لاړې شي جوړې جوړې ګلونه شي
ښکلي شي ښايسته شي امېلونه شي
واخلي په وزرونو کې تنکي بچي
وموښي سينو کې ګلالي بچي
سپينې سرې مښو کې زرکني بچي
پام کوه !
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
✵ ✵ ✵
ای ښکاري اشنا درته سلام کوم
پرېږده چې دا شنو جلګو کې وځغلي
پېغلې د هوسيو د دامان په لور
واړوي پيکي د شنه اسمان په لور
وخاندي راتاوې شي مستي وکړي
ورغړي نخرې وکړي خوښي وکړي
پام کوه !
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
✵ ✵ ✵
ای ښکاري اشنا درته سلام کوم

پرېږده د غونچو په لمن پریوځي
زموږ د کلي باغ کې د سپرلي بلبل
زموږ د خمارونو شرابي بلبل
پرېږده چې په سرو مښوکو وبولي
زموږ د بام د پاسه د سپرلو سرود
بڼ ته د غوټیو د ښکالو سرود
ځمکې ته د ورېځو بارانو سرود
پام کوه !
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !

✻ ✻ ✻

ای ښکاري اشنا ! درته سلام کوم
ګوره دا بې ژبې مرغان مه وله
نه یې چې کوم ووړ بچی بې موره شي
ته هم ګوره پلار یې او بچی لرې
پېغله لور ښایسته زوی ګلالی لرې
درد لرې، ارزو لرې، زړګی لرې
نو !
ای ښکاري اشنا ! درته سلام کوم
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
۱/۳/۱۳۶۵، کابل

خار

باده ! لږ پام کوه
ورو ، ورو چلېږه.
دوير ګلان مې د سهار له اننګو ټول کړي
د وربځو سيورو ته مې ايښي دي
بې خوبه ککي
د شپو سارا کې د دروا غجنو ستورو
لارې څارم ! ! !

۲/۳/۱۳۶۵

کابل

ګناه

هېـره دې جفـا کـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـي
دا ځلـې خولـه راکـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـي
مادرتــه نیــازبین زړګــی ټــوټې ټــوټې راوړی
ډېـره دې ادا کـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـي
نـن راتـه سـاقي د انګـوري میـو ست مـه کـوه
شـونډې دې مینـا کـه نـورې نـه درځـم پـه کلـي
خولـه خـودې ښـېرا نـه غیـر دعاتـه جوړه نـه شـوه
سترګو کې موسکاکه نوردې نه درځم په کلي
ټول عمر ډک نه شو تش کچکول د ګدا سترګو
نـن دیـدن سـېواکه نـوردې نـه درځـم پـه کلـي
زه ملامت نه یم صبر مات شو ته مې ښکل کړې
معافـه مـې ګنـاه کـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـي.

۱۲/۵/۱۳۶۵
کابل

غزل

زړګیـه اوښـکه د لېمـو شـوې دا دې څـه وکـول
تېـر د قـاتلو پـه کوڅـو شـوې دادې څـه وکـول
دلتـه د ښـکلو مینـه سـرغواړي د عشـق پـه بـدل
راغلې مین په دا سې غلو شوې دادې څه وکول
دلتــه خــو لاري د جنــون وې د هــوس خــو نــه وې
تـاو د جنـون پـه زنځیـرو شـوې داد څـه وکـول
قـدم چـې خوشـې دلتـه اخلـې پـه اغزیـو لګـي
تـه یې پـه خیـال د پسرلو شوې دا دې څه وکول
ته خو پښتون وې سرټیټی دې چاته هم نه و زده
بې شرمه دلته په سجدو شوې دا دې څه وکول.

تشې هوجرې

ګلونه شته خو له وږمو خالي دي
جامونه ډېر دي له نشو خالي دي
نور يې نو شرنګ نه شته چې پا مې څوي
سپين مړوندونه له بنګړو خالي دي
نجونې سرتورې شوې بهر نه راځي
ځکه قبرونه له ډيوو خالي دي
چې يې پېزېب شي زنګ وهلې کړي
دغه کوڅې له لېونو خالي دي
چې مې رقيب په کلي زغرده راځي
ښايي هوجرې له پښتنو خالي دي.

۱۳۶۲
کابل

زما دلور (اوښکې)
د زوکړې په شپه

د سرو وینو د شپو څانګې...

د سپوږمۍ ټیک په وربل کې
دا له کوم لورې نه راغلې؟
د موسکا په ډکو شونډو
د ساړه ژوندون زندان ته!

✵ ✵ ✵

دلته مرګ دی، دلته وینې
موږ پر خپل ژوندون په تنګ یو
تا بې غمه جهان پرېښود
د ژوندو مړو مېلمه شوې.

✵ ✵ ✵

دلته زموږ د ژوند پر ولو
زموږ د مېندو په سینو کې
د زلمیانو په ککو کې
د پېغلوټو په کمڅو کې
رازنګېږي، رازنګېږي
د سور وینو د شپو څانګې...

۱۰/۲/۱۳۶۶، کابل

شپه

تاسو پر کمځیو باندې تېره کړه
موږه شپه اغزیو باندې تېره کړه
دا د ژوند مرورلې او ترخه کیسه
ټوله مو سپرغیو باندې تېره کړه
یوه شېبه رودل به وو د شپو له تې
دا شپه مو پېړیو باندې تېره کړه
تاخو په سرور، ما د نشو ډولۍ
تورو تروږمیو باندې تېره کړه
ډېرو ستمګرو مو د وخت توره
څو ځلې مریو باندې تېره کړه.

۲۵/۸/۱۳۶۲
کابل

نصیب

مورې چې له اره د شپو روږدي یو سبا دې نه شي
که په څو شمعو شپې رڼېږي نو رڼا دې نه شي
خیر دی زموږ د باغ ګلونه که تالا تالا شول
ستا د ښایست، ستا د کمڅو غرونه تالا دې نه شي
د خپل تندي تیاو رکې ډوب شوم ستا وربل مې هېر شو
ستا د بېلتون خوب مې لیدلی دی رښتیا دې نه شي
خوا مو اغزو، لاره اغزو، کلی اغزو نیولی
دا سې سپرلي کې که راځې ګلونه را دې نه شي
موږ د تقدیر پر مانېو په وچ سمندر ټول لاهو کړو
دغه نصیب به وي زموږ خو د بل چا دې نه شي.

۱۳/۱۱/۱۳۶۶
جلال اباد

انګازې

چوپه چوپتيا ده
لارې چوپې دي، کوڅې چوپې دي
چرګانو نارې نه کړې
ملا اذان ونه کړ.

❋ ❋ ❋

دا څه سهار دی؟
چې له يوه کوره يو غږ
د يوه ورد خلاصېدلو ونه خوت
چرګانو نارې نه کړې
ملا اذان ونه کړ.

❋ ❋ ❋

واټونه تش دي
د سوالګرو ماشومانو
پر نازکې چغې پلنې نه شوې
چرګانو نارې نه کړې
ملا اذان ونه کړ.

❋ ❋ ❋

خو يو غږ اورم،
يو غږ وينم،
يو غږ څښم

چې مې په ذهن کې ژړېږي
انګازې کوي
په ماته ژبه وايي راته:
کارغان راغلل
کارغان راغلل
کارغان تورې غاړې راغلل
وای ! زموږ د باغ ګلونه
وای ! دا ونې، دا فصلونه.

۱۳۶۷ل کال
کابل

ژوند ته ژړا

ستر ګې دې شته؟
ته راته ګورې؟
غوږ مې اورې؟
ژوندونه! نن دې پټو ستر ګو ته
یو غلی مساپر ناست یم
چې اسوېلیو ته مې
دباد او توپانونو
د کاروان اوښې ستمی کوي
اود غم اور ته مې
د غرونو
اود دښتو
دبرینې پښتې وسوځېدې
اوښکې مې بېرته خو را !.

۲۸/۲/۱۳۶۷
کابل

درشل

چې پر اغزنو لارو ځو سبا ګلونو کې ځو
د عشق درشل ته په سکروټو په اورونو کې
ځــــــــــــــــــــــــو
شپو کې دلمر زړې کرو وربځې په ستورو ولو
پاتې منزل پورې اشنا په سحرونو کې ځو
کرېږې کوڅې که د سفر څو له تیارو ډکې دي
دوینو سور مشال په لاس کې تورتمونو کې
ځــــــــــــــــــــــــو
له زړنو پرخې وورو و پر جل وهلي فصل
شبې، شبېې لکه وربمې مړاوو باغونو کې ځو
د وصل لاره کې رقیب خیر که کوهي کیندلی
سبا به غاړه غړې یاره ! منزلونو کې ځو.

۳/۴/۱۳۶۷
کابل

لوونه

ګڼ شــول هــر خواتــه پــه کرونـدو لوونــه
مـــورېه کـــوو د خپـــل ســـرو لوونـــه
تـــه دې ګـــلان دلـــۍ دلـــۍ وړه پـــر ســـر
مـــورې تـــه راپـــېښ دي د غونچـــو لوونـــه
مـــورې د لونګـــو کرونـــده کـــړې وه
اوس پکـــې کېـــږي دا غـــزو لوونـــه
خواشـــيني نـــه يـــو پـــر بـــې ســـرو تنـــو
مګـــر چـــې نـــه شـــي د شـــملو لوونـــه
خيـــر دی کـــه نـــور راکـــې څـــه پـــاتې نـــه دي
وطنـــه ! ځـــار درنـــه د زړو لوونـــه.

۳/۲/۱۳۶۷
کابل

مات خوبونه

هېڅ نه پوهېږم،
چې سبا به مې د ماتو ارمانونو
مړاوي شوي بڼ کې
د شنو اغزيو باچاهي
پر کوم ګل او ربلوي؟
هره شېبه، هره ګړۍ مې
د خوږو خوږو خوبونو
د ماتېدلو اوازونه اورم.

✵ ✵ ✵

هره شېبه، هره ګړۍ
له خپله ځان تښتم
هره شېبه، هره ګړۍ مې
څوک له ځانه شړي
د يوه ځنګله پر څانګو ناست يم
يوه سيوري کې مې ځاله کړې
سيوری زما په هره ساه کې
ځغلوي د خپلې ساه تنستې؛
زه،
سيوری،
څانګې،

لاس په لاس د تور ځنګله له پا چاهۍ نه
دغریبې مهاجرې کورنۍ په څېر
په ګډه تېښتو.

❋ ❋ ❋

زه د مزل په هر یو ګام کې
د پرون شاهدان وینم
او د نن شهیدان.
زه مې د غرونو او څېړیو
د ګونګۍ ژبې اورینو افسانو ته ناست یم
چې هره ورځ کې راته ښیي
په خوني ټکو دوینو
او اورونو تاریخ.

❋ ❋ ❋

زه یې په سترګو کې
د خپل نن او پرون
ماتې هنداري وینم.
زه په زړو هډیرو لولم
د نیکونو په لاسونو کې
د نن د زېړېدلو کیسې.
۱۸/۲/۱۳۶۷، کابل

کوڅنۍ

نور مې تر دې چت لاندې
خوب نه راځي
نور له ختېنو دېوالونو
او بامونو سترې شوې يمه
ماته له دې ځايه نه لېرې
په ځنګله کې
يوه د غوړګو کوڅنۍ کوړه کړئ !

۲۴/۲/۱۳۶۷

باور

مـــنم د ژمـــي چـــې اثـــر نـــه شـــته دی
خـــو پرســـپرلي هـــم څـــه بـــاور نـــه شـــته دی
ګـــودر بـــه وي، نجـــونې بـــه د ېـــرې وي خـــو
هغـــه د ښـــکليو مـــازيګر نـــه شـــته دی
تنهاكـــه وم مګـــر اوبـــه چـــې نـــه شـــوم
د اتشـــي ســـترګو نظـــر نـــه شـــته دی
شـــپه ســـبا شـــوې لـــه مـــودو ځنـــې پـــس
خـــو زور پـــه زړه کـــې د ســـحر نـــه شـــته دی
لـــوېې د ېـــرې چـــې مـــو اغـــزو ونيـــوې
جګـــې شـــملې پګـــړۍ پـــه ســـر نـــه شـــته دی

۳۱/۲/۱۳۶۷
کابل

د مسکو پېغلې ته

زه چې ګورم ستا د زلفو د مارپېچو غرونو باغ ته
ماته یاد شي
زموږ د پېغلو وران پیکي، ځنګل سرونه
زه چې ګورم ستا د شونډو د شرابو سره لښتي ته
ماته یاد شي
پر وطن مې د سرو وینو ډک سیندونه
زه مې خپل او هم خو ستا بخت ته حیران یم
پر ماکاڼي وروي، پر تاګلونه

۱۹۸۸/اکتوبر۱۳مه
مسکو

ستړې مور مې

هر څو زېبښمه ورو ورو (د بلبل اوښکې))
هر څو زېبښم د وربښمو شونډو څاڅکي
هرڅو خبږم د نشو پر ميناړونو
لامې مينه تاوده نه وي چې رایاد شي
دا زخمي زخمي وطن مې
او دا ستړې ستړې مور مې
هر يو ګوټ شي د شرابو
پيمانه راته د زهرو
راته يادې کړي مچکې
د ملګرو سور ټټر مې.
ای زما وطنه!
ای د مرګ او وينو کوره!
لږ مې پربږده، لږ مې پربږده
چې مېلمه يم پس له عمره
د يورپ د ښاپېريو.

١٩٨٨اکتوبر ١٩مه
کيف

زما زوی ارش ته:

ستړي شعرونه

زه دې له لرې نه اواز اورم
زه دې له لرې نندارې کوم
چې لټوې مې سرګردانه نا اشنا کوڅه کې
چې لټوې مې د دې سترو میخانو غاړه کې.
خو زه
د شنو ونو د لاندې له خپل سیوري سره
ښیښه د غم د میو لاس کې
له هر ګوټ نه وروسته
د اورلګیدو د کوچنۍ لمبې رڼاوو لاندې
ستړي شعرونه لیکم.
هو کې!
د وینو شعر، د غم شعرونه
او ستا د ماتو مړاوو شونډو ارمانونو غزل.

۵/۹/۱۳۶۷

کابل

راشئ او وګورئ !

راشئ او وګورئ !
زما د ژوند دا ((شنې شنې)) اود ((مستو)) شاعريو شپې
راشئ او وګورئ !
زما دغزلونو د ميلاد او کوچنيوالي دغه تنګې کوڅې
راشئ او وګورئ !
زما د شعر چغې مساپر مابنام کې
چې په سرو وينو لامبي
چې سترې ساندې بولي
چې تورتم کې د څو وچو اورلګيدو
دې کوچنۍ رڼا ته
وينه شي، وڅاڅي او ژاړي سربدالـه دې کنې ځمکې ته.

✵ ✵ ✵

راشئ او وګورئ !
زما دمړو خوبونو د اسمان دا نړېدلې ځاله
راشئ او وګورئ !
زماد غزل سترګو کې
څپې، څپې د وينو او سرو اوښکو چينې.
راشئ او وګورئ !
زما د شعر ګلونه پاڼې پاڼې

الماسي برېښنده غاښو کې دخاښو پاتې.

***

راشئ او ومې ګورئ!

راشئ او ومې ګورئ!

چې څنګه خلاص شم شوګیرونه د سهارله شنو بادونو سره

وایم چې نه یې لیکم

خو پاڅم وخوځم او ګرځم

لا هماغسې له غمو ډکو شعرونو سره.

۱۳۶۷/ ۹/ ۱۰

شومه دم

راځـه چـې څـه د سـتورو د لالونـو شـومه دم دی
پـه څنـو د سـپوږمۍ کـې د ګلونـو شـومه دم دی
کیسـې خـو پـه والله چـې د شـرابو زړې شـوي
جانانـه ! د سـرو شـونډو د جـامونو شـومه دم دی
د شـمعې پـه رڼـا کـې بـه مـې سـتا څېـره لیدلـه
اوس راشه چې مې کور د مشـالونو شومه دم دی
خیالونه شول څپې څپې په شنه سین د اسمان کې
تـه ګـوره چـې اشـنا ! د غزلونـو شـومه دم دی
زمـاد انتظـار شـېبې او سـتا نـیم کښـه سـترګې
زمـا د شـوګیرو، سـتاد خوبونـو شـومه دم دی.

۲/۱۰/۱۳۶۷
کابل

اجمل خټک ته:

شمشاد شمله، زيږې خبرې

تــه رانــه ځــې او زه تنهـا کې پــر ځيګــر ګرځــوم
د ذهــن بـاغ کـې دې کـرم يـاد دې پـر سـر ګرځـوم
اشــنا ! در تلـى نــه شــمه لار تولــه اغــزو نيــولې
د زړه پـر ګــل دې لکــه پرخــه هــر ســهر ګرځــوم
څاڅکى غـزل بـه مې ليکـه تابـه تـر جوړ کړ دريـاب
اوس بـه د شـعر منګـى خـالي پرکـوم ګـودر ګرځـوم
بـې شـکه کـور د پښـتنو کـې لـر وبـر خـو نـه شـته
چې مې دزړه ((دالان)) نه ځې خاورې پر سر ګرځوم
ستا دا شمشاد ، شمشـاد شـمله او سـتا زيږې خبرې
لکـه روڼ سـتورى پـه اسـمان کـې د خيبـر ګرځـوم
ګــوره زارې درتــه کــوم چــې درنــه نــه شــمه هېــر
ســتا د ((غيـرت چيغـه)) خـو زه پـه لـر وبـر ګرځـوم.

۳/۱۱/۱۳۶۷
کابل

د خاورین کلي ناوې

هاغه ده وینم یې تر خاورو لاندې
یوه سپېڅلې څېره
او یو تنکی ماشوم
چې پوست په غېږه کې نیولی دی د ځمکې ادې
تی ورکوي
او له خاورین زړه نه یې ورکړلې
د تورو تورو وینو لښې.
✵ ✵ ✵
هاغه ده وینم یې تر خاورو لاندې
یوه رنګینه پاڼه
یوه نازکه لښته
چې شنه بادونه یې خاورین کلي ته ځي
او ورته ساه ورکوي
باران یې زلفې مینځي
او شنې وږمې یې غوږ ته بولي

د ښايست او د شنې مينې کيسې.

۞ ۞ ۞

هاغه ده وينم يې تر خاورو لاندې
يوه د حسن ډېره ښايسته شهزادګۍ
يوه له شنو، سپينو او سرو رنګونو ډکه
نازولې انا.

۞ ۞ ۞

هاغه ده وينمه يې
چې له خاورين کلي نه راغله
د ښايست پر اورېو.

۞ ۞ ۞

ګوره سپرلی راغی
هلته يو ګل وټوکېد.

۱۳۶۷ کب
کابل

فصل

د خـزان رټلـی ګـل یـم پـر سـپېڅلي بهـار سـوځم
د ګـونګی شـمعې رڼا یـم د شـپې زېږم سهار سـوځم
ورتـه اوښـکه شـم د سـترګو زمـا سـتړی سفر ګـوري
لایـې کـوز پـر شـونډو نـه یـم چې پـه ښکلي رخسـار سـوځم
د کمڅیـو د بـڼ ګـل وم لکـه رونړ د شـفق څـاڅکی
ستاد تـورو زلفـو غـره تـه اوس تنهالکـه خار سـوځم
د لیلې زړه کې شوې هېرې د مجنون لېونی ستر ګې
ټولو لوزونه څوانیمرګ شول د وعدو پر مزار سـوځم
د وفا دانـې مې کښت کړې د جفا فصـل زرغـون شـو
د ژړا چـم خـو مـې نـه زده خـو د زړه پـه انګـار سـوځم

۱۳۶۷ وری
کابل

ښکاري نظر

زده کـه دې خـوارږه نـه دي ترخـه خـو راتـه ووايـه
مـات مـات دې منګـی شـه جنـۍ څـه خـو راتـه ووايـه
زه سـاده پـه غـورو د لېمـو کلـه پوهېږمـه
نيمـه راتـه ووايـه د زړه خـو راتـه ووايـه
نـه وايمـه نـه چـې راتـه وکـړه د وصـال کيسـه
خيـر دی يـو غـزل د بېلتانـه خـو راتـه ووايـه
مـا دې د الفـت زړې د زړه پـر سـر کرلـي دي
تـه پـرې د سـپرغو د بارانـه خـو راتـه ووايـه
سترګې مې باولۍ شوې ستا ښکاري نظر ته کېناستې
اوسـه يـې هغـه وخـت د قتلېـده خـو راتـه ووايـه

۱۸/۱/۱۳۶۸
کابل

زړه سوی پر غوټۍ

نازولې غوټۍ راغله
د سپوږمۍ امېل پر غاړه
د سپرلي وینې پر شونډو
او د ستورو د سرو اوښکو
په چینو مینځلې زلفې

✵ ✵ ✵

دا د پېرۍ د سپینو واورو
د جلګو سپین کفنونه
یرغلونه د ږلیو
د یخجنو بادو کړیکې
توپاني خونړۍ وربځې
د ترخو سیلیو ژبې
د ګلونو د مرګ چغې
د ویرجنو ورځو مینځې
د نېستۍ پر سین لاهو شول
راته سور پسرلی شین شو

زمـا زړه پـر غـوټۍ سـوځي

✵✵✵

زمـا زړه پـر غـوټۍ سـوځي
چې د مـرګ لـه پـولې راغلـه
لــه لــوخړو ډک جهــان تــه
د شــرابو جـام پــه لاس کــې
خمــاري نشــې پــه سـترګو
خـو شـېبه پـرې تېـره نـه ده
چې بې اور او توپـان سوځي
د ثــواب بنګــړي پــر لېچــو
لـــــه ګنـــاه تشـــه لمنـــه
دا زمــورږ د وينــو ســين کــې
دا زمـــورږ غريـــب ســـپرلي
کـــــــــــــــــــــــــې ! ! !

۲۴/۱/۱۳۶۸
کابل

د بې لارو لارو پل

تا وې درځم به
ما مې زړه درته باغچه باغچه کړ
زماد مړه امید انګړ کې
د نرګسو او زنبقو ګلان وغوړېدل
زماد ذهن د اسمان
د اجل وهلې دښتې
او وچې شوې چینې
لکه د شنه هسک کرونده کې
د سپوږمۍ
او رڼو ستورو د موسکاوو پټې
هاسې پر فصل راغلل
✵ ✵ ✵
ستا دراتلو د شېبو تال کې زنګېدم زنګېدم
ستاد راتللو هر قدم ته مې د شعر پېغلې مینځې کړلې
ستاهر قدم ته مې د شعر نازولې وینې وپاشلې

خو ته رانغلې:
خو ته رانغلې د شينکي باد د کمڅيو
غورځېدلي غوټۍ
زما د بې ګله شملې ولولکې تلپاتې شوله
او هر سهر راته په ذهن کې
دا ستا د قدمونو
د بې لارو لارو پل ښيي.

۲۹/۱/۱۳۶۸
کابل

سیلۍ

توري سیلۍ دي په جونګړو کې رڼا نه پرېږدي
دلته دوینو لېوني چیرته خندا نه پرېږدي
چې د اشنا خورو ورو زلفو کې نه شته ګلان
ظالم وختونه د سپرلي ستوني کې سا نه پرېږدي
پرون په کاڼو نن چې داسې په سکروټو لګو
شېبې سلګۍ ته خو مو هېڅکله سبا نه پرېږدي
وینو کې زېږي، پکې لوی شي، پکې ومري بچي
قاتلې شپې دي دعا ګوی کور کې د چا نه پرېږدي
داسې مبلمه شو په وطن راته د مرګ سوداګر
چاته عزت، چاته شمله، چاته حیا نه پرېږدي.

۱۵/۲/۱۳۶۸
کابل

د شهادت کیسې

چا مې د مات، زخمي زخمي
او مړاوي شوي خوب تعبیر و نه کړ
چې مې د اوښکو د ګلونو ننداریې ته
ددې لرې وطنونو له باغونو نه
د شاتو مچۍ ولې راځي؟
❋ ❋ ❋
چامې د زړه د وینو سین کې
وینې څښونکي کبان و نه لیدل
چې یې د مستو خنداګانو
او پیالو له کړنګهار نه یې
دې لوی کلي او ټول وطن ته خوب نه ورځي.
❋ ❋ ❋
چا د اسمان له چاودې زړه
زخمي سینې
اوله ویرجنو سترګو و نه پوښتل
چې د سپوږمۍ ناوې

د هسک د واټ په منځ کې
د شهیدو ستورو وینو نه
پر مخ ولې خالونه ایښي؟
او شپو ته بولي
د اسمان د طلايي بڼ
د هر ګل او سرې غوټۍ
د زړه چاودون او شهادت کیسې.
۱/۴/۱۳۶۸

درې نومونه

زما د شتو پوښتنه ولې کوئ؟
زه مې د ژوند لپاره
درې نومونه ښکلي
او له هر څه نه سپېڅلي لرم:
شعر،
شراب،
او د شنو ولو د شنو څانګو غرمو سیورى.

۵/۴/۱۳۶۸
کابل

د ماضي پاڼه

د سـرو وينـو پـرون وينـم
چـې د نـن شـفق تـه ګـورم
راتـه تېـرې کيسـې ښـيي
د ماضـي پاڼـه اينـه شـوه.

❊ ❊ ❊

چـې کـې لـوی سـمندر وينـم
پـه بـاغي څپـو کـې لامـبم
د زمـان ګلونـه ميـنځم
د ازاد سـاحل پـه څـاڅکو
د نجـات پـر بېـړۍ سـپور يـم
کلـه تنـدر کلـه کلـه اور يـم
ړنګـوم د سـکون څلـي
ويښـوم د مـاڼو کلـي
هـر محـل راتـه ميونـد دی
هـره دښـته تـاتره شـوه.

❊ ❊ ❊

چې کې لویو غرو ته ګورم
ټول جهان راته شمله شي
دا کږې وږې درې مې
راته رزم شي، جګړه شي
هره تیږه د وطن مې
د جرګو لویه دېره شي
هره چغه د بابا مې
پر ((لاتیانو)) زلزله شي
هر یو توغ، هره جنډه مې
د پړنګ پر سر لمبه شي
هره پېغله د وطن مې
ملالۍ شي، زرغونه شي
چې دا مسته برېښنا وینم
راته توره شي تیاره شي
د پرون غرور ته ګورئ!
چې زموږ د لاس وسله شوه.

❋ ❋ ❋

لا د هسک څڅو کې زانګې
دا اسمان اسمان خیبر مې
دا دننګ د کسو تورشو

دا جهان جهان سپین غر مې
لا د فتحې سرود بولي
دا میوند میوند سنګر مې
د دښمن پر مرۍ چورلي
د غازي ادې خنجر مې
لا د تورو ګوزار غواړي
د زلمي شهید ټټر مې
زېرى ! زېرى ! چې لا سره مو
د ننګونو معرکه شوه
دا په سر ګټلې لاره
بیا زموږ په وینو سره شوه.

۷/۴/۱۳۶۸
کابل

حاصل

بیا مو په کلیو، کروندو کې
د ماتم د ماښامونو ډمې ونښېدې
بیامو د ژوند واټ
د سرو اوښکو د ماښام شفق
په وینو سور کړ.
او په دې سټړیو کروندو کې
د غنمو او ګنیو د هر فصل پر ځای
هره شېبه د ځوانیمرګ ژوند
او د سرو وینو حاصل اخلو.

۲۲/۴/۱۳۶۸
کابل

دا ستوري هم تويې شول

دا ستوري هم تويې شول
دا سپوږمۍ هم بوره شوه
او ددې شپو تورو ځنګلونو کې زېږېږي
او لوېږې د شرمښو
او د دښتو د بګوو بچي.

✲ ✲ ✲

دا ستوري هم تويې شول
دا رڼا هم مړه شوه
او د زړو کېږدیو منځ کې
دکوچنیو ماشومانو د خنداوو
او په غرو کې د زاړه شپونکي
د ((های های)) اوازونه پټ شول.

✲ ✲ ✲

دا ستوري هم تويې شول
سبا به لمر هم مړ وي
او موږ د شپوبنده ګان خاندو
د رڼاوو د مرګونو
او شهیدو ښکلو ستورو
ډلوډلو جنازو پسې.

۴/۵/۱۳۶۸، کابل

هغه ورځ...

بیا به سره لېچې د رامبېلو
زموږ د کلي د ګلابو
له شینکي قده راتاو، راتاو شي؟
بیا به د سرې غوټۍ ډولۍ
د پسرلي پر مرمرینو اوږو
راشي زموږ د کلي باغ ته؟
بیا به د غرونو
د زاړه شپونکي
د بین د زړه
زخمي اسویلي ساه واخلي؟
بیا به زموږ د کېږدۍ مخه
د وریو له سپېڅلو او معصومو اوازو ډکه شي؟
هو کې !
همداسې به شي
غرونه به هست شي
او دا دښتې به
له ډېرو ترانو سترې شي
خو هغه ورځ چې:
زما پر قبر
د پولادو شناختې هم ویلې وي؟
۱۸/۷/۱۳۶۸
کابل

که سپوږمۍ نه وای

که سپوږمۍ نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
زموږ د باغ خوږو انګورو به
د چا له حسنه رنګ اخیسته؟
او د کوچیانو کاروانونو به
پر کوم لوري مزلونه وهل؟
❋ ❋ ❋
که سپوږمۍ نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
د مسافرو سلامونه به له لرې وطنونو
د اشنا سترګو ته چا رسول؟
او زموږ کېږدۍ به
د تورتم له خونړیو لاسو چا ژغورلې؟
❋ ❋ ❋
که سپوږمۍ نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
د شعر پېغلې به تنکیو اننګیو ته
د مینې خال له چا پور اوه؟

اود وختونو تروږمۍ کې به
د ژوند او دامید ګامونه چا اخیستل؟
کښت دې سمسور سپوږمۍ !
ژوند دې زرغون،
ځواني دې هسکه او ښېرازه اوسه !.

۲۴/۷/۱۳۶۸
کابل

لمبې په دام کې

دلته غوټۍ له ډېرې تندې وسوې
دلته د باغ ډېوې سوې قتلې
د اغزو پر خونړيو لاسو
او دلته ځمکه شوه د سربو
او اورونو پر غرمو بدله.

❋ ❋ ❋

دلته په کليو کروندو کې
د ماتم د ماښامونو ډمې ونڅېدې
بيامو د ژوند واټ
د سرو اوښکو دماښام شفق
په وينو سور کړ.
او په دې ستړيو کروندو کې
د غنمو او ګنيو د هر فصل پر ځای
هره شپه د ځوانيمرګ ژوند
اود سرو وينو حاصل اخلو.

❋ ❋ ❋

دلته په سترګو کې

تنکۍ اوښکې هم وچې شولې
دلته سیندونه، ګودرونه
او ویالې تږې شول
((دلته ډوډۍ وږې ده)).
❋ ❋ ❋
دلته د شنه سپرلي د ګلو د زېږېدا
او شهادت نېټه راغبرګه شوله
او زموږ په مینو او جونګړو کې
خواره لوګي
زموږ دژوند د پای ټکي شول.
❋ ❋ ❋
دلته وطن په وینو سور دی
او لګیا دی زموږ د وینو پر مدار څرخي
دلته زموږ د اوښکو سین کې ملایک او شیطانان،
او پرښتې او تور دېوان سره په ګډه لامبي
دلته غرونه غرور مات دی
او هر سین ته اتکړۍ دي پرتې
دلته د اورلمبې په دام کې نیسي.
❋ ❋ ❋
دلته اوبه، دلته اورونه، دلته خاوره
او بادونه رانه غلو وړي دي
دلته د سترګو له ککیو نه قي شوی
د شملو او لوپټو انځور

دلته زموږ د لاس تسبې او س د لوليو
او لغړو فواحشو په غوږو کې زانګي
دلته ويالې ترږي دي
((دلته ډو ډی وږي ده)).

۲/۷/۱۳۶۸
کابل

ښېرې په مالت کې

جانانه ! دلته مه راځه لمبې دي په مالت کې
زندی دي زولنې دي، غرغرې دي په مالت کې
چې ته به لوبېدې پکې اوس هغه ګلان نه شته
ایرې دي په مالت کې، هډیرې دي په مالت کې
د مینې ګودر وران شو د منګیو کتار مات دی
له سرو وینو نه بیا جوړې ویالې دي په مالت کې
سبا به وي منم خو په ماحول کې د کوډګرو ؛
په موږه خو خورې ورې تیارې دي په مالت کې
ذره هم ستړی نه شو پر موږ زور د ستمګرو
هر څو مره که ژړا وې دي ښېرې دي په مالت کې.

۱۴/۸/۱۳۶۸
کابل

اس(۱)

هغلته لرې يو سپين اس ولاړ دی
لکه د ګلو پرخه
لکه د قو بڼکه
لکه د ښکلي يار د سپينو غاښو سپينه بريښنا
لکه اوبو کې د ښايسته وو ښاپېريو د مړوندونو سيوری.

✵ ✵ ✵

هغلته لرې يو سپين اس ولاړ دی
لکه د ستورو اوښکه
لکه د ټولې دنيا سپينه نازولې سپوږمۍ
ورپسې منډې وهم
چغې وهم
تښتي رانه
راځنې کرکه لري
فقط همدا سې لکه ته چې رانه کرکه لرې
منډې وهې

تښتي رانه
هلته یو اس ولاړ دی
هلته یو اس ولاړ دی
لکه د ګلو پرخه
لکه د قو ښکه.

۱۵/۸/۱۲۸
کابل

هیلۍ

پاڼې را ورژېدې
څانګې بربنډې شولې
کفن د سپینو واورو واغوسته
د ځمکې ادې
کنګل زموږ په ویالو کې
د اوبو له ستوني ساه واخیسته
او ځوانیمرګ شول د سیندونو
نازولې کبان
نو ای هیلۍ !
وزورنه پرانېزه ورځه
دغه ماحول
ګرانې ! دا ستا د اوسېدو کله دی؟
۲۲/۹/۱۳۶۸
کابل

سلامونه

هلته چې شنه ښکلي بادونه
غوړوي پر شنو ګنيو
د شنو پرخو امېل،
هلته چې ويالې دي
د جل په موسمونو کې
د ستړيو پرديسانو د غرمو ځپرې
اودو پالو رڼې اوبه دي
د سپوږمۍ د پېغلتوب اينې
اشنا ! همغلته زموږ کلی دی
زموږ د ژوند هغه ويالې
او کروندې هلته دي
ګوره ! که راغلې کله زموږ
دغه زاړه، دغه کوچني کلي ته
ماته پلو کې
زموږ پټيو نه د تلليو
((قځلاخو)) سلامونه راوړه !.
۸/۱۰/۱۳۶۸
کابل

غلا

نن مې مودو نه پس په سترګو کې
د خوب پر ځنګله اور ولګېد
خو سپین سهار ړوند شو
نن مې د کور په دېوالونو کې ځنګېږي
د ځوانۍ د زړه چاودون
او د ګناه یو وېروونکی انځور
کور مې لوټ شوی خوبه !
صدف په نارو باندې لوند دی
مرغلرې ورنه غلو وړې دي:
زما د مور دلاسو نښې ها سپېڅلې تسبې
او په انګړ کې
د انګورو د تاکونو هغه ښکلې، هغه مستې شنګلې.
۲۳/۱۰/۱۳۶۸
کابل

ماښو ته سرود

موږه دې وینو ماښو !
موږه دې وینو ببرۍ !
ماښو ! زموږه دلته یو ګودر اباد دی:
د زلمیو او د پېغلو د تنکیو زړو د وینو ګودر
دلته زموږ د وطن میندې د کوډلو
او د ورانو کلاګانو انګړونه
هر سهار په خپلو ستړیو ستړیو اوښکو مینځي.

❋ ❋ ❋

زموږ بو ختیا: ویر سره غاړه غړۍ
زموږ ((مېلې)) پر هدیرو ، ټولېدل
او ټنګ ټکور مو: د ګولیو نڅا
ژوند مو د اور او د ایرو
او د سکروټو او سپرغیو
یوه تکه سره بټۍ ده ماښو !
مړي مو کور کې مساپر
او د ځنګلونو شرمښانو خوراک.

❋ ❋ ❋

خو موږ دې وینو ببرۍ !
موږه دې وینو د توپان او ګردابونو په سرونو
د ګلونو او عمرونو لالهاندې ببرۍ !
موږه دې وینو د یاغي سین په موجونو کې
چې اوړې او را اوړې

غورځي، پرځي
او را وخوځېږي
د څپو پر غرونو لارې باسي.

✲✲✲

موږه دې وينو ماښو !
موږه دې وينو چې ((سلام)) ته دې هر ګام کې
د وختونو لېوني پېريان
د شپو له ځنګلونو وتي
موږه دې وينو چې دې ښکار ته
هر څپک کې
دنهنګو ويني څښونکی لښکر ناست دی
له غاښونو نه اريي جوړوي.

✲✲✲

موږه دې وينو چې د درد کومي کې ساه وباسې
موږه دې وينو چې يوه تنهاکه مړه نه وې اوبله درځي
موږه دې وينو چې د ژمي باد دې ژامو کې ډېره شوله
تاوه را تاوه شوله.

✲✲✲

موږه دې وينو ماښو !
چې هره ورځ او هره شپه، هره ګړی راته دا ستا
د سفرونو اومزلونو د ګامونو ښکالو
دلته راځي
موږه دې سوز، موږ دې ګداز اورو
موږ دې په لاس کې د ورغوي کرښې دلته لولو

ماښو ورځه !
ماښو وردرومه، سفرکم مزلونه لږ پاتې دي
د ستم زور اوبه دی.
❋ ❋ ❋
که چېرته تم شې ماښو !
او د ساحل پر لوري لار ونه کړې
د وخت پر پاښو به ورستې شي تورتمونو کې
د ستړیو قافلو دیون سپېڅلې کیسې
د ګلکڅونو شنې ریښې به چېرته هم
د شنه ساحل پر ازادۍ باندې باور ونه کړي
❋ ❋ ❋
موږ د مرګ او د ژوندون پر تمځای ناست یو
ستا هر ګام ته موله زړونو نه
د وینو مشالونه ایښي
موږ دې هر ګام او هر قدم
د خپلو اوښکو په دې ماتو، تکو سپینو مرغلرو مینځو.
راته هادي شه ماښو !
راته هادي شه ماښو !

۱۰/۱۱/۱۳۶۸
کابل

لاس راکوې او که نه؟

بیا د اسمان دروازې ببرته شوې
باران دی چې وربېږي پسې
خو د سرو وینو باران
ځمکه شوه ټوله سرترپایه پر چینو بدله
د سرو لمبو په چینو
دنیا مو ټوله په ناپایه سمندر واوښته.

✵ ✵ ✵

((نوح)) بیا دعا د مرګ
دو خت د ګناه کارو کړې
موږ ګناه کار چېرته یو ؟
نه خو مو چاته لېونی ویلی
نه مو پېریان د چا د عقل غله ګڼلې چېرته
خو ځو ډوبېږو بېګناه
د سرو اورونو د موجوو سین کې.

✵ ✵ ✵

ای د ((جودي)) پر غرونو ناستې

زموږ د ((نوح)) بېړۍ!
موږه په خپله لېوني یو
او پېریانو رانه عقل وړی
لاس راکوې او که نه؟.

۱۲/۱۱/۱۳۶۸
کابل

موسم

بې لـه تـا دوینوشـپې شـوې، مېلمنـه مـو شـه د کلـي
د (زیـوس) د کـال وړانګـې ((اتنـه)) موشـه د کلـي
ځو چې غـار پـه وینو لوند دی، ګډوي لوګي د غوښو
ثویـو سـترګی دېـو پاچـا دی نـو وسله مـو شـه د کلي
د تیارو اوښې ګونډه دي ژوندترې ساه ایستلی نه شي
د سـپوږمۍ د روح اینـه شـه او ډیـوه مـو شـه د کلـي
ورتـه بوي لـولۍ سترګک کړسکندرتخت دجمشید وسو
دا مړژوانـدی قـوم راویښ کـړه زلزلـه موشـه د کلـي
چې دژونـد هـره چینـه یـې تـر هـر پـل لانـدې کـړه وچـه
دا د مـرګ پـه سـره موسـم کې تـه قبلـه مـو شـه د کلـي.

۲۲/۱۱/۱۳۶۸
کابل

زما لیلا

زما لیلا د شنو نارنجو د باغچو ونه ده
چې د سپرلي باد یې د ګلو د وږمو سپینو چینو کې
د خپل ټول عمر مزلونه مینځي.
❋ ❋ ❋
زما لیلا د شنه اسمان د لویو کلیو
دا سپوږمۍ پېغله ده
چې تورو شپو کې ځانګه ځانګه شي
د دښتو او ځنګلونو تورو څڼوته
غونچې د مرغلرو وایي.
❋ ❋ ❋
زما لیلا د چنارونو او سپېدارو
ښایسته مرغۍ ده
چې چېرته ښاخ له ونې وزبږي
نغمې ورته دعشق او دپاکۍ غږوي.
❋ ❋ ❋
زما لیلا د هسکو غرونو د سرونو

د کېږدۍ کوچۍ ده
لکه ګوربت یې پر ژورو او پر تږو
کړېدل نه دي زده.
***
زما لیلا د شنو بادونو د چینو
هغه رڼه سترګه ده
چې چېرته ګرد پر رڼا پرېوزي
پرې ورېمې د ازادۍ وروي.
***
زما لیلا د خدای دکلي د شنه باغ
دهسکې ونې سره منه ده اشنا !
چې د جنت ورې یو ازې د خپل حسن
او رنګونو په کاسو مړوي
او تویولو ته یې لاس د قدرت هم نه رسي.

۳۰/۱۱/۱۳۶۸
کابل

مېرمنې ته مې:

ستا وفا

مادې په زلفو کې
یو ګل د وفا کېښوده
تا مې شملې ته
د ځوانۍ شېبې
غوټې غوټې کړې...

کیسې

سوړ ژمی او به شو د سپرلي هنګامې چېرته دي؟
دا زموږ د تړيو هغه ډکې کاسې چېرته دي؟
شپو کې لګېدلې د زلمي شهيد پر قبر چې
اوس مو پر شهيد وطن دا ورکې ډيوې چېرته
دي؟
زموږه خو ياد برې د پرديو هم بېوسه مرګ
سرې جنډې رپېږې پرې؛ زموږ هغه ډيرې چېرته
دي؟
زموږ د ټنګ ټکور هو جرې، زموږ د محبت کلي
زموږ د شمله ورو هغه لويې د برې چېرته دي؟
شته دلو پټو غرور او هسک دی د پګړيو غر
اوف چې د پښتو او پښتونوالې کیسې چېرته
دي؟

۱۳۶۸
کابل

لکه سپېڅلی لوګوس

ته د زنبقو د تنکیو اننګیو
د شبنم څاڅکو کې
دانه دانه د پسرلي ښکالو کې وڅوکېدې
لکه سپېڅلی ((لوګوس))
لکه د وینې د زلمي شهید سوري ټټر کې.

✲ ✲ ✲

ته د باران او سپیونو واورو
له معصومې او سپېڅلې بېګناه لمنې
زما دزړه پر جل وهلې دښتې تو یه شولې
لکه وړمه د سهر
لکه کوچنی ماشوم
دیوې بېوزلې مور د ویر او د دعا په بدل.

✲ ✲ ✲

ته دلمرونو د کانونو
او سپوږمۍ له څاه نه
لو یه ډېوه شوې
په تیارو شپو کې مې وځلېدې
لکه دړوند لاسو کې سترې امسا
لکه د تږي مسافر په مخ کې لو یه چینه.

ږلۍ

په دې سپرلي څه وشول؟
سپينې وږمې څه شوې؟
سپېرو اغزوته
لکه سترې بازينګر ګډه وي
دا پسرلي څه شو؟
دا زړکې چېرته لاړې؟
چې زمونږ د غرو په لاله يي درو کې
او دباډونو د پستو سينو تر سيورو لاندې
د ځوزو ډلې او دکاږو کاروان غېږې موښې
او دا سمان غېږه کې
شفق راوسوځېد
په شنو پاڼو يې
ځولۍ، ځولۍ د سرو سکروټو ږلۍ وشيندلې.

دا کلی مه ورانوئ !

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سیورو لاندې
ګورئ د شنې ویالې تر څنګه د جلګو د پاسه
یو کوچنی پروت دی
یو کوچنی ویده دی
او تر ورېځو لوپټې لاندې
د ناز په غېږه کې کوچني شینکي خوبونه ویني.
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې
کتار، کتار
د لمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه روانوی !

ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته د دې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه ځګيروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميداورې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څارې
دا کلي مه ورانوئ !
دا کلي مه ورانوئ !

د سفر په لاره کې

مــامې د مینــې نوبالغــه څړیکــه ولیدلــه
چې مې دیاس او دوهمونو دتیارو شېبې یې
د خپلو سترګود الماسو پـه تېغ څیرې کړلې.

❋ ❋ ❋

مــامې د مینــې نــو بالغــه څړیکــه ولیدلــه
چې د سرو وینو له بسترنه یې دستورو نجونې
دشپو دزورله ګنهګارې غېږې خلاصې کړلې.

❋ ❋ ❋

مــامې د مینــې نوبالغــه څړیکــه ولیدلــه
دسبایي ددې وربښمینې وږمې سیورو لاندې
چې د اسمان د وربځو سین نه دسفرلاره کې
د باراني ګلو سلام تـه غېږ د ځمکې نیسي.

اهداء زما سپینږیري شهید پلار ته:

د میلاد په شپو کې

ای ! د دې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
ای ! په دې شپو کې د پردیسو د سفر ډیوې !
ای ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وینو پرې !
ته را ته ګورې؟
ته را ته ګورې چې د کړیکو او تیارو ننبه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهګار ابلیس
زما د ګلانو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته را ته ګورې !
✵✵✵
ته را ته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟
او په ویالو کې د هیلیو بچي وسوزېدل !
او زموږ د کلي میندې
د میلاد شپو کې ((بې لاسو او پښو بچیان زېږوي))
ته را ته ګورې؟
ته را ته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟
خلک په نوکو او برچو د یو بل سترګې باسي

او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان تک وهي
آه،
آه نازولې سپوږمۍ !
آه درنا مورې !

د چړې په څوکه کې

دا د سپرلي د شینکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې د سپوږمۍ شونډو کې تورو وربځو ځاله کړې
او د شیطاني شپې په لومو کې د ستورو نجونې
د مرګ له نوکو نه کترې، کترې راتویې شولې.

✵ ✵ ✵

دا د سپرلي د شینکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې د تیارو په جهنم کې د اغزیو لښکر
د بلاربو بوټو له شیدو نه ډک تیونه شکوي
او د نرګسو دا موسکۍ، موسکۍ رنګینې سترګې
د لاس په نوکو باسي.

✵ ✵ ✵

دا د سپرلي د شینکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې زموږ د کلي دبامو د سر سپینکۍ کوترې
د زهرجن غبار د زهرو د باران له لاسه
له ډېرې وېرې د ښکاري ګوتو کې ځاله کړې
او د چړې څوکه کې
سپینې دانې لټوي.

د رڼا کلي ته

زه به د سترګو تخم
دغه رانه کسي ته
د وچې ځمکې په تبجنه غېږ کې وکرمه
او ،
د سینې له باغ نه
به مې د وینو څراغ
تورو کوڅو کې
د لارویو مخ ته، ونیسمه
څو چې په ګډه سره
دې لویو شپو کې
د رڼا کلي ته تړول ورسو !.

د شپې پر بام

نن مې کور له پنجرې نه
د مغرب له لورې
يوې مرورلې
خوسا شوې وږمې سر اخيستی
او د ګلانو په چوپتيا کې
د کارغانو ډلو
تيارې پر سر
د سبايي په شبنم ولامبلې
سهرله شرمه
ځان ته ونه کتل
ګلانو خپلې سرې مچکې پرې کړې
او لمر خولې، خولې
د شپې پر بام ويده پاتې شو.

د رڼا مرګ

لا د نرګسو د موسکا په سپرلني پاڼو کې
غرمو خوړلې،
جل وهلې کربلا ویده ده
د شپو په څڼو کې
د تورو، تورو وربځو خمار
د سپوږمۍ زړه نه
د سرو وینو پیمانې اخلي
او اطلسي باغونه
د سرو ګلابو
د غوټیو جنازې پر اوږو
د پرهرونو
د باغچو داغي ګلونه پر سر
د تور خزان خوني سیلیو ته سلام کوي
او د سپېدو له باغ نه
د تورې دښتې
پر اغزنې چاودې، چاودې سینې
یوه رڼا ولوېده
یوه رڼا مړه شوه
(چې رنګ د لمر یې درلود).

پوهاند دوکتورمجاور احمدزیار ته د هغه
د پنځوسمې کلیزې په مناسبت:

ته لکه لمر

ته لکه لمر
دخپلو وړانګو
طلايي لمبونه
ذره، ذره
پر مړاووو شويو
(ګلو) وښښېدې
او،
د شينکي ذهن
د هسک له رڼو ستورو نه دې
زموږ رژېدلي
اوسرتور (بڼ) ته
سالو وګنډه.

سپرلي ته

سپرلیه راشه پردې کلي راشه
چې د ساړه ژمي قاتلو ، خونړیو شپېو
زموږ د باغ د کشمالیو وینې وچې کړلې
او ماښامي سیلیو
بیا د سپوږمۍ دزړه چاودون
د مړو سلګیو شپو کې
د پېغلو ولو او سپېدارو ملاوې ماتې کړلې.

❃ ❃ ❃

سپرلیه راشه پر دې کلي راشه
چې زموږ د کلي د پېغلوټو ګودر ونړېده
دلته د شونډو په خیالي باغ کې موسکا مړه شوه
او زموږ د میندو مهربانو مورنۍ غېږو کې
شونډې پرتیو دا کوچني ماشومان وسوځېدل.

❃ ❃ ❃

سپرلیه راشه پر دې کلي راشه !
چې تورو دربلو کې زموږ د سفرونو سپوږمۍ
د رڼو ستورو د ګلونو د میلاد په ماښام
کترې، کترې له اسماني دښتو راولوېدله

اود شنو وږو د ځوانۍ او پېغلتوب خوبونه
د وحشي باد په قهرجن ستوني کې ونښتل.

***

سپرلیه راشه پر دې کلي راشه
چې زموږ د پېغلو او تنکیو سرو غوټیو سترګې
د څانګو بڼ نه د خزان په سیلۍ تویې شولې
د تورو شپو د تورو وربځو تر لمنې لاندې
د سرو ربدیو د مور بلا ربه ګېډه وڅیرله!!!

څاڅکي...څاڅکي

بیا ددې تور اسمان په غېږه کې
د ورېځو هادي
په تورو شپو کې
د سپوږمۍ په وینو ولمبېده
او اورني بادونه
د شنو پستود پېغلتوب د وخت
شینکې خوبونه
تنکي، تنکي سوځوي
او په دې شنو شنو دامانو کې
د هوسیو بچي
اود زیتونو
دتنکي ذهن بې ژبې پاڼې
د خپلو وینو په بدل
څاڅکي د لمر غواړي.

پسرلی، ږلۍ، باران

سږکال به هېڅکله سپرلی را نه شي
غوټۍ به چاته شنه موسکا ونه کړي
ځکه دا کلی، دا کورونه
اودا ورانې کوڅې
خپله سپرلی، سپرلی دی
او راټوکېږي
هره ورځ په کې دښتي ګلونه
زموږ دوینو غوټۍ
سږکال به هېڅکله باران ونه ووري
ځمکه به هېڅکله محتاجه دا سمان نه شي
ځکه: هر ګام او هر قدم
راته باران نیولي
یوه ترېدلي باران
یوې ترېدلې ږلۍ
دا سې باران چې زموږ د پېغلو د بڼو له وریځو
له دې یتیمې ځمکې
ان په اسمان ووري.

استاد واصف باختري ته:

لیک

ته یې سپېڅلې لکه وړانګه او اروا د مرغلرو
د صدفو د سپېڅلو رڼاګانو د ښکلا کعبه یې
ته یې سپېڅلی لکه د روح د ((ادم))
او د جنت د ښکلیو حورو اننګیو او ککیو کې یو روڼ
دانطهور څاڅکی.

✵ ✵ ✵

زه دې په پاکو بې ګناه سترګو کې وینم
د دنیا دبېګناهو او سپېڅلو ارواګانو فریاد
یو ګونګ شوی، یو بې ژبې، یو بې وینې، بېګناهه انځور
زه دې د زړه په دې ناپایه سمندر کې هر ساعت
هره شېبه د یوې یاغي ښېرې د ستر ماښو د سترېو شېبو
لیکي وینم،
چې لا خوځېږي پسې، لارې وهي، منډې وهې ځي او دارمان
غاړې ته نه رسېږي.

✵ ✵ ✵

کله چې خاندي

ستا مالګيني خنداګانې ماته وير، ماته فرياد
ماته فغان رابښي
ژړا دې نه پېژنم
کله چې ژاړي نه ژړلی نه خندلی شمه
خو دومره پوه يم چې کاتب د مخلوقاتو زما و ستا
د ژوندون پاڼه د خپل ((قار)) او له ((مستۍ))
ډکو شېبو ليکلې
چې ژړا نه پېژنو
خندامو هم نه ده زده.
ته يې سپېڅلی لکه وړانګه او ارواد مرغلرو
د صدفو د سپېڅلو رڼاګانو د ښکلا کعبه يې
ته يې سپېڅلی لکه روح د ((ادم)).

۲۸/۱/۱۳۶۹
کابل

سیوری (۱)

دا څو ونې
دا څو ولې
دا څو څانگې
دا زموږ د وطن نه دي
دوی نه بوی ځي د پردیو.
❋❋❋
دا سپېڅلې خاورې وایي:
دوی زما د غېږې نه دي
دا دباد د مور اواز دی:
چې ما تی ورکړي نه دي.
د لمر وینې وهي کوکې:
چې دوی ما لوی کړي نه دي.
❋❋❋
کانې، غرونه راته وایي
دا سیندونه راته وایي:
پام چې څنگ له یې ورنه شې
یو ساعت شي درته سیوری
بل ساعت درنه ساه اخلي.

۹/۲/۱۳۶۹
کابل

شناختې

يه ښکلې، ښکلې
يه سپېڅلې ملايکې !
دې مالت او په دې چم کې
ګناهونه هومره ډېر دي
چې تا هېڅ
د خپل وبال او د ګناه غاړه کې
څوک نه ويني،
وايه ! په دې لار چې راتلې
هغه زمونږ د پلرو
او د نيکونو قبرونه څه رنګه وو ؟
ښه يې وه؟
خاوره يې وه؟
شناختې يې وې او که نه؟
مونږ خو د پلار او د نيکه هغه سپېڅلي
او درانه قبرته نه پرېږدي څوک.
۹/۲/۱۳۶۹
کابل

ګامونه او قدمونه

سیلۍ ! د کومو اورنیو غرو له څوک دې
زموږ کلي ته لاره کړې؟
موږ چې قدم پر قدم اخلو
ستا د غېږې د اورونو پر سکروټو
او سپرغیو لګو.
چې د غنمو فصل شین شي
او د غوږګو نازولي بچي قد وباسي
د دنیا ټولې سرې لمبې مو مېلمنې شي
د کبلو او کبانو د سپېڅلو خنداګانو
د معصومو څپو وینې زبېښي.
❋❋❋
سیلۍ، له کومې نا سپېڅلې او بدبختې لارې راغلې
د ګناه او دویرونو ساز پر شونډو
زموږ د ژوند او د دعا او عبادت کلي ته؟
موږ چې قدم پر قدم اخلو
هر قدم مو د کربوړو پر قدم او پر پلونو لګي
قدم زګېروي کوي
ګامونه چغې وهي
لارې له شرمه لارې نه راکوي.

***

سیلۍ، قدم چې دلته اخلې باغ له شرمه
خپل ورمېږ غوځوي
موږ له غوټيو او غوټۍ له موږ مخونه نيسي.
وايه ته څوک يې؟
د کوم ځای يې؟
او له کومه دې زموږه د دعا او عبادت کلي ته پېښنه کړې؟

۱/۳/۱۳۶۹
کابل

تو پير

دا د شنه اسمان ناوکۍ
څو مره مينه ګر کې ده !
شپې چې د ګناه شي
هر څو ځان په خيرو ولړي
دا راته موسکۍ شي
د خپل ځان په سپينو پيو مې څادر مينځي
دلته مې د ځمکې
دا سپين سرې نيا ميره شي
هر ساعت راته قبلې
د شنو ډنډونو په اوبو ولي.

۹/۳/۱۳۶۹
کابل

کلی

لښتي وچ شول
ویالې ورانې
سین د تورو کاڼو غر شو
اوس حیران یم چې د کلي
دا هیلۍ به چېرې لا مبي؟
❋ ❋ ❋
نه پوهېږم، نه پوهېږم
ای د کلي مازیګره
ها زمورږد کلي چم کې
هغه سپینه کېږدۍ څه شوه؟
هغه شنې څپرې څه شوې؟
ها لوګرې جنۍ چېرې؟
❋ ❋ ❋
تا ته یاد شي مازیګره!
د ګودر د غاړې لیکې؟
لکه باغ د ښاپېریو،
لکه لارې د کوترو؟
❋ ❋ ❋
تا ته یاد شي مازیګره!

هغه شنې دېرې د کلي؟
پکې هسک د شملو غرونه
پکې وربځې د چلمو.

❋❋❋

نه، نه ودان دی
کلی ودان دی
یوه ځاله په کې نه شته
ها د ښکلیو توتکیو
یو نغری هم اباد نه دی
دابیو د لاس نښه.

❋❋❋

لښتي وچ شول
ویالې ورانې
سین د تورو کاڼو غر شو
اوس حیران یم چې د کلي
دا هیلۍ به چېرې لامبي ! !.

۲۵/۳/۱۳۶۹
کابل

چغه

وخت د دیدن اور شو د لمبې پر سر ولاړ یمه
څه وکړم پښتو ده د وعدې پر سر ولاړ یمه
څاڅکی څاڅکی راغلم ستا د حسن پر بام پرېوتم
اوس چې پر ځان پوه شوم د ناوې پر سر ولاړ یمه
ته خو به تندی د شپې نن بیا پر کاسو وولې
زه څو مره کمبخت یم د توبې پر سر ولاړ یمه
لږ خودې کاږه واږه بانه راباندې سیوری کړه
خیر دی مسافر یم د غرمې پر سر ولاړ یمه
اوښکه د غزل مې د ساحل د غاړې چغه شوه
ډوبه مې بېړۍ ده د څپې پر سر ولاړ یمه.

۱۴/۴/۱۳۶۹
کابل

د پښتو خبرې

ماتــه انکــار تاتــه د هــو خبــرې نــه دي زده
تــا تــه د راتلــو ماتــه دتلــو خبــرې نــه دي زده
تــه خوبــه مــانې د وعــدو بيارا تــه ودانــه کــړې
ماتــه لــه دروغجنــو د ګيلــو خبــرې نــه دي زده
ستا خوبـه امېـل لکـه سـپوږمۍ پـه ټتـر وزانګـي
ماتــه دنــا ځيرو ګرېوانــو خبــرې نــه دي زده
ته دخم مېلمه شه، سر تر پښو د مستې څانګه شه
ماتــه يــې د اوښــکو دنشــو خبــرې نــه دي زده
زه بې له پښتو نه په ټول ژوند پر بل څه پوه نه شوم
ســتا لکــه مغلــه دپښــتو خبــرې نــه دي زده.

۳۱/۶/۱۳۶۹
کابل

دویر مالت

تــه راتــه خانــده زه سلگو ســره خوشــاله یمــه
تــه پســرلی شــه زه اغــزو ســره خوشــاله یمــه
د ویــر مالــت کــې دهــوس د ادا نــه شــته قــدر
د غــم موســم دی لــه غمــو ســره خوشــاله یمــه
ستوري دې اوري پرخې پرخې پر خوب وړي نظر
زه لکــه شــمعه شــوگیرو ســره خوشــاله یمــه
دزلفــو وربځــې وورو ه بلــې دې نــه شــې ډیــوې
د ژمــي شــپه یــم لــه تیــارو ســره خوشــاله یمــه
نــادان قاتــل راتــه پــه لاره کــې کرلــي ســپرغۍ
زه لکــه دود لویــو لمبــو ســره خوشــاله یمــه
څومره خوږه شوه پـه دې چم کې د وحشت ارتقا
چــې یــې ښــاغلو لېونــو ســره خوشــاله یمــه.

۳۱/۹/۱۳۶۹
کابل

پسرلی

پسرلي شو ، پسرلی شو
پسرلی مې مسا پر پر کاله راغی
پسرلی مې چې کري
ګلابي حورې
پسرلی مې چې د خدای
له مهربانو سترګو وورې.

❋ ❋ ❋

پسرلی شو ، پسرلی شو
هره لوښته د وطن مې
د نرګس ډکه کمڅۍ شوه
هره لښته مې د کلي
تکه شنه د جنت څانګه
غنمي وږمې په زلفو
غرنۍ کوترې راغلې
د هوسیو لونې ناځي
د شنو دښتو پېغلتوب ته.

❋ ❋ ❋

پسرلی شو ، پسرلی شو

د لمر سرې تورې يې ښکل کړې
لمبوي درښا ناوې
غوڅوي د شپې رګونه
کړي د ښتو د اسمان کې
د انځرو شنه باغونه
سپوږمۍ سپین رباب اخیستی
راښه ستوري نڅاګر شول.

❋❋❋

پسرلی شو، پسرلی شو
تو دوي مې سرې مینې
زور خمار پر عقل ولم
سد مې اخلي د تاک وینې
ګناهکار ساقي ته ناست یم
راکوي جنتي ((پینې))
هره پاڼه د هر ګل مې
دې یاغي سرته پګړۍ شوه
هر یو کاڼی مې ګلاب شو
هره پرخه مې غوټۍ شوه.

۲۱/۱۲/۱۳۶۹
کابل

کلیزه

نن مې د ښکلې لور د حسن پر سپرلیو
یو بل ګل وټوکېد
نن یې د ژوند پنځلسم ستوری رابرشو
د کمځو پر ماښام
نن یې د تاند عمر د لښتې پېغلتوب ته
بل ګهیځ شین شو
لور مې نن پېغله شوله.

❋ ❋ ❋

نن مې وعده وه، چې د زړه دوچې د ښتې
د سمسورې غوټۍ جشن لمانځم
نن مې وعده وه چې به ناوې کړم
د کور پنځلسمه سپوږمۍ
نن مې وعده وه چې سلګۍ ورته
د شمعو دودوم
او بلومه ډیوې
خو نن د خپلې بدنصیبې سرې غوټۍ
موسکا ته کېنناستم
مایې د باغ د پېغلتوب
ددې تنکۍ شېبې سلام وانه خیست
ما شمعې ونه شوای راوړای

ورکې ډېوې بلې نه شوې
مايې ترخو شونډو ته
رنګ د خوږو هم ور نه کړ
مايې پر زلفو يو کوچنی پوړنی
نه کړو راخوړ.

❋❋❋

او نن مابښام چې ټوله ورځ
روژه په خوله
دلوی الله پر عبادت بوخته وه
په دې ګناه چې
په نغري کې
مابښامي ټېپر ترې وسوځېدل
مور يې له شپې نه
تر سبا ورته غمبوري
په څپېړو شنه کړل.
هو !
مورږ د بچو کليزې د اسې لمانځو
زموږ د ستور د اسې دی !!!.

۲۶/۱۲/۱۳۶۹
کابل

عبدالباري جهاني ته(۱)

دهغه د شعر په ځواب کې:
مساپر خیالونه راغلل
مساپر له لرې غرونو
مساپر له لوی سفرنه
یادوي ((دماضي پاڼه))
رانه پوښتي دنن وینې.
❋ ❋ ❋
اوس به څنګه ورته وایم؟
اوس به څنګه ورکړم ((زیری))؟
چې یه سترړیه مساپره!
هر لو پښتنه دددې کلي
چې د خدای (ج) له خوبه شنه وه
اوس یوازې د کارغانو
او زاړه شیطان کیږدۍ ده.
❋ ❋ ❋
اوس به څنګه ورته وایم؟
چې د غرونو څنګل لوټ شو
د څیړیو څنې پرې دي
ځالې د کې له کربوړو
د چنارو په سینه کې.

❋❋❋

اوس به څنګه ورته وایم؟
چې دنن مینزو کړې ماتې
د پرون ښکلې هنداري
زموږ بوډۍ مورې یې کړه بوره
ټول وطن شهید شهید شو
دلته مري د ماضي فصل
دلته مري د سبا زړي
شمله ور غرونه مات شوي
را میراتې لوټې دي.

❋❋❋

اوس به څنګه ورته وایم؟
چې مې مري دمستۍ کلی
دلته ویر دې خندا نه شته
د مرګي لوبه جاري ده
چا خنداراته وژلې
چامو کور پر انګار وویشت
چا مو پڅو چړو باندې
دبچیو مرۍ پرې کړې.

❋❋❋

اوس به څنګه ورته وایم؟
چې د نجونو تور وربل کې
سپرلی شین شو د ځوزانو

دلته اوس دګودر لاره
د اغزو لښکر نيولې
اوس د ښکلو د سرو شونډو
هغه شنې موسکاوې مړې دي
اوس د ښکلي ريبار ژبه
د اغيار پر نوکو وتې
دلته لويې د ډېرې نه شته
د هجرو تغر ټول شوی.
❋ ❋ ❋
اوس به څنګه ورته وايم؟
چې شهيد پلو پر سترګو
د وطن ادکې ژاړي
ړنګوي ددعا څلي
هسکوي د ښېرو غرونه
((زور)) له لوړ ګرېوان نه نيسي
د سرو اوښکو په لاسونو
ترینه غواړي د خپل فصل
ددې شنو دانو مرګونه
چې نامردو بزغليو کې
د مور څه قدر نه شته.
❋ ❋ ❋
ته دې ورک سيوري ته ژاړې

زه له خپل سیوري نه سترې
ته له ځان سره په جنګ یې
زه فلک سره په جنګ یم
راته وایي:
ژمی درومي
توتکۍ به بېرته راشي
لکه وړانګې د سپرلیو
په وریښمین وریښمېن وزرونو.

***

زه وایم:
ای د ټولو ربه!
که ته چېرې توتکۍ وای
ته راتلې زموږ پر کلي؟
لکه وړانګه د سپرلیو
په وریښمین وریښمین وزرونو؟

=۱/۱/۱۳۷۰

کابل

تاک

چې یې دنیا ته سترګې راکړې
او غونچې غونچې شوې
پرهغه ورځ مې د مور سرې سترګې غوټۍ شوې
بېرته ونه غوړېدې
چامې پر تړیو او ماشومو شونډو تی کېښود ،
پر هغه ورځ هم دلمر سرې وینې شوې وچې
او یوه شېبه راونه ورېدې
شپه شوه ، شپونکۍ ، سپوږمۍ د ستورو درمو
وړیو وریو پسې هم ونه وتله
تمامه شپه د مړو سلګیو پرزانګو ویده شوم.
❋ ❋ ❋
سهار چې پاڅېدم
زموږه د کاله د سرو انګورو نرۍ ونې راته ایښې وه

غولانځه پر سپېرو او جل وهليو شونډو
ما ورته مور وويل.
اوس هغه څاڅکی د انګورو مې پر زړه باندې
نيالګی ولاړ دی
څو چې لو يېږم ښاخور تاک مې
له ژوند سره سم لو يېږي
زه او تاک دواړه له يوې رينښې يو.

۱۰/۳/۱۳۷۰
کابل

دلبرې

هرڅو مره چې پې مخې دي او ښکلې دي دلبرې
هغــــو مره ســــتمګرې او قــــاتلې دي دلبــــرې
پــو هېږم څــو خونخــوره مېلمنــې وې درنــه لاړې
زړګيــــه ! خپــه نــه شــې نــازولې دي دلبــرې
نه لوز، نه يې وعده، نه يې رښتيا ده چا ليدلې
دې چـم کـې د وفـا لـه غـرو لوېـدلې دې دلبرې
زمونږ که ځواني اورشوه د دوی ګل له څڼو پرېوت
دا هســې پـر خپـل حسـن غولېـدلې دي دلبـرې
توبه ! لکه دخوار فقير دې خپلې غوسې وسوم
درنــې دي، پښــتنې دي اوښــاغلې دي دلبــرې.

۲۹/۳/۱۳۷۰
کابل

ازادي

دلته ځوک نورد پسرليو
دګلونو او وږمو په سوچ کې نه دي
دلته چاته نور زموږه د کورونو
دبامو سپينو کوترو ته
دانې ورکول نه زده.
❋ ❋ ❋
دلته دښتو کې د باد له کوچې هېر دي
چې بيا ښکل کړي
په پرد ېسو وچو شونډو
د لوګرې پېغلې خنې
دلته چت پر کاله نه شته
چې دا سترې توتکۍ پکې دمه شي.
❋ ❋ ❋
دلته وينه، مينه مړه ده
دلته فصل د لمر وچ شو
دلته قتلې دي دعشق اود ځوانۍ
او پېغلتوب ددې سپېڅلو ګناهونو
د جنت ښکلې هنداره.
❋ ❋ ❋
دلته ساه په باغ کې نه شته

دلته مات د ګل انځور دی
دلته بڼ کې زرغون شوې
د ساراوو د زړو بګوو چغې.

✻ ✻ ✻

موږ د مرګ کام کې ژوندي يو
د ښکاري ګوتو کې ناڅو
د سبا کښت يې رالوټ کړ
دا دنن شپږو د پوانو
د پرون پانې ورستې شولې
د مړو او د خاړو په لاسونو
ازادي خو وي همداسې
ژوند خو داسې وي کنه !؟

۱۴/۵/۱۳۷۰
کابل

څو منثور شعرونه

مصطفی جهاد ته:

زموږ مړینه

-١-

پرېوزه،
ارام ویده شه!
زموږ مړینه داسې ده
لکه زوکړه مو چې وه
او زوکړه مو
لکه مړینه مو چې ده.

❋❋❋

هغوی چې د خپلو کورونو
پر دسترخوانونو
ډوډۍ خوند نه ورته ورکوي
ژوندي وي.
پرېږده!
هغوی چې د پردیو د کاروبار
د افیونو او الکولو په چینو کې
د لغړو فواحشو
د پستو او مرمرینو غولانځو پر غرونو
یوه شېبه خوب

زمونږ د ټولو په ژوند نه ورکوي
ژوندي وي.
او پرېږده !
هغوی چې ویاړ ګڼي
د خپلو ناوو پېغلتوب
له هغوی نه
په پردیو کټونو کې واخلي
ژوندي وي.
او ،
زه او ته
چې ژوندي وو مړه وو ،
نو ،
پرېوزه
ارام ویده شه !
زمونږ مړینه
لکه زوکړه مو چې وه
او زوکړه مو
لکه مړینه مو چې ده.

۳۰/۵/۱۳۷۰
کابل

درد
-۲-

د پلار مړینه مې ولیده
اودورونو زړه چاودون هم
لوږې مې د ېرې وزغملې
او تندې هم
خو یوه یې دومره دردوونکې نه وه
لکه:
نشه چې نه وي پوره
او ښيښه پای ته ورسي.

۱۷/۲/۱۳۷۰
کابل

پیغمبران هم ژاړي

-۳-

ونې ! ولې ژاړې؟
ښاخونه یې رانه غوښ کړل
چا؟
ښاخ مې،
ومې روزه، ومې روزه
چې رالوی شو
تبر ته لاستی شو.

❋❋❋

- موږې ! چېرته ځې؟
- د خدای کلي ته.
- مګر دا لویه نړۍ؟
- نړۍ خو د دېوانو ده.
- مېږه دې شته؟
- رانه ورک شو.
- او زامن؟
- لرم یې: قابیل او هابیل.

❋❋❋

- مسیحه ! ته او اوښکې؟
- اوښکې نه، وینې.

- دچا له‌لاسه؟
- د یهودا له‌لاسه.
- ومې روزه، ومې روزه
- چې رالوی شو
- دښمن ته یې وسپارلم.

❋❋❋

- وطنه! ته؟
- او دا دی زه هم ژاړم.
- څوک دې ژړوي؟
- ملت مې.ملت مې دوه برخې شو:
- قاتل او مقتول
- دربیمګړی نه لري.

۱۸/۳/۱۳۷۰

کابل

برخه

-۴-

هغه ورځ مې چې غوښتل
کمځۍ یې ورته له ګلونو ډکې کړم
د دښتو او بڼونو ګلان
سیلیو یووړل
او نن چې، ګلان بیا راوغوړېدل
هغه نه شته.

❋❋❋

هو کې!
زموږ برخه همداسې ده
تېر کال مو چې ویالې
له اوبو ډکې وې
زموږ د کلي ژرنده ورانه وه
او اوس چې
د کلي ژرنده بیا ودانه ده
په ویالو کې اوبه نه شته.

۱۲/۲/۱۳۷۰
کابل

دنیا

زمـا زړه تـر جهـان لـوی دی د جهـان تنګـه سـینه ده
چـې زه نـه پـه کـې ځـا یېږم دا دنیـا څـومره وړه ده؟
زه د جـل د غرونـو تـږی پرواګیـر نـه یـم د لپـو
سـاقي ! چـم مـې د ګـوټ نـه زده زمـا بحـر پیمانـه ده
ما مسیح حیران لیدلی د خپلې مور د عفت سوال ته
مـا چـې نـوم د عشـق اخیسـتی راتـه لښـته زمانـه ده
موږ یې څنګ ته د ګورناست یو پوکوو په کې ساه ګانې
ګنـې دا دژونـد ډیـوه خـولا پخـوا تـر ازل مـړه ده
د تقدیر کچکول پرغاړه مرګ نه خیر د هستۍ غواړو
دا دنیـا څـومره لـولۍ ده، دا دنیـا څـومره سپېره ده.

۳/۲/۱۳۷۰
کابل

مساپر

څه د ښکلو او ښکو ستوری مساپر پر خاورو خوریم
د چا سترګو نه لوېدلی یو ټوټې ټوټې انځوریم
اوس به چېرته پسې لاړ شم نا اشنا کوڅې دي ډېرې
دا د زړه تیر به مې څوک وي چې یې زه د شګو کوریم
چې یې ټپ په سترګو ړوند کړم ترې سرو بادونو یووړم
دا د چا د نظر دودیم؟ دا د چا د نغري اوریم؟
قتلوي مې چې خوبونه، لېونی خیال مې چې وژني
دا د کوم پښتون شملې ته د مغل د خولې پېغوریم
ځغلوم اس په دریاب کې، ګرځوم بېړۍ په وچه
دا د کوم جنون امسا یم، دا د چا د عشق شبکوریم؟

۸/۲/۱۳۷۰
کابل

پياله

دا ځواني مې صدقه شه، خو پياله مې تشه مه شه
د زړګي لپه چپه شه، خو پياله مې تشه مه شه
ښه پوهېږم چې مې وژني دا بربنډې د تاک پېغلې
عمره ! يو څاڅکی نشه شه، خو پياله مې تشه مه شه
څو يې څښم نه تمامېږي راته څه د زهرو سين شو
دا د ژوند وچه چينه شه، خو پياله مې تشه مه شه
دا د دوه کاڼو دنيا چې دومره ګرانه پر موږ پلوري
لکه دود پر اور خوره شه، خو پياله مې تشه مه شه
نه په بر د عمر خوښ يم، نه په ګز د ژوند خو شاله
ټول دلوڅو پښو ناره شه، خو پياله مې تشه مه شه.

۷/۷/۱۳۷۰
کابل

لاره

د ژوند مزي خو لنډ شول هغه شپه قراره چېرته ده؟
یاران د لارې ډېر دي خو ملګرو لاره چېرته ده؟
کاروان مو د سپوږمۍ تر څنګ برشو ، خو زموږ مینه
چې تاویل ځاروانه ! اوس د خدای لپاره چېرته ده؟
ساقي ! راځنې وچې شوې ډالۍ ورته دزړه لپې
زموږ د وینو تږې دا ویده خماره چېرته ده؟
موږ ساده ګان یې د دوکو پر ژرنده دل کړلو
ای عشقه ! د دروغجن دیدن هغه ریباره چېرته ده؟
دا دومره پېړۍ شپه کې د سبا سبا ناري چې دي
شیمه مو د نیمزالو ډیوو تر سهاره چېرته ده؟

۳/۸/۱۳۷۰
کابل

کب

سیندلا همغسې
څپاند روان دی
او ا سپین ږیری جاله وان
خدای زده
پر کومې دې شګلنې غاړې
خوب وړی دی نه ویښېږي
سترګه مې ورپېږده
او ستا دکور کوتره راغله
ستا راکړی ګل یې
زما شملې نه یوورږ
زه پوهېدم چې
نن به دا سپې وشي
او نور به هېڅکله
درونه رسمه:
بېګاه مې خوب کې
له لاسونو ځنې
کب لوېدلی !

۳/۱۰/۱۳۷۰
کابل

مینه

نیمه شپه، نیمه شپه ده
د سپوږمۍ ځانګو ته ناست یم
یو څو سیوري راته ناځي
لکه ډمې عربانې.

❋❋❋

د جنت پښالې یې راوړې
څه وربښمینې پربښتې دي؟
رانه اخلي تاج د عقل
دجنون جوغه یې راکړه.

❋❋❋

اوس د زړه پر پاڼو لیکم
ستا د دوه سترګو غزلې
لکه خدای چې مینه لیک کړه
دا دحورو په لاسونو.

۱۹۹۱ جنوري
مسکو

ثانګه

د کومې شپې بلـه ډيوه يې ثانګې !
چې مې د زړه پر کور خوره يې ثانګې !
لږ صبر وکړه چې وزګار خو شمه
څنګه بې صبره پيمانه يې ثانګې !
شپېبه د ژمي د راتلو خو نه ده؟
دا سې چې بيا کړه وړه يې ثانګې !
نه چې ياغي شوندو مې وکړ تېرى؟
له شرمه بيا چې تکه سره يې ثانګې !
څنګه د عشق پر قيام نه کړم باور؟
چې راته سيورى او شمله يې ثانګې !
د وخت سيلۍ دې رانه وړاى کله شي
د پښتني کور مېلمنه يې ثانګې !

۱۹۹۱ جنوري
عشق اباد

زه او غر

تاسو مې پېژنئ؟
زما د تن هډوکي
او د خاورو په رنګ مسته وينه
زما د غرونو د هستۍ نښې دي
ما مې د غرو له تيو پېږ رودلي
زما د کور د بامبوتې له پاسه
غرولاړ دی
او په انګړ کې
هر قدم ته د خېړيو ونه،
په هره يو ښاخ کې يې
د لمر د زېړدلو کيسه
او شين اسمان يې
خپلو سترګو ته
له پاڼو نه
رانجه پورو يې.

ماته د خوب او سترړیا
چم نه دی زده
تیارو ته ستوري،
د سبا بربنډو پېغلو ته
لمنې ګنډم
او کړی ورځ سترګې په لار تېروم.
سترګې په لار یم
خو د څه لپاره؟
نه پوهېږم !
وه چې زما تر سیوري هاخوا
دا دنیا نن څومره ښکلې ښکاري
دریغه !
له شرمه راته پاس
د کتو وس نه لري.

۲/۱۱/۱۳۷۰
کابل

لوی احمد شاه بابا ته:

د غمنو وړی

-۱-

د غنمـــو وړی زمـــا د پګـــړی څانګـــه
د غنمـــو وړی زمـــاد غرونـــو ژبـــه
د غنمـــو وړی زمـــاد ماضـــي درمنـــد
د غنمـــو وړی زمـــاد ســـبا تـــوره.

❋❋❋

د غنمـــو وړی زمـــا اوښـــکو ټکـــی
د غنمـــو وړی زمـــا د موســـکا پاڼـــه
د غنمـــو وړی رنـــګ د ښـــا پیریو
د غنمـــو وړی زمـــا دیـــار ســـندره

❋❋❋

د غنمـــو وړی لمـــر دشـــپو د تیـــو
د غنمـــو وړی ســـیوری دغرمـــو مې
د غنمـــو وړی وړم د ســـپرلیو
د غنمـــو وړی تـــن دشـــنو خېړیـــو

❋❋❋

-۲-

د غنمو وږی پاس پر شملې شین شو
طلایي تاج یې نسکور کړ له سرونو
د غنمو وږی شنه دویار جنډه شوه
لکه سره وینه ایت د پاني پت شو.

***

د غنمو وږی توره د برېښنا شوه
د دښمنو وربځو ګېډې یې کړې څېرې
د غنمو وږی زما د غرونو باد شو
له هیبت نه یې زمرو ګیدړې راوړې.

***

د غنمو وږی وینه د غیرت شوه
په ککرو کې یې اور د ایمان پو کړ
د غنمو وږی زما د پلار شمله شوه
ټیټېدل یې لکه ستوری چېرته نه زده.

***

د غنمـــو وربی اور شـــو پرنـــا مردو
هـره لو ښتـه یـې تنـور کـړه پـر بګـوو
د لمر بڼ یې له لویدیزې سیلۍ خپل کړ
د شـمال د بـاد ترخـه ژبـه یـې پـرې کـړه

***

د غنمـو وربی ټـول هیـواد شـو
د غنمـــو وربی ټـــول ولـــس دی
د غنمـو وربی زمـا د وطـن هسـک شـو
چې تـر غـاړې یـې د بلا لاسونه لنډ دي.

***

د غنمـــو وربی زمـــا د پګـــړۍ څانګـــه
د غنمـــو وربی زمـــاد غرونـــو ژبـــه
د غنمـــو وربی زمـــاد ماضـــي درمنـــد
د غنمـــو وربی زمـــاد ســـبا تـــوره.

۳/۱۱/۱۳۷۰
کابل

کښېنت

دزلفو شپې دې راوړې خونسکورې درنه نه شي
ته ګوره هغه کړې وعدې نورې درنه نه شي
بلد نه یم په غېږ کې د سپېڅلي ګناه چېرې
دا شونډې وچې روږدې دي سمسورې درنه نه شي
ما ښخلي کله نه دي ساقي تور شراب په جام کې
ستا سترګې تکې سرې ښې دي چې تورې درنه نه شي
کمځې دې راته دار کړه چې منصور شمه ژوندی شم
وېرېږم له هغې نه چې منګورې درنه نه شي
له وربځو نه خیر نه شته کښېنت مو هم له سینده لېرې
سپرلیه ! څو غوټۍ دي چې کمزورې درنه نه شي.

۱۴/۱/۱۳۷۱
کابل

عبدالباري جهاني ته (۲)

دهغه د شعر په ځواب کې:

مادرته نه وې چې یاغي شو اولس؟
مادرتــه نــه وې چــې ژړېــږي وطــن؟
مادرتــه نــه وې چــې نړېــږي غرونــه؟
مادرتــه نــه وې چــې ورانېــږي وطــن؟

❋❋❋

مادرته نه وې چې د کارغیو سیوری
تــاج د شــیطان شــو لوټــوي پرښــتې؟
مادرتــه نــه وې چــې د حــورو حســن
پــرده مــو پلــوري، خرڅــوي پرښــتې؟

❋❋❋

مادرتــه نــه وې چــې دنــن ســندره
غریبــه اوښــکه شــوه پــه اور وســوه؟
مادرتــه نــه وې چــې ډیــوه د ســبا
ماتــه هنــداره شــوه پــه کــور وســوه؟

❋❋❋

مادرته نه وي چې هادرنې لوپټې
د اور او وينو پر کودر زانګې؟
مادرته نه وي چې هاسپېڅلې تسبې
د څو لوليو پر تېر زانګې؟

***

ماېو زخمي تن د وطن ژړلو
اوس له وطن نه وطنونه جوړ شول
ما يې لا يو درد دواکړی نه و
اوس يې له هر ټپه ټپونه جوړ شول

***

تا ويل مه ژاړه جوړيږي وطن
زه ويم چې نه يې ناخبر ښه يې
تا ويل اور دی بيا ګلان دي پسې
زه ويم له دې اوره بهر ښه يې.

۱۵/۱/۱۳۷۱
کابل

وینې پر کاله

اوښکې د شپږو که دکلو وې په سر واوښتې
لپه وې اوبه، که په نېزو وې په سر واوښتې
ټول عمر باران و، یوه شپه مو رڼه ونه لیده
پوه نه شوو دژمي که سپرلو وې په سر
واوښتې
نه به وایي ژبه دغه ګونګ زړګی شاهد دی خو
لښتې د کمڅوکه توپانو وې په سر واوښتې
خیرکه مو سر لاړ د پښو پل مو ژوندی پاتې
دی
څو ورځې کانې په قافلو وې په سر واوښتې
سترې نه شوې غاړې زمونږ او داپخې چړې ددوی
وینې پر کاله د پښتنو وې پر سر واوښتې.

۱۸/۱/۱۳۷۱
کابل

بیدیا

سپېره بیدیا ده په کې پل د بنیادم نه شته
یو څو پېریان دي له پردیو غرو راغلي
بربنډېږي، ناڅي،ناڅي
چې تیاره شي بیا سینې پر خپلو میندو سړوي
پر خوارډه خوب پرېوزي.

❋❋❋

د زهرو ونه ده ولاړه
پر بیزو ادې یې سیوری کړی
بیزو د زهرو پرکې خوري هره ګړۍ ورځنې حمل اخلي
د ورځې د برش، څلو ښت بچیان زېږوي
د ورځې د برش، څلو ښت ځوانان شي
بیا قتلېږي

خو بیزو ادې پرګي خوري
او لیګا ده هره ورځ نوي بچیان زېږوي.
پېریان ګډېږي
د بیزو ادې په ویر او پر خواریو خاندي
چې شپه تیاره شي
بیا سینې پر خپلو میندو سړوي
پر خوارېه خوب پرېوزي
سپېره بیدیا ده په کې پل د بنیادم نه شته.

۱۹/۱/۱۳۷۱
کابل

ګیله

زه دې د کومې ښې ځوانۍ په خاطر؟
ستاد نیمګړې مینې
د سمسورتیا په هیله
پیالې په سر اړوم؛
او زه دې کومو مهربانو سترګو
ته شین غزل ولیکم؟
پیالو ته شونډې
د غزل زلفو ته لاس نه ورځي
کله چې زړه کې مې یې.

۲۲/۱/۱۳۷۱
کابل

شيخ

شيخ بې نغمې ګډېږي
شيخ د جومات کړکۍ ترلې د واټونو د پوالو ته ناځي
شيخ د خپل عشق د باکرې مور
له ټپونو نه شراب څښلي دي.

❋ ❋ ❋

شيخ لکه سپينه پاغونده
بادونه يوسي،
بېرته راشي
او خپل مست سيوري ته ښه وخاندي
شيخ د کوکنارو ګلان وټومبي په تورو څڼو
شيخ توره شپه شي
په غلا غلا د زليخا د مخ پوړني پسې لاس غځوي.
شيخ بې نغمې ګډېږي
شيخ د خپل عشق د باکرې مور
له تيونو شراب څښلي دي
شيخ تورو څڼو کې ټومبلي
د کوکنارو ګلان.

۹/۳/۱۳۷۱

کابل

ګړېږ

ګړۍ پېړۍ ده چې د نیمې شپې له ټکې ځنې نه خوځېږي
ستوري سوځېږي،
شمعې مري،
د ترږمیولېونۍ د زنداني شپېو دژوند خړې آینې ته ناځي
کاڼه په لارکې د مېږیود راتلو شېبو ته غوږ ایښی دی.

❋❋❋

د دوو وروستیو د کمځو پر سر سپوږمۍ بندي ده
او مساپرې پښې د غوږکو دکاله پر لوري لاره باسي
متې زخمي دي،
بې نوکانوګوتې ځړوکې د شپې پاتې دي
ړوند دګلونودرنګونو تماشې ته ناست دی.

❋❋❋

ګړۍ زموږ د ژوند سپېڅلی او محکوم کلام دی
ګړۍ، پېړۍ ده چې کږه ملا سمولی نه شي
ګړۍ غریبه
د پېړیو د سکون پښتې په سر ګرځوي.

❋❋❋

کاڼه په لارکې د مېږیود راتلو شېبو ته غوږ ایښی دی.
ړوند دګلونودرنګونو تماشې ته ناست دی
۱۴/۳/۱۳۷۱
کابل

پوښتنه

دومره قدري یادشي چې یوځه خو دې په تله ووې
پوه نه شوم قسم دی چې تا څه ووې ما څه ووې
ټوله شپه رښتیا دې پټ د زړه کور کې ساتلی وم؟
یو غلچکی خوب و په کاله مې تېربده ووې
ستا د نظر تندر ته مې ټول خوبونه درمند شول
چاراته له وربځو نه خبر د بارانه ووې؟
ویښ وم که ویده وم خدای زده ډېرې مودې تېرې شوې
مینه دې له زړه وه او که هسې دې په خوله ووې؟
کړې مې وعده وه چې دې بیا په کلي نه درځم
هېره وه له مانه خو رېښو د ګرېوانه ووې
وپوښته رښتیا ترې کوم مغل دې چم کې شته که نه؟
څومره سپکې سپورې مېلمانه ته پښتانه ووې؟.

۱۴/۵/۱۳۷۱
کابل

دا کلی، دا وطن

کلونه تېر شول، څواني مري
او درنګونو پسرلي
زموږ پر سوي او غريب مالت
ګذر ونه کړ.
ورېمو د ستړي شپون
دڅپو په ځنګلونو کې نڅا ونه کړه
دتورو دښتو دکېږديو د وريو ژبې
بيا وچې شوې.
❋❋❋
بيامو دکلي د چنارو
پر نيم سويو تنو اور بل شو
د شنو غنمو د ورېښمين فصل کمڅيو ته يې
رنګ بيا د لوګيو ورکړ
بيا يې د ستورو سره ټوکرۍ
د تورو ورېځو
د شيطان مريي ته وبښله.
❋❋❋

کلی، وطن
بیا دڅپلیو دمېخونو جنګ کې ساه وباسي
کلی، وطن مو
دخو تورو تجمل ته
بیا له سره قربانېږي
هر قاتل يې
د زخمي ځان له هډوکو ځنې
لاستی د ((بېرغ)) اخلي.
❋❋❋
زموږ سرونه،
زموږ وينې
دشنو چرسو اود بنګو هغه شنې دانې دي
چې دودوي يې ((باباقو)) ملنګ
دغم اود سترپا شبېه کې.

۲۵/۳/۱۳۷۱
کابل

جنازې

وربېځو د ستورو جنازې ښخې کړې
بیا پر دې غرو
د رڼو ستورو د نارنجو ګلان نه وربېږي
رانه د سترو مساپرو پښو پل ورک شو.

***

هره شپه مې ځواني مېږې تندورنه وژني
هره شپه د ځوانو مېږو جنازې ښخوم
خدای زده
دې لار کې چېرته روغه څېړۍ شته او که نه؟
چې راته غبږ پرانیزي
څادر مې باد وړی دی!.

۲۲/۴/۱۳۷۱
کابل

کلی- د پره

ماته د کلي مازیګر یو ځلې بیا وخندل
دمرورو ورېمو پېغلو مې د شونډو جل وهلې پانې بیا ښکل
کړې
کلی مې بیا لکه د وینې د زړګي پر فصل وبهېده.

❋❋❋

د پلار هوجره لکه کنډ کپر پرته ده
نور ترې د سترو بزګرانو د چلم دودونه نه راخېږي
نور یې انګړ کې د ښاغلو مساپرو د څپلیو د ګل مېخونښې هم نه شته
له ماتې ملا یې نړېدلي د سنځلو نازولې څنې
او پلار یو ازې د کابل په هدیرو کې مساپر پروت دی.

❋❋❋

بیا مې د کلي د اذان اواز له خوبه وینښ کړم
اذان پر کلي باندې خور دی خو په غږ کې یې هماسې
د سپین ږیري ((بلال)) سوز نه شته (۱)
ټول د پکول شاته لمونځونه کوو
او د جومات محراب له مانه د ((بلال)) سپینه پګړۍ غواړي.

❋❋❋

کلی هماسې له دبرو ډک دی
دکلي لارې د زلميو تردرنودرنو ګامونولاندې ساه اخلي
خو ګودرونه ړنګ دي
د کلي پېغلې انګېرونوکې د نيا زړې څرخې تاووي
او زه لګيا يمه دپلار زړه دبره چلوم.

۱۸/۲/۱۳۷۱

۱- د شاعر منظور مشر تره مشهور ديني عالم مولوي عبدالحی دی.

ګلونه

کرلي مې جانان دي په اورونو کې ګلونه
زه هسې لټومه په ګلونو کې ګلونه
زاهده رانه کېږي چې ماښام کې قضا ګانې
ليدلي مې د زلفو ماښامونو کې ګلونه
ورمې وې نابلدې د کمڅيو له غرونو راغلې
زرغون مې شول د کلي په خوړونو کې ګلونه
هر ګوټ سره ګلاب شي تکې سرې د پيالو مورګې
جامونه په ګلونو کې، جامونو کې ګلونه
په شونډو کې موسکا خو يوه وکوه جانانه!
سپرلی شه غوړوه مې په زخمونو کې ګلونه.

۲۵/۷/۱۳۷۱
کابل

د ((آدم)) وصیت

زه ((آدم)) یم، زه ((آدم)) یم
له جنته شړل شوی
پر دې ځمکې بادشاه شوی
ورور دې ورور پر کانې وویشت
نازولی زوی مې مړ شو.

✵ ✵ ✵

زویه! زرکاله پوره شول
یو څو ورځې دې مېلمه یم
څو خبرې درته کړمه
نن به یم سبا به ځمه.

✵ ✵ ✵

دغه سپین مزی در واخله
د پستو پستو وربښمو
پکې حک مخ د نبیانو
د جمله وو بادشاهانو
پرښتو وو دی اودلی
له جنته دی راغلی.

✵ ✵ ✵

خو وښته زما د ږیرې
او همدا جنتي مزی
په یوه تابوت خوندي کړه
ورته جوړ قفل او کلي کړه

ځو چې ته او دنیا ده
پر دښمن غلبه ستا ده.

❋ ❋ ❋

دا ګوتمۍ مې هم درواخله
ورته وبه ښیې لارې
دا ((میمون)) اس مې هم ستا دی
ورسره بربښنده توره
هر برې د ستا برې دی
هر زورګیر د ستا مریې دی.

❋ ❋ ❋

زما ننګ د ستا ننګ دی
زما لکړه ستا لکړه
زما لاره د ستا لاره
زما چاره د ستا چاره
خو وروستۍ خبره واوره
وینه توی زما د زوی کړه
د مظلوم زوی په بدل کې
زویه ځه ته هم قاتل شه!
د ((آدم)) د غاړې ګل شه!

۲/۹/۱۳۷۱
کابل

د احمق په لټون

اورېدلي مې کیسه ده خدای زده کله
له ملانه، له عامي نه که له بله
یو سپین ږیری چې یې وخت د ځنکدن و
په هوښیارو کې هوښیار او عزتمن و
خپل زامن یې کړل پر ځان باندې چاپېره
وې خبره درته کړم چې نه شي هېره
څه یې چې شته نیم یې په ما پسې خیرات کړئ
څه وېش، څه یې پخه او څه یې سقات کړئ
نیم یې ورکړئ د کوم ځای نامي دله ته
کوم احمق، نادان، رذیل، حرامزاده ته
چې په نوم د حماقت تر څوک بر نه وي
دغه نیمه برخه ټوله دې دده وي
سړی مړ شو د خیرات کټوې بار شوې
ګېډې ډکې شوې د دار او د نادار شوې
زامن ټول شول مصلحت یې سره وکړ
د احمق سړي لټون ته یې زړه ښه کړ
وې فرض کړی مو بابا پر موږ دا کار دی
پسې ګرځو په دې ښار که په بل ښار دی
ګوندې وي چې په دې کار کې کوم حکمت وي
د سپینږیرو خو په نیکو مصلحت وي

زامن لاړل نیمه برخه یې تر ملا کړه
په شپو شپو یې خپل زاړه کلي ته شا کړه
د احمقو یې څارله هره لاره
پسې تلل له یوه ښاره تر بل ښاره
لټوه هغوی احمق چې ښه شاخدار وي
احمقان خو ګنې هر چېرته بسیار وي
خو شاخدار احمق هېچېرې پیدا نه شو
څو چې سر یې د پایتخت پر کوڅو وشو
دوی له ورځو یوه ورځ لیدل په ښار کې
چې راجوړې دي مېلې په هر بازار کې
هرې خوا نه راټول شوي ښه ځوانان دي
څوک یې پېغلې، څوک زاړه، څوک هلکان دي
دچا شونډو کې موسکاوې دي غوړېږي
څوک تندی پر زنګنو وهي ژړېږي
یو خوا ساز دی، پایکوبي ده او خندا ده
بله خوا چغې دي نارې دي او ژړا ده
چا کړه شمله پر سر اېښې خوښي کړي
چاله برېتو نه تار ایستی زبوني کړي
ورونه ګرځي په مېلو کې هورې دورې
دوی لیدل هغه کانې چې نه وې چېرې

دوی لیدل چې د مېلې په هغې خوا کې

تخــت ځلېــږي د رنګونــو پــه رڼــا کــې
پــه کـې ناسـت يـو عــزتمن سـړی دی ګـوره
چــې وربــږي پــرې ګــلان لــه هــره لــوره
طلايــي تــاج يــې پـر سـره لکـه دلمـر دی
تيارسـی ورتـه سـردار دی کـه لښـکر دی
جــوړ ټــولګی ورتــه ولاړ دی د ســاقيانو
ښــکلې پېغلــې او پــه کــې دي دزلفــانو
دمېلــې پــرې بلــه خــوا بلــه کيســه ده
دوی ليــدل چــې هلتــه بلــه هنګامــه ده
دوی ليــدلو يو ســړی چــې عزتمنــد دی
لــه يــوې پښــې لــه ونــې نــه ځوړنــد دی
څوک يې سر وهي په سر څوک په سوکانو
نــه زړه ســوی د جنګــو نــه د ځوانــانو
لـه ماشـوم نـه هـم خيـرات د خپـل سر غـواړي
خـو وهـي پـه کې هـر څـوک د لاس سوبـاړي
د سـپين ږيـري زامـن ډېـر ورتـه حيـران شـول
بيــا پــه لټــه د دليــل اود برهــان شــول
لــه يــو چــا ځنــې يــې وکــړل تپوســونه
چــې راښــيه د خــدای پــار دی دليلونــه

د يــوه مــو ولــې دومــره هرکلــی کــړ؟
او لـه بـل ځنې مـو جـوړ د کـوڅې سپی کـړ؟

وی هغه چې اوس د تخت پر سر مستي کړي
پس له دې نه به پرموږه پاچاهي کړي
او دا بل چې تالیده سر په ژړا و
یو ساعت مخکې زموږ پر سر پاچا و
موږ دنوي هر کلی کړو څه چې غواړي
بیا چې زوړ شو نو وهو په کې سوباړي
د بابا زامنو ووې چې مو ومونډ
ها احمق چې مو په ټول جهان کې نه مونډ
د شاهي په باغ کې ناست نه ګوري مني
ښه پوهېږي د سبا سوباړي ويني
نیمه برخه دبابا یې رابهر کړه
بیا یې ټوله د بادشاه په لاس کې ورکړه.

۷/۱۰/۱۳۷۱
کابل

بادشاه او معشوقه

تېره هېره زمانه کې يو بادشاه و
نازولی په هر ملک ددې دنيا و
خدای ورکړې دبدبه دتاج اوتخت وه
په هر ځای ورته ګونډه اوښه دبخت وه
خزانې يې وې د شتو وتې له شماره
هر خزان يې ښايسته و له بهاره
نه کمی و د لښکرو نه د زرو
نه کمبود په کې د مينځو او نوکرو
شمار يې نه و په حرم کې دبيبيانو
نه د ښکلو معشوقو نه دساقيانو
هر محل يې د دنيا پر سر جنت و
رب ورکړی له ازله دا عزت و
د بادشاه په دلبرانو کې يوه وه
چې په ټولو کې ښايسته لکه ډيوه وه

لکـــه حـــوره هســـې ښـــکلې نـــازولې
تـــه بـــه وايـــې لـــه جنتـــه وه راغلـــې
چـــا لیـــدلی داســـې حســـن چیـــرې نـــه و
ډیـــر شـــاهان یـــې پـــه لیـــدو پســـې رانـــده وو
د بادشـــاه ټولـــه هســـتي ددې هســـتي وه
د شـــپې ورځـــې پـــایکوبي وه بدمســـتي وه
دغـــه نـــورې معشـــوقې، نـــورې بیبیـــانې
ورتـــه ټـــولې د پښـــو خـــاورې وې خـــوارانې
یـــو ویښـــته ددې او دا ټولـــه دنیـــا
بـــدلوه کلـــه دداســـې عشـــق بادشـــا
یـــوه ورځ یـــې پـــه شـــیبو د بدمســـتۍ کـــې
د خونـــدونو او رنګونـــو پـــه ځـــولۍ کـــې
ســـرې د نـــاز شـــونډې راپرانیســـتې ادا تـــه
څـــو خبـــرې وې چـــې ویـــې کـــړې بادشـــاه تـــه
وې پلانـــی حـــاکم دې ډیـــر درتـــه خـــاین دی
تـــه پـــوهیږې نـــه خـــو مـــا تـــه مبـــین دی
❋❋❋

چې خبمه د مستۍ ټوله شوه سهار شو
د مظلوم حاکم تیارې خونې ته لار شو
پس له څو ورځو پوښتنو احوالونو
پس له ډېرو تحقیقونو، تپوسونو
شوه معلومه چې تقصیر د حاکم نه دی
تش تومت د معشوقې د ترخه زړه دی
پس له هغې بادشاه ډېر ورنه خفه شو
سلطان لاړو درباریانو ته جرګه شو
وې که څه هم ډېر پر دې ښکلې مین یم
خو والله چې پر هغې پېښې غمجن یم
زه وېرېږمه که بیا هم داسې وشي
خدای خبر چې ددې ملک چارې به څه شي
درباریانو ورته وویل سلطانه
نوریې مه منه خبره عالیشانه
بادشاه ووې ناممکنه ده ملګرو
چې ځان منع کړم د هغې له خبرو
❋❋❋
یوه شپه بادشاه دربار نه رابهر شو
معشوقې سره ملګری په چکر شو
پر بېړۍ سواره روان وو په دریاب کې
معشوقه یې کړه ګوزاره په تالاب کې
معشوقه لاړه خو اوریې د عشق بل کړ

لګېدلی د بادشاه پر تش ګوګل کړ
بیا بادشاه شپې پر اوښکو لندولې
اوښکې څه چې یې سرې وینې بهولې
بادشاه هسې خوار وزار او تور کمند شو
چې ګوزار د عشق او مینې له سمند شو
درباریانو ورته ووې ای امیره !
ای زموږ د سرو سیوریه ای زهیره !
اوس چې مرې ورپسې ولې دې غرقاب کړه
خپله مینه دې لاهو په دې دریاب کړه
بادشاه ووې ورته ای عالیجنابه
زه خراب به یم نه ملک خانه خرابه.

۲۹/۱۰/۱۳۷۱
کابل

پر قبر مې

ما مې دا خپل قبر په سترګو ولید
قبر،
زما د سفر نوې بېړۍ
د وچې ځمکې سمندر کې غږوي د مساپرو مساپرې شپېلۍ
او قبر کښونکي
سترې سترې رانه پښو ځنې شپلۍ وباسي.

❋❋❋

بربنډې پښې، سپينې جامې پر غاړه
زه مې د خپلې جنازې پر سر ولاړ يم
د ملا غږ ته مې غوږ نيولی
چې بلوي مې پر ګناه د ثوابونو څراغ
زه ورته سرې سترګې ژړېږم
وايم دروغ دي
ملا مه يې وايه!

❋❋❋

له کور او کلي نه مې ساندې خېږې
ادې د زوی چيغې وهي
بچيان دادا ببرته له خدايه غواړي
د چاپه خوله کې چېرته نه شته چې شاعر مړ دی
او دلته زما په جنازه کې
يو شاعر
خپلې مېرمنې سره ناخې او سندرې بولي.
۵/۱۱/۱۳۷۱
کابل

بزګر

څنګه سرې ږلۍ په سر واخیستم؟
زما دلاس د خولو فصل نه یوشین بوټی راپاتې نه دی
چېرته یو ژېړ وږی هم نه شته چې یې پاس پر پټکي کېږدم
له ګودر څنې په بربنتو کې موسکی تېرشم
په مخه لاړ شم، شاته وګورم
پر ښکلي اشنا بیا د یوې بلې وعدې زېری وکړم
ږلیو څه ونه کړل؟
بزګر لګیا دی تر خپلې
لور سره خبرې کوي
بزګر ژړېږي
او وریو ورته غوږ نیولی.

۲/۱/۱۳۷۲
لغمان

بنګړيواله

بنګړيواله توري بيا پر کلي راغله
بنګړيواله شرنګ پرولو،
دښايسته رنګونو څانګه
بنګړيواله زموږ د کلي
دزلميو د ((طالعو)) د نازکې غوټۍ وږم
بنګړيواله زموږ د کلي
د پېغلوټو د اختر د شپو زېرى.
❋❋❋
بنګړيواله توري راغله
رنګه بنګه ساه نيولې
په پستو پستو زګېروو يې
دهر کاڼي تپوس وکړ
خو زموږ د کلي لارو
د پرديسې بنګړيوالې
تش د خولې سلام وانه خيست
وې يې: هو! رښتيا زړه شوم

دغو سترګو رب وهلو
خدايزده چېرته
بيا پرکومو نابلدو کوڅو سرکړم؟

❋❋❋

بنګړيواله تورې تم شوه
حک حيرانه پښېمانه
بنګړيوالې په لستوڼي
دښو دوړې جارو کړې
هر دېوال يې ددې کلي
له خوا رہ نظره تېرکړ
وې يې: نه، کلی همدا دی
دا کوڅې هغه کوڅې دي
خو حيرانه يم چې څنګه
نن مې پل په کې پردی شو؟

❋❋❋

بنګړيواله رنګېدله، بوګنېدله
چې له لرې زموږ دکلي
پخوانۍ ښارو ښکاره شوه
يو اشنا سلام يې وکړ
اودانه يې دانګورو
د بوډۍ په خوله کې ورکړه

وې يې: ځه نو بنګړيوالې
ځه ورځه پر مخ دې ښه شه
اوس نو هغه کلی نه دی
او د ښکلو مړوندونه
ډېر کلونه شول چې پرې دي.

۱۱/۱/۱۳۷۲

غـچ

...خویو تریخ د زهرو جام دی
نه څه سره لري نه سپینه
نه یې رنګ شته
نه یې خوند شته
نه یې پاتې شته نه مړینه.

❋ ❋ ❋

عجیبه ډالۍ یې راوړه
پرښتو، د جنت حورو
شپېلوي راته هډوکي
قتلوي سر توره مینه
سین د زوو دی ترې څاخي
وریتوي د زړونو وینې

❋ ❋ ❋

اوس پوهېږئ؟ څه یې وکړل؟
ها لوبګرو د باغونو؟
یوه وښوده په ګوته
بل یې دل کړه پر غاښونو.

❋ ❋ ❋

اوس یې غچ له موږه اخلي

ږدي مو ژرندې پر سرونو
ورشه غوځه دې کړه ونه
راشه وادې خله غنمينه
نه يې رنګ شته
نه يې خوند شته
نه يې پاتې شته نه مړينه
قتلوي سرتوره مينه
وريتوي د زړونو مينه
...خويوتريخ د زهرو جام دی
نه څه سره لري نه سپينه (!)

۱۲/۲/۱۳۷۲
لغمان

ښاپېرۍ

دغره په لوړه څوکه ګورئ
چې د ستورو د هیلیو تر ښکو لاندې
زما د مینې ښاپېرۍ ناسته ده
چیغې وهي
تندې اخیستې پرې باران نه وورې
په تور وربل یې
د چندڼو پاڼو اور واخیست
غزل وسوځېد.

***

څومره درنه او پښتنه ده اوښکه
اوښکه د زړه له نازولې کوره راغله
زما په لپو کې راپرېوته

او زه لګيا يم لوړې څوکې ته
په لپو کې اوبه خېږوم
څوکې ته ورسم نږدې شم
بيا د ځمکې تل ته ولوېږم
اوبه اوبه شم
ښاپېرۍ تنده وژني
او زه اوبو وړی يم !.

۱۲/۲/۱۳۷۲

سیلاني بلبلې

سیلاني بلبلې لاړې
نور د باغ د خوب په سین کې
د بلبلو سرود نه شته
د شنو چیغو تصویر تت دی
نور د باغ د سرو ګلونو
د بلبلو د سرو شونډو
نازولې مینه مړه ده
نور د پاڼو پر کمڅیو
سهارونه د سپرلیو
چپرته پرخې پرخې نه شول
((سر له سره پالنګه هسک کړه فتح خانه
لویه خدایه، سیلانې بلبلې والوتې له باغه))
سیلاني بلبلې لاړې
نور پر اس د تنګیالیو
د پګړیو د شملو
د لوړو لوړو
اسماني غرو پته نه شته
نور د برېتو پر سرونو

هغه تاوه
د پښتون
اسرافيلي شپېلۍ کښه ده
نور هغه ډګر مات شوی
او پرغاړه د پرديو
هغه مستي
سپينې تورې لښتې نه شوې
((رابيا)) بله ناره وکړه:
((سره له سره پالنګه هسک کړه فتح خانه
رابيا ګلې پونده ورته کړه سپره شوه)).

۳۱/۳/۱۳۷۳
کابل

روږده

زړه شړلی یم له کوره اور مې بل دی په کاله کې
لږ مې پرد بږده چې ویده شم ستا د زلفو په ځنګله کې
سترګې ستا سترګو کې لا مبې ملامت را باندې مه کړه
تنده کله ماته شوې د کبانو په ویاله کې؟
ما د مات زړه له هر شرنګه د شنو چیغو مالت جوړ کړ
نه دې نوم وځي له زړه نه، نه مې شپه کوي په خوله کې
د سینې پر باغ دې تلم ستا د سینې قراول تم کړم
او س نو پرې چې مې زندی کړې ستا د غاړې امېله کې
چې په پټه دې خوله را کړه تا په خپلو لاسو غل کړم
نن سترۍ وې سبا درمند روږده دا سې کوي غله کې

۳/۴/۱۳۷۲
کابل

تنده

د فردوس د عیش کوربه دی
غرقوي دنیا د ترکو
خو لا تشې مړی غواړي
د سوالګر ساړه نغري نه.

***

د سوما جامونه لاس کې
زموږ دوینو لامبوزن شول
نه سر ېږي، نه ماتېږي
د مړو شومانو تنده.

۲۱/۴/۱۳۷۲
کابل

ویرنه

خلکو ګورئ چې پر کور مې د غم اور لکه غر پرېوت
د فلک خونړی لاس مې لکه تبر پر سر پرېوت
هر یو کانی مو قاتل شو راته بېل بېل پر در پرېوت
د سرو وینو په کاله کې بیا د وینو ګودر پرېوت
څه درانه چنار ته ناست هم د مرګي پر خنجر پرېوت
یو روڼ لمر مې د کاله و، سهر وخوت سهر پرېوت
مرګه څومره ګناهکار یې ورانوې د عزت کلي
له بې پتو ځنې تښتې ړنګوې د عفت کلي

❋❋❋

خدایه څنګه به شم صبر څنګه اور مړ کړم په زړه کې
زېړېدلی یم لویېږم دا دوير په زنګانه کې
چېرته اور چېرته توپان وي راته سم ووري کاله کې
غم زما د کور کوربه دی، مرګ مې ناست په دالانه کې
نه په غېږ کې د نیا لوی شوم نه په غېږه د نیکه کې
پرون پرې د پلار مری شوه نن ساه قتله په وراره کې
څه د غم په ورځ پیدا یم څه د غم په ورځ به مرمه

لویــه خدایــه لویــه خدایــه ! دا څــه یمــه دا څــه یمــه.

❋❋❋

ټول کهول مې جارجارو وای خو ((شفیق)) راته په کور وای
دا زلمی ستوری د کور مې د نیکه پـر درګاه خور وای
تـل دقـام د پګـړۍ ګـل وای د ټبـر د پـت انځـور وای
غـم یې تـل زما پرسر وای دا دژوند پـر نیلي سـور وای
دده درد وای زما مرګ وای دده کور وای زما ګـور وای
زما خونــه وای خرابــه خــو ودان نغــری د وروروای
تولعنت زما پـه غـم شـه زه یـې زوړ کړم دی زوړ نـه شـو
کال په کال رانه کښت ربېي خو وړ سترګی دی موړ نـه شـو

❋❋❋

لایې سیوري ته ناست نه وم ځوانیمرګ شو بهـار وسـو
سم چې ګل جوړ شو شلمې تـه، شـمله وسوه ګلزار وسـو
چې راخوت د سهار ستوری، ستوری وسو سـهار وسـو
هغه ړنګه ځواني وسوه هغه دنګ دنګ سپېدار وسـو
ځاربـدې چې ورنـه ښـکلې هـا د ښـکلیو سـردار وسـو
ګلالـی لالـی مـې وسـو، وطـن وسـو ځېد ښـار وسـو
پر هر سربانديې اوربل دی سر دې پورته کړه ((شفیقه))
پـر مزار بانـدې دې سـوځي لـه (یمینـه) تـر ((عقیقـه)).

❋❋❋

وروره تـه خـو د ګـور نـه وې ستاځواني د ګل ځواني وه
ستابنایست د ګـل ښایست و، سـتاثاني د ګـل ثـاني وه
سـتا د خــولې د تکبیرچیغــه ددې کلــي ودانــي وه

ته د سرو یاقوتو کان وې خو وطن کې ارزاني وه
ورور د ورور په لاسو وژني دلته دا مسلماني وه
دلته دا سې ناداني وه، دلته دا سې ناداني وه
مګر ته یوازې نه یې دلته د ننګ غرونه قتلیږي
دلته سیند پرچړو وژني دلته ټول وطن نړیږي.

۲۲/۴/۱۳۷۲
کابل

داسې لور داسې لوونه

ورېځې بيا لامبي پر اور ووري پر ګلو
دا زلمی سپرلی خو نه دی د سوځلو
له اسمانه د سکروټو غر راپرېوت
سوځوي مې ښکلی کلی د سنځلو
بيا د ګلو د حيا پرناموس جنګ دی
ځانګې سترې شوې د ځان پر قتلولو
د باغ سپين مړوند رېبلی دی اغزيو
پرې يې نه ښود چېرته جوړ ګرېوان د ګلو
د سيندونو مست اوښان وسول له تندې
د هيليو پېغلې بيا لاړې له کلو
د سپوږمۍ پر وربل مري غونچې د ستورو
لمر د ځان جنازه وړي پر خپلو ولو
موج د وينو ګلان و کول سپرلی شو
څه حاجت شته؟ د ګلاب او د سنبلو
بيا لنده نه شوه ډوډۍ د ((عيسی)) جام کې

پاتې نه شول هغه سره شراب د څښلو
د پیالو پر شرنګار یو ویده ویښ نه شو
نه ساقي شته نه کندول د کړنګولو
یوې شمعې د شپو د بو پرتندي ونه ویشت
یو پتنګ نه شته لمبو کې د لامبلو
دا ویدې سترګې د بڼ پرې رڼې نه شوې
چیغې پرېوتې رانجو کې د بلبلو
فلک اور پسې اخیستی سترګې نه شو
ددې مستو چتو ستورو په رېبلو
نازولې غوټۍ نه شوې په کې بلې
تور لوګي دي چې تېکري شول د وربلو
د ماتم ډمو بنګړي د ښکلومات کړل
غوځ شوي ورنه نکریزې له منګولو
په پرهر زړه مې لاس مه وهه جانانه
دا خوسا لوپته نه ده د ګنډلو
زرغون شوی چم په چم برسات د اوښکو
قتل شوي موسمونه د خندلو
دا چمن چمن وطن دار ته بس نه شو
نه یو شین ډډ د چنار شته نه د ولو

مني بیا ورته له سره سیخان سره کړل
دا لاله دي له ازله د داغلو

ددې خوارو پر قسمت به باران نه وي
چې لمبې ووري په كور د جل وهلو
يو پرې شوی رګ مو ښخ لکه تاک نه شو
يو سر نه شته په دې ښار کې د ښندلو
نه د عقل پر اس سور نه ليوني شته
نه شته ژبه د زنځير نه دويلو
څه ايرې د بې قدرۍ وربانديې شنې شوې
دا درنې شناختې خو نه دي دکتلو
ددې کلي ښاريان مړه له سره وژني
غشي ولي بيا پر زړونو د بسملو
نه يو مټ د تيارو جنګ ته چمتو پاتې
نه يولاس د خپل ګريوان د څېرولو
د لمبو ترخېمو يو ((ابراهيم)) نه شته
پيدا نه شو يو ((منصور)) د دارختلو
بيالوېدلی دی((رستم)) د((شغاد)) څاه
کې
لاره نه شته دې ګړنګ نه دوتلو
نه يې ګرد په تورو دښتو کې د اس شته
نه ناري د شهسوارو د دانګلو

بيايوشين زمری دې غرونوکې لوی نه شو
يوه تشه جنډه نه شته پر مورچلو

د شنو چیغو له کاروان سره سفر دی
ژبه نښتې په تالو کې د غزلو
سر له تور و خاورو پورته کړه
((خوشاله)) !
لا خو غوچ د ((هجري)) پاتې پر
((مغلو)).

۹/۵/۱۳۷۲
کابل

نه جام، نه څادر

څو تور سرې
څو سپین سرې
((یو څو اوښې))
((څو پسونه))
څه غریب سترې کاروان دی؟
باد راوړې پاڼې رېږدي.
❋❋❋
((قاف)) لمبو پرسر اخیستی
ښاپېرۍ شوې مساپرې
خدای خبر دی چې به دمه
بیا پرکومو غرونو کېږدي؟
❋❋❋
څنګه رنګې میکدې دي
څنګه ښکلې شونډې سوځي
جانه بیا به دې ساقي شم
((که مې غم د ډوډۍ پرېږدي)).
❋❋❋
نه ترانګې د کېږدۍ شته

نه څپلۍ، نه څادرونه
لوټوي د جام ناموس مې
پر شهيد ې پګړۍ پښې ږدي.

❋❋❋

څو تور سرې
څو سپين سرې
((يو څو اوښې))
((څو پسونه))
څه غريب ستړی کاروان دی؟
باد راوړې پانې ريږدي.

۹/۷/۱۳۷۲
کابل

سیوری (۲)

ماخوټول عمر له کوچیو سره مینه کړې
کوچي لوګي،
کوچي بادونه،
کوچۍ پېغلې
او کوچۍ کېږدۍ
ماخو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې

❋❋❋

- کله چې باد
زما د کور پر رژېدلو او خټینو بامو
د خپل ناپایه منزلونو سفرونه وهي
زه ترې مدام
د خپل ورک شوي سیوري
د ټوخي غږ اورم.
- کله چې
ما د شوګیرو د تورو غرونو ترشا
د خوب کوچۍ
زما د سترګو په رڼې کېږدۍ راپېښنه وکړي
زه د کوچیو د کاروان
د هغه مست

خو ددې ستړې اوښې
دغاړې له زنګونو څنې
د خپل ورک شوي سیوري
سترې غزل اورم.
- کله چې
د کوچۍ پېغلې د رنګین وربل ماښام
او دکمځیو د غځېدلو غرونو شپو ته ګورم
زه ترې مدام
د خپل ورک شوي سیوري
د پرهرجنو وینو
د شنو غوټیو شین سلام اورم.
- کله چې
تر سترېو سترېو منزلونو وروسته
د هغو دنګو غرو تر غاړو
د وړو وړو وریو
د خندا تمځایونه ګورم
زه مې خپل سیوري وینم
چې ورته لپو کې اوبه ورکوي
او له شنو سترګو یې سترېاوې مینځي
ما خوټول عمر له کوچیو سره مینه کړې.
❋❋❋
ای د بې ننبو

اوبې کوره شنو بادونو په څېر
زموږ د کوچیو
لالهاند کاروانه !
- ای ددې دنګو دنګو غرونو
او د لویو دښتو
په سپینو سپینو او سپېڅلو پیو
را لویه شوې کوچۍ !
- ای ددې غرونو د څېړیو
او چندړو دباغونو
پر لندو لښتو ویده کوچیه !
ـ او ای د غرونو د شپونکیو
د شپېلیو په وزرونو کې
راتاوې کېږدۍ !
سیوری مې ببرته راکړئ !
زه مې یوازې د غم غر
او د خنداوو جنازې
پر خپلو سترو
او بې کسو اوږو نه شم وړلای
سیوری مې ببرته راکړئ !
زه پر دې ارتې او پراخې نړۍ
ایکې یوازې
همدا سیوری لرم

سیوری مې ببرته راکړئ !

❋❋❋

ما خو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې
کوچي لوګي،
کوچي بادونه،
کوچۍ پېغلې
او کوچۍ کېږدۍ
ما خو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې.

۲۲/۸/۱۳۸۲
لغمان

مېرمنې ته لیک:

کورمې

شپې شي، شپې ومري
او د ورځو اوښې بیا وزېږي، بیا قتلې شي
خو زه ژوندی یمه د شپو، ورځو د قتل انتظار ته ناست یم
ویې څښنم، ویې خورم،
ګړی، ګړی ویده پاتې شم، بیا پاڅېږم
پورته شم، بیا یې وڅښنم، بیا یې وخورم، بیا ویده شم
شپې شي،
شپې ومري،
او د ورځو اوښې بیا وزېږي
بیا قتلې شي.

❋❋❋

زما د ځانګې یخ وهلي ګلان لاړل
چې د ښکلي مشرق زلفو نه
په څڼو کې د لمر ښکلي ګلونه کېږدي
او زه یوازې د پنجرې په څنګ کې ناست یم
له خپل ځانه سره ((ګاټې)) کوم
کله نا ئځکو ته لمنې اوبم

کله انګړ کې له خپل سیوري سره پاڅم په ((موسییو)) سر شم
خو د ((موسییو)) چم مې هم نه دی زده
کله د خدای له وېرې پاڅم
ستا لمن مخې ته وا چوم پرې لمونځ وکوم
سترې ستومان شم پر لمونځونو
خو لمانځه نه وروسته
خولې ته دعا نه راځي
خدای ته دعا هم پښتنې ژبې ته سوال ښکاري
او زه د سوال او د سوالګر له نامه کرکه لرم.
شپې شي،
شپې ومري،
او د ورځو اوښې بیا وزېږي
بیا قتلې شي.
❋❋❋
زما د کور ښاپېرۍ تللې د مالت د کوه قاف په سفر
نور مې د کور له دېوالونو نه
د عطرو ګلان نه وربږي
هره شپه
د سرو ګلونو د غوټیو د عطرونو پر ځای
د ورور د چرسو او د شنو بنګو دودونه څښمه
څوک د ډوډۍ پر سر لګیا دی
نامينځلی لاس ګولۍ تاووي

بل د یو بل د خولې مړۍ شماري
بل پخلنځی د شنو نسوارو په شنو لاړو ډک کړ
نور ددې کور د عادتونو په ښیښه کې خپل مخ نه شم لیدی
ښاپېرۍ بېرته راشه !
ګلونو راشئ !
زما تشه ځانګه بیا ډکه کړئ !

۳/۱۰/۱۳۸۲
کابل

غزل (۱)

منم چې وطن وران شو مګر وران نه شو دا غر
اسمان يې په سر کېوت خو ستومان نه شو دا غر
حاجت څه د بېړۍ شته دا مې کلی دا مې کور
خبر دې چېرته نوحه په توپان نه شو دا غر
هر کانی يې رهبر دی هره پرخه يې قيام
بې توري بې شملې نه شو حيران نه شو دا غر
وربړي دې اورونه پرې دا غاړه دا يې سر
سوزېږي خوله هوډه پښېمان نه شو دا غر
قربان يې شم له ضده چې يې هېڅ نه کړو بدل
هماسې چې افغان و بل افغان نه شو دا غر.

۳/۱۲/۱۳۸۲
لغمان

رحمان

وچې خاورې نه بهر شو
هو مره لوی شو لکه غر
هغه ړوند سترګې پیدا کړې
هغه ګونګ شو ژبور
په بې پوندو پښو ګرځي
دا سپوږمۍ ده که دا لمر
لویه ځمکه یې پیدا کړه
هسک په تله برابر
دا شنې ونې دي که څانګې
ورته ټولو ایښی سر
هر څه پرمخې پراته دي یادوي نوم د رحمان
تاته چا وې چې دروغ دي نعمتونه د سبحان؟

❋❋❋

څوک یې جوړ کړ له کودړې
څوک یې پاڅوه له اوره
څه خوږې، تروې اوبه دي
ځې بهېږي لور تر لوره
تکه شنه هره دانه ده
هره ونه یې سمسوره
لکه غرونه ببړی ګانې
په دا شنه دریاب کې ګوره
څوک پیدا کړي څوک فنا کړي
څوک تر کوره څوک تر ګوره
یا خو وباسي له سینده مرغلرې او مرجان
تاته چا وې چې دروا غ دي نعمتونه د سبحان؟

❋❋❋

وخت د تلې رانږدې دی
نه بقا شته نه مهلت شته
که پېری دی که انسان دی
نه یې زور نه یې همت شته
بې لوګیو سرې لمبې دي
نه ارام شته نه راحت شته
دا اسمان به چوي له وېرې
داسې غم داسې هیبت شته

له اسمان او ځمکې وو ځه
که دې توان که دې طاقت شته
چې کرل دې اوس يې رېبه دا ده ورځ د امتحان
تاته چاوې چې دروا غ دي نعمتونه د سبحان؟*

* دا شعر له سوره رحمان څخه په الهام ويل شوی دی.

۱۴/۱۲/۱۳۸۲
لغمان

سیند

پېړۍ یې تېرې شوې هوښیار نه شو
چا وې د کلي سیند مهار نه شو؟
زه به رسوا کړم بې ننګي د څپو
که جاله وان راته په قار نه شو.

۲/۱/۱۳۷۳
کابل- ماهیپر

کرونده

ځمکه هېڅکله د سینې د سر شین شوی نازولی زړی نه هېروي
زړی هم مور غواړي.

❋❋❋

باد د دې غره له تالا شوي کلي راغی
زمورږ د ښکلې کروندې په سپینو تیو کې یې پې. وچې کړې
زړي له لوږې مړه شول
او زه تنها پاتې شوم
د کروندې پر وچو تیو د ماشومو شهیدانو سرې جنډې شنې شوې
کرونده بوره شوله
کرونده زړه پر شا پرته ده
د اسمان د مور پر سپینو نازولو بچو ناړې شیندي
کرونده باد نه دا د څیرې لمن پور غواړي.

❋❋❋

کرونده ژاړي راته چیغې وهي:
زویه ! فقیره او ناکامه شومه
سبا به سره اورونه مړه وي
او د کلي دغه سوړ تنور به ژاړي
او له لوږې به مري
لاړ شه ! د بلې کروندې د سینې زړی شه او وغوړېږه
زه به دې هله مور شم

چې ها بزګره او نهره پښغله راشي راته وخاندي
او وو ایې چې ای مورې !
دادی نن بیا مړه شوم
وچه ډوډۍ مې بیا له لاړو سره تېره کړله.

***

تنور لګیا دی رانه اور غواړي.

۱۵/۲/۱۳۷۳

کابل

کچل

یو سړی نوم یې حسن د کونډې زوی و
د کچل په نوم مشهور پر کلي، کوی و
پیدا کړی رب تنبل او هم بېکار و
همېشه به دی د مور پر اوږو بار و
یوه ورځ یې ابۍ ویوسته له کوره
څه په چل، څه په تدبیر او څه په زوره
کچل لاړه له خپل ښار ځنې بهر شو
تر هغو چې پر یوې دښتې برابر شو
خوار او ستړی یوې ونې ته دمه شو
چې له لرې یو ټولی ورته ښکاره شو
یو هجوم و چې پرې راغی د مچانو
سره جګړه وه چې پرې جوړه شوه یارانو
کچل دم ساعت پر ټولو بریالی شو
له غروره هسې مست لکه زمری شو
بیا یې ولیکل پر غټو تورو باندې
چې ویده و د هغې ونې د لاندې:
((شل مې مړه، سل مې زخمي، سل مې ازاد کړل
دښمنان مې په یوه ګوزار برباد کړل))
په دې وخت کې یو لښکر چې د سلطان و
پر همدې لاره په کوم مقصد روان و

دوی لیدل چې یو سړی دلته ویده دی
او ترپاسه یې یو لیک په رېبده دی
لیک یې ولوسته لښکر ورته حیران دی
وې یې دادی چې رښتینی قهرمان دی
لښکر وخوځېد په منډو خپل سلطان ته
وې یې راشه شاها ! ګوره پهلوان ته
سل ازاد ، سل یې زخمي ، سل یې وژلي
اتلان نه شته تر ده چې موږ لیدلي
ددې شاه چې له بل شاه سره جګړه وه
د بري او ماتې وېره ور سره وه
په لیدو ددغه ځوان هومره خوشال شو
ته به وا چې د بري یې شین نهال شو
حسن راغی د دربار د غاړې ګل شو
د عیشونو تود باران وربانديې تل شو
بله ورځ هغه د جنګ چغه خپره شوه
اول ټولو نه حسن باندې ناره شوه
د جګړې کالي یې واغوستل کچل ته
اوس یې بیایي د مېړانې تود مورچل ته
وې یې زین کړه هغه اس چې دې خوښېږي
مېړني پر مېړنو اسو سپرېږي

خو کچل چې لا د خره سپرلي يې نه زده
د جګړو پر مېړنو اسو يې څه زده؟
کچل هغه اس را خلاص کړ له رسۍ نه
چې بېزار و له ازله زنده ګۍ نه
هغه اس چې نه مردار و، نه ژوندی و
پرې سپور شوی د سلطان دا مېړنی و
ټولو ووې په رښتيا چې قهرمان دی
پر همدې اس د جګړې پر لور روان دی
کچل ووې اوس مې وتږئ په پړي
چې چارپېر مې شي تر اس د بدن غړي
د کچل خو دا کارونه و له ډاره
چې ګوزار يې نه کړي اس په سمه لاره
خو پادشاه وې چې دا کار دی د نرانو
نه وېرېږي په تش لاس له دښمنانو
کچل لاړه د جګړې په لور وان شو
سر لښکری ګډ د رزم په ميدان شو
چې يې وليد د دښمن د لښکر سيوری
هلته جوړ شو له کچل څنې کربوړی
دی روان و چې تر مخې يې شوه ونه
هغه ونه چې له بېخه وه چينجنه
بيا له وېرې يې ترې غېږه کړه چارپېره
ونه ووته له خاورو نه تر زېره

پر اس سپور، ونه په لاسو کې کچل
ښکاربده هغو دښمنو ته اجل
دښمنانو چې یې نوم و اورېدلی
خو پر سترګو یې هرګز نه و لیدلی
وې ترلی پر اس سپور پر موږ روان دی
ونه باسي په لاسونو دا څه ځوان دی
موږه نه یو پر رښتیا د ده د زور
داسې بربښي لکه تندر، لکه اور
دښمنانو د جګړې له لوري شاکړه
فتحه داسې رب پر برخه د پادشاه کړه
پادشاه وویلې کچل ته پهلوانه
مبارک شه لور مې در کړه درته ځوانه
بیا کچل سره له ناوې راغی کور ته
شهزادګۍ یې کړه نوکره خپلې مور ته
اوس مېړه د مېړنیو حسن خان دی
هم باتور دی، هم اتل دی، هم ښه ځوان دی.

۱۹/۲/۱۳۷۳
کابل

یو رنګ- یو باد

زه د دردونو رسېدلی فصل
زه مې د ځوانو ارمانونو شهید
زه مې د ښغلو سهرونو قاتل
زه مې د ستړیو منزلونو شهید.

❋❋❋

زه له خپل ځانه ستړی شوی سیوری
زه له خپل ځانه ستړی شوی شاعر
زه هغه هېر، هغه نیمګړی غزل
هغه له سترګو غورځېدلی شاعر.

❋❋❋

زه رالوېدلی د موسکا له غرونو
اور راکې مړ دی هسې سکور یمه زه
زړه کې هنداره د سبا قتله ده
لکه حباب هسې یو کور یمه زه.

❋❋❋

زه ددې تورو شپو کېږدۍ ته ناست یم
مانه د ورځو تاج محل هېر دی
زه د تیارو د ډمو رنګ وهلی

مانه د سرو شونډو غزل هېر دی.

❋❋❋

زه د ابلیس ناوې په ښکار وړی یم
زه د بدرنګې ګناه اور کې سوځم
زما یې خوله د شپې پر تیو ایښې
زه د کمبختو ستورو کور کې سوځم.

❋❋❋

زه ددې ورېځو سمندر کې لاهو
او ته ساحل راته د لمر ښیې
زه د لولیو شپو په غبږ کې ستړی
ته راته غېږه د سهر ښیې.

❋❋❋

ما د زړو بګوو چیغې وژني
رانه پېښې څه د بلبلو غواړې.
زه د بلا ژامو کې شپې تېروم
ته راته عزم د خندلو غواړې.

❋❋❋

زما یې چیغې په زنځیر تړلي
لکه فرهاد راته تېشې راکوې
زما یې شونډې په توبو ګنډلي
ته ګنا هکار راته نشې راکوې.

❋❋❋

ګوره زه مړ یم ته آیت د سبا

راځه راځه اشنا یه هېر مې که
رنګ مې وانخلې له دې سوي دردمند
باد یم راوړی په باد تېر مې که.

۲۸/۳/۱۳۷۳
کابل

غزل(۲)

غر څومره ښکلی دی؟
د تیږو دارام سین
د موسکا
ویښو څپو کې ویده،
غر
ددې شګو په ټوکریو کې
د لمر د سرو انګورو
د باران هادي.

❋❋❋

غر څومره ښکلی دی!
د لارې د کاروان د تږیو اوښو
هر قدم کې
د شنو پرخو ګړی
غرمو د مینو د کیسو
سمسوره ژبه
او د ښکلو ښاپیریو
د کمڅو د سرو ګلونو
د باغچو مالي.
غر
د ښارونو

او کوڅو
او د بامونو
له تورتمو زندانونو نه د وتو
شنو یادونو
د سفر او ازادیو ډگر.
غر
د هوسیو او بازانو
ددې سترېو سترېو منډو
او خویونو
دغه ښکلی
زړه راکښونکی انځور.
غر څومره ښکلی دی اشنا
دا څومره ښکلی دی غر !

۲۷/۵/۱۳۷۳
لغمان

غزل او خنجر

یو روڼ د سبا باد یم تکل شته خو وزر نه شته
دا ځنګه پسرلی دی؟ سهر شته مازیګر نه شته
ای شپې ! ته دې له ستورو نه دا ورېږ پلو ډک کړه
زمونږ د ورځو برخه کې خو ځاځکی د لمر نه شته
جنډې نه شوې د برو کې هغه شنې د چلم وربځې
وطن مې د شملو دی، خو یوه هم پر سر نه شته
یو ګل چېرته کمځو کې لکه ستوری زرغون نه شو
منګولې پر نکریزو او منګی پر ګودر نه شته
راشنه نه شوه پر ژبه د چا بیا میوندي کړیکه
شپېلۍ پر کړو برېتو، یو غمی پر خنجر نه شته
ننګیاله چې دې خوا کې نه ((خزان)) شته نه ((ټکور شته))
والله چې په دې ښار کې غزل نه شته، هنر نه شته.

۱۳/۷/۱۳۷۳
کابل

کجاوې !

ځوک دی؟ د کوم ځای دی؟ او چېرې درومي؟
نه پوهېږم !
چې د سهار د شنو ورېمو د شنې زېږدا شېبه کې
د جامو غر په اوږو مات کړم
د شنه خوب د شنو اوبو په سین کې ولامبم او سترې شمه
دی شي نږدې
سپینې جامې راځنې وتښتوي.
او د غنمو پر ورېښمینې پولې وخېږي او چیغې کړي چې:
ای لامبوزنه،
ای د سین سپینو کبانو،
ای د باغ مرغیو !
ما درته سرې، تورې جامې راوړي
راشئ دا سپینې او خیرنې جامې وغورځوئ !
څه شېبه وروسته ددې کلي د مرغیو
او کبانو جامې نوې شي
سین تور شي
ونې تورې
کلی سور
او کلی تور غوندې شي

بیا کجاوه پر اوږو بار کړي
خدای زده چېرته به ځي.

✵✵✵

کله چې پاڅم
هغه وینم چې روان دی
او د دښتو پر نویو لارو منډې وهي
او کجاوه یې زما له تکو شنو خوبو ډکه ده
بیا د کوچیو د کاروان مخې ته تم شي
او هر خوب مې
موتی موتی پر وریو او اوښانو وېشي
کجاوه بیا تشه شي
بیا درمو له مخې شنه واښه راټول کړي
کجاوه له سره ډکه شي
موسکۍ شي
بېرته وخوځېږي
شپه شي، تیاره شي
نورو وربځو سره یوځای شي
باران شي
او له سترې کجاوې سره راوڅڅېږي
بیا د غنمو پر وربښمینو زلفو وڅېږي
او چیغې کړي چې:
جامې مو سرې

جامې مو تورې،
او خوېونه مو ژېړ !
داسې يو زېړې راته وکړي
او روان شي
خدای زده چېرته به ځي؟

۱۸/۲/۱۳۷۳
کابل

چوپتیا

زما د کور څراغ ماښام نه تر سبا سوځي
او له ماښامه تر سبا
د خپلې ښکلې تنهایۍ له تورو زلفو سره مينه کوم
ما يې د زړه پر دښتې کور کړلی
ما د چوپتیا له سپينو تيونه
د ژوند د چينې غړپ کړی دی.

***

زما د کور څراغ ماښام نه تر سبا سوځي
خو به مې خيال
لکه يتيمې مرغلرې
د غزل له ياقوتي شونډو راونه څڅيږي
نور به د سترګو له هندارو نه د خيال
او د غزل شنه انځورونه ټول کړم
نور مې د خيال واکې چوپتيا ته ښنم.

۲۴/۲/۱۳۷۳
کابل

د عبدالقهار عاصي پر شهادت
یوه منثوره ویرنه:

زه هم د رځم !

مورِ چې سترګې غړولې
او مورِ چې دادی سترګې غړوو
د مینې کیسه مو نه ده زده
مورِ مینه نه پېژنو
وینه پېژنو
وینه او مړینه زمورِ برخلیک دی
وینه او مړینه زمورِ تاریخ دی.

❋❋❋

مورِ لا مینه نه ده لیدلې
مینه هغه کوچی باد دی چې پر غولې مو هېڅکله شین نه شو
مورِ مینه نه پېژنو
زمورِ نوم یې له وینې او مړینې سره تړلی دی

رښتیا ،
د((حسین)) او ((یزید)) کیسه دې زده ده؟
پېړۍ پېړۍ کېږي چې
د ((یزید)) په لاس کې توره شنه ده
یوه توره توره
یوه سره توره
هغه توره چې ((حسین)) پرې هره ورځ وژني
او د ((حسین)) پر مرۍ یې راکاږي
مګر تا د ((حسین)) مړینه لیدلې ده؟
مګر دا ((یزید)) نه دی چې هره ورځ مري؟
((مګر دا ((حسین)) نه دی چې هره ورځ زېږي؟))
هو ،
موږ مینه نه پېژنو
وینه پېژنو
وینه او مړینه زموږ برخلیک دی
وینه او مړینه زموږ تاریخ دی
ـ خو څرنګه برخلیک؟
د ((حسین)) برخلیک؟
خو څرنګه تاریخ؟
د ((حسین)) تاریخ !
رښتیا ،
زموږ نوم یې د ((حسین)) له نامه سره هم تړلی دی.

❋❋❋

ای تاته وایم !
مور دې په یاد یو ؟
زمور جونګړې دې په زړه دي؟
او کله دې زمور پر جونګړو
هغه بې ییبرې لوګي نه دي هېر ؟
هلته چې خاوره یې یوازې یوه لویشت ده
نیم یې زندان او نیمه یې هدیره
هغه زمور کلی دی
او هلته زمور جونګړې شنې دي
هلته چې د نغریو پر سرونو لوګي له لوړې مري
او اوبه له تندې جل وهي
هلته زمور کلی دی
زه او ته هلته پیدا یو
زمور د کلي لاره پر ګلونو نه
پر اغزیو ده
پر دغو لارو زمور ییلې او تناکې پښې
پر لوټو
پر کاڼو لګي
زمور لارې قاتلې دي
زمور لاروي قاتلان دي
دغه سترې او قاتلې لارې

زموږ ستړيو کاروانونو ته
او به نه
ويني ورکوي
زموږ د ستړيو منزلونو ويني
زموږ د ستړيو ارمانونو ويني
هو کې !
موږ مينه نه پېژنو
وينه پېژنو
وينه او مړينه زموږ برخليک دی
وينه او مړينه زموږ تاريخ دی
رښتيا ،
کله دې د سيندونو مړينه ليدلې ده؟
ګوره ! سيندونه هم مري
او زموږ نوم يې
د سيندونو له نامه سره هم تړلی دی.
❋❋❋
ای ! کله چې ته يې پرښتې
لکه د وينو څاڅکي
دانه دانه له اسمانه څاڅي
تا د اسمان د زړه چاودون شېبه
ای ! کله چې وربڅې
د سپوږمۍ د سپين کميس تنۍ پرانيزي

تا د ستورو په سترګو کې
د وینو چغارې لیدلې دي؟
او کله چې رېلۍ
د غوټیو موسکۍ شونډې
په غاښونو ځیري
ته د ونو او ګلبوټو د ویرجن غزل کاڼو
پر زړه ویشتلی یې؟
هو کې،
سپوږمۍ مري
او ستوري هم مري
خو ته یې چېرې هدیرو ته ناست یې؟
دا تیارې دي چې هره ورځ مري
او دا
سپوږمۍ او ستوري دي چې
ځو مري هومره زېږي.

❋❋❋

موږ چې را زېږېدلي یو
او موږ چې دادی ژوند کوو
له غزل سره زېږېدلي یو
او له شعر سره مو ژوند کړی دی
غزل مو د ډوډۍ مالګه
او شعر مو د کور چت دی

زموږ ژوند شعر دی
یو تریخ شعر
او زموږ شعر ژوند دی
یو تریخ ژوند
خو تا کله د غزل مړینه لیدلې ده؟
او کله د شعر مړینې ته ناست یې؟
موږ مینه نه پېژنو
وینه پېژنو
وینه او مړینه زموږ برخلیک دی
وینه او مړینه زموږ تاریخ دی
رښتیا،
زموږ نوم یې د شعر له نامه سره هم تړلی دی.

❋❋❋

پوهېږې؟
زه او ته دواړه له یوې ونې یو
ته لاړې
خو باور لرم چې زه هم درځم
څو دا شلېدلې ریښه یوه شي
باور لرم!
باور لرم!

۲۴/۷/۱۳۷۳

مور ته مثنوي

موري دا غــر د غمــو چېرتــه يوســم؟
دا هـــديرې پـــر اوږو چېرتـــه يوســـم
راتــه ميــراث يــو ســور ګرېــوان خــو نــه دی
دا يــو يعقــوب او يــو کنعــان خــو نــه دی
هــره لوېشــت ښــاه ده هــره ښــاه کــې يوســف
د هــر کــاروان د ږېــو درزا کــې يوســف.

❋❋❋

مــورې پــه وينــو کــې خــوټېږي چــړې
لکـــه بـــاران پـــر مـــوږ وربـــږي چـــړې
دا پـــر يـــوه ((حســـين)) ژړا خـــو نـــه ده
دا يـــو ښـــو ورځـــې کـــربلا خـــو نـــه ده
راغــی پــه ســر راتــه بادشــاه شــو يزيــد
زمـــوږ د کلـــي شهنشـــاه شـــو يزيـــد.

❋❋❋

مــورې پــه زړه کــې يــو پرهــر خــو نــه دی
مـــورې تنهـــا قتـــل د لمـــر خـــو نـــه دی
دلتــه هــر ســتوری او ســپوږمۍ قتلــه ده
دلتـــه هـــر ګـــل، هـــره غـــوټۍ قتلـــه ده
مـــورې لـــوګی شـــو او ســـوزېږي وطـــن

مـوريې پـه سـرو تـورو قتلېـږي وطـن.

❋❋❋

مـوريې يـو ويـر او يـو ناكـام خـو نـه دى
دا يـو خوشـال او يـو بهـرام خـو نـه دى
دلتـــه يـــوازې مســـيحا خـــو نـــه دى
دلتـــه يـــوازې يهـــودا خـــو نـــه دى
دلتـه هـر كـانى او انسـان شـو قابيـل
هـر يـو لسـتونى هـر گرېـوان شـو قابيـل.

❋❋❋

مـوريې يـو غـر دلتـه ابـاد خـو نـه دى
هغـه پـامير، هغـه شمشـاد خـو نـه دى
دلتـه كبـان دلتـــه سـيندونه سـوځي
دلتـــه لـــه تنـــدې بارانونـــه ســـوځي
د بـاغ نـاموس راتـه اغزيـو لـوټ كـړ
پـت د كېږديـو مـې پرديـو لـوټ كـړ.

❋❋❋

مـوريې شـملې شـته خـو سـرونه نـه شـته
د ېـرې مـو شـته پـه كـې كټونـه نـه شـته
بادونـــه راغلـــل چلمونـــه مـــات شـــول
هغـــه د كلـــي چنارونـــه مـــات شـــول
مـوريې زخمـي دى مـوريې وران دى گـودر

یــو جــل وهلــی بیابــان دی ګــودر.

❋❋❋

مــورې یــو غــم او زړه چــاودون خــو نــه دی
مــورې د وینــو یــو جیحــون خــو نــه دی
دلتــه هــر کــاڼي کــې جیحــون دی مــورې
دلتــه پــه خپــل کــور کــې بېلتــون دی مــورې
مــورې یــو تنــدر دې پــر کــور ولګېــد
ســتا پــر ســپېڅلې لمــن اور ولګېــد.

❋❋❋

مــورې زړګــی دې را چــې ویــې ژاړم
دا مــات منګــی دې را چــې ویــې ژاړم
زه دې د مــړې ونــې بلبــل نــه شــومه
ســویو کمڅیــو تــه دې ګــل نــه شــومه
سترګو تــه اوښکې څــو پیالې خــو راکــه
دعــا دې نــه غــواړم ښــېرې خــو راکــه.

۱۹/۸/۱۳۷۳

کابل

زېرى(۱)

زړګیــه زېــرى زېــرى چــې وږمــه د ســبا راغلــه
زمــا د تیــارو کلــي تــه ډېــوه د ســبا راغلــه
بـاور مـې کلـه نـه شـو چـې بـه بیـا پېښـه راوکړي
دې قتلــو پســرلیو کــې غونچــه د ســبا راغلــه
حیران وم چې ماشوم غزل به کوم غوږ کې ویده کړم؟
کاڼــه کاڼــه مالــت تــه مــې نغمــه د ســبا راغلــه
کلونـه پـس بـه بیـا پـر جـل وهلـې دښـتې ووري
لــه ســپینو پرخــو ډکــه لوپټــه د ســبا راغلــه
نه مړ نه یې ژوندی کړم دې مغول یوازېتوب مې
ای وږیــو هــوجرو زېــرى پښــتنه د ســبا راغلــه.

۲۵/۹/۱۳۷۳
کابل

نیمګړی غزل

ولـول زلفـې خـورې کـړه غـوړوه رابانـدې شـپې
لـه تـورو شـپو دې جـار شـم وورووه رابانـدې شپې
ړمـنځ دې کـړو کاکـل کـې اخـر زړه راتــه زخمـي
هر څاڅکی یې شو ستوری څڅوه راباندې شپې
ما ستا د خیال یو سیوری کړ د شپو له سپوږمۍ پور
سپوږمۍ شه لکه خیال مې بلوه رابانـدې شپې
هـر خوب مې وړی وړی دی هـر خوب وهلی جـل
کېـږدۍ مـې د لیمـو شـه خـوروه رابانـدې شـپې
سـتا سـترګې پښـتنې دې زه یـو سـتړی مسـاپر
د سـترګو پــه هـوجرو کـې تېـروه رابانـدې شـپې
بس دومره چې سپرلی شم او یو ګل شم د کمڅو
خړوب مې پـه دې شـپو کـړه بهوه رابانـدې شـپې
ارمـان مــې د نیمګـړي غـزل هـېڅ نـه شـو پـوره
پـه لېچـو مـې سـر کېـده زنګـوه رابانـدې شـپې.

۲۷/۹/۱۳۷۳
کابل

شپېلۍ (۱)

د غـره پـه ذهـن کـې خـوره شـوه شـپېلۍ
پـه سـرو ممـانو مېلمنـه شـوه شـپېلۍ
دا د کېـــږدۍ پلـــو خـــو وا ړوئ لـــږ
تللـې کـوچۍ وه راسـتنه شـوه شـپېلۍ
وري زلمـي شـول، اوښـې پېغلـې شـولې
لکـه څېړۍ پـه غرونـو شـنه شـوه شـپېلۍ
ســـتورو جـــامې د اتـــڼ واغوســـتلې
د هســـک د دښـــتو ترانـه شـوه شـپېلۍ
پښـــتني غرونـــو پـــه کـــې ســـاه پـــو کـــړې
څکـــه درنـــه او پښـــتنه شـــوه شـــپېلۍ
راتـــه يـــې ښـــکل کړلـــې غمبـــورې د خيـــال
بيـا د غـزل د کـور ډيـوه شـوه شـپېلۍ

۳۰/۹/۱۳۷۳
کابل

د زرتشت خوب

زرتشت ترونې لاندې پروت دی
د ستړیا او د خولو دا خونړی سېلاب یې باد ته ایښی
زرتشت جل وهلی
زرتشت له ډېرو مودو پس د ستړیو سترګو تورو څمڅو کې
د خوب له پرښتو سره تر غاړې وتی
زرتشت ویده دی
زرتشت جل وهلی.

❋❋❋

زرتشت ویده دی
زرتشت جل وهلی
زرتشت د خوب د پرښتو د وربلونو د ماښام پر ځنګله نه مړېږي
زرتشت د ښکلو پرښتو د اننګیو په هندارو کې خوبونهویني
زرتشت ویده دی

زرتشت جل وهلی
ای د ځنګلونو
او د غرونو لویه خدایه!
نه پوهېږم
هغه مار چېرته دی؟

۱۸/۱۱/۱۳۷۳
کابل

راته وناځه هنداري !

نن مې اوښکې
دا د سترګو له صدف نه ځځېدلې مرغلرې
زما د ځيرې اوبو وړې ګرېوانه څرې ډولۍ کې
لکه ناوې سرې منګولې د ښو پر ځنګله ايښې
د پښتون کور ناوکۍ ده
په خوله ژاړي
نن مې اوښکه ناوې شوې
راته وناځه هنداري !

❋❋❋

نن مې کب د سرو ويرونو
د غمونو د ويرجن سيند
د تورتمو ، لېونيو او ياغي ځپو د زړه پټې کبرۍدۍ نه

د ښکاري خندا د جال مزو کې کېوت
نن مې لوند ګرېوان وچ شوی
خو يو څاڅکی په کې شين دی
ته به وايې د لمر کور دی
ته به وا د سپوږمۍ شپه ده
نن مې اوښکه ناوې شوې
راته وناڅه هنداري !

۲۷/۱۱/۱۳۷۳
کابل

د رځنې لاړم کليه !

ښومره ښايسته دي
زموږ د کلي چم کې
دا د شنه سين په شنو اوبو کې
د کبانو بچي.
ښومره ښايسته دي دې ويالو کې
د هيليو دغه سپينې لونې
د دوی نازکې منډې
د دوی نازکې چيغې.

❋❋❋

ښومره ښايسته دي
زموږ د کلي
د سپېدارو ترهيکريو
غرمني خوبونه
او مازيګر په شنو چينو کې
د کرې ورځې ستړياوو مينځل.

❋❋❋

ښومره ښايسته دي
زموږ د کلي په چېلو کې
د انګورو ښيښې
او د ګيلاسو د وړو وړو نيالګيو

ګنې، ګنې شنګلې
چې سرې مرۍ یې دي
زمونږه د باغو
د ښاپېریو یاقوتي غوړوالۍ.

❋❋❋

څومره ښایسته دي
زمونږ د کلي
د غوزانو هسکې، هسکې ونې
او د ښاخونو په هر رګ کې یې
د مست زړګي د وینو لپې
چې ترې غریبې پېغلې اخلي
خپلو شونډو ته
د حسن خدایي رنګونه.

❋❋❋

څومره ښایسته دی
دې ګودر کې
زمونږ د پېغلو د شینکیو منګوټیو
د چاودون
او ماتېدلو اواز.
څومره ښایسته دی
دا زمونږ د کروندګرو
د څپرو کلی.

څو مره ښايسته ده
دا زموږه د لوګرو
دا هار د ېره.
زه د رنه ځم
د خدای پامان
درځنې لاړم کليه !
مادې د حسن په مالت کې
ددې وخت د سوداګرو
وينې څښونکې ستړګې چېرته پرېږدي؟

دروغ

ډېرو ډېرو ښکلو مې
پر دښتې د سینې، د تورو زلفو شپې زرغونې کړې
ډېره د اورنیو اننګیو د لمبو د سیند خپو کې
زما د شونډو ببړی تاوه شوه راتاوه شوه
شپه د تورو زلفو
او ورېمه د اننګو شوم
خو دا ګل
او دا شاعر زړګی د چا نه شو
ډېرې مودې وشوې چې مې زړه
د ستا د زلفو په ځنګله کې
د ماښام د شپېو ستوری دی
زه د هېچا نه شومه
یوازې ایکې ستا شومه
تا هم راته دروغ ووې دروغجنې،
درواغجنې!
درواغجنې!
هغه ګل، هغه شاعر زړګی مې بېرته را !.
۱۳۷۴ل
کابل

غزلبولې

ما یې په سترګو کې کېږدی وهلي
خدایه ! ګرداب کې مې ببرې وهلي
چې یې په شپو کې خپل غر هم شي ترې ورک
هغو کمځو کې مې غوټې وهلي
دا چې یې نن لاره کې سم شین شومه
نیمو شپبو کې مې پېرې وهلي
دا د باران څه زړه چاودون خو نه و
ما یې پر بام باندې سلګۍ وهلي
ترې غزلبولې چغې هم نه وري
بیا یې پر ټپ راته پټې وهلي

سيند ته غزل

رڼېږي پـانې پـانې تـش ګرېـوان شـولې اى سـينده !
يـو ښـار وې د هنـدارو ولـې وران شـولې اى سـينده !
يـوه مســته نغمــه نــه شــوې پــه ورا کــې د کبــانو
نـه دې سـپينو هيليـو تـه جانـان شـولې اى سـينده !
پــرون خــو د شــپېو د نــاوې پېغلــه ښــکلا تــه وې
خـو نـن يـې لکـه زلفـې پرېشـان شـولې اى سـينده !
سپين ږيرى جالـه وان د کلي نـه شـته مـودې وشـوې
دا اوس ولې پـه سترګو کې حيران شولې اى سينده !
اشـنا ګـوره چـې بيـا دې د څپـو زمـرې ګـونګې دي
ارامـه غلـو وهلـى يـو کـاروان شـولې اى سـينده !
يو لور وې د شنو ولو خو اوس ښکارې چې پـه خپلـه
کېږدېـو غونـدې ونـه د بيابـان شـولې اى سـينده !.

۱۳۷۴
کابل

غزل

د غره تر غاړې ناست یم شپه سپوږمۍ سره کومه
خبرې دې جانانه ! له شپېلۍ سره کومه
ستا سترګې خو کوچۍ شولې ایلبند په ایلبند ګرځي
او س جنګ د هغو سترګو له هوسۍ سره کومه
نازونه خو تا وکول پر ما باندې زوال شول
د خال پر ځای دې مینه تروږمۍ سره کومه
ما خوب درځنې وړی دی خپه چې نه شئ ستورو !
ګیلې یې لکه وربځې له سیلۍ سره کومه
یو غر دی او څو کاڼي یوه شنه کبله نه شته
باران شوم ژړاګانې له کبږدۍ سره کومه

۲/۱/۱۳۷۴
لغمان

شپېلۍ (۲)

شپېلۍ د پرخو پرخو شونډو په غرمو ورې
شپېلۍ د سترې شپنې لارې ته کېږدۍ وهلې
شپېلۍ په للمو للمو غرو اورې.

❋❋❋

شپونکیه ! ماته دې شپېلۍ مه شه
د جل موسم دې،
د جل شپې دې
او د وربځو اوښې بيا شنډې دي
راته يو څاڅکی د باران خو شه !
باران پښتون شو
د خپل کور پر بامو نه وورېږي
باران ورغلی په پرديو وورې.

❋❋❋

شپېلۍ پر للمو للمو غرو اورې
شپېلۍ د سترې شپنۍ لارې ته کېږدۍ وهلې
شپېلۍ د پرخو پرخو شونډو په غرمو اورې.

۸/۱/۱۳۷۴
کابل

غوښتنه

ما دې د تن سپینې ښیښې نه هغه سره شراب لا نه دي څښلي
ما دې یوازې دوه غوټۍ د اننګو ښکل کړې
خمار دې کړمه خو نشه دې نه کړم
د بېسدۍ هغه شېبه دې نه کړم
تندې اخیستی یم
شراب قطره قطره خو راکړه
د مرغلینو ښیښو منځ کې
د خوږې ګناه کاله ته
اجازه خو راکړه !

۱۴/۱/۱۳۷۴
کابل

د وينو غزل

مــادې اوښدې لارې ځــارلې خــو اشــنا مــه راځــه
قــدر دې نــه شــته پسـرليه پـر دې خـوا مـه راځـه
مــوږه د شــپې د تيــو روږدي يــو سـبا څــه کــوو
وړانګـې دې ټـولې کـړه ورځـه دلتـه سبا مـه راځـه
مــوږ د مرګــي غشــي پـر زړه هـر مـازيګر خـوړلي
د نظــر غشــيه پــر دې ســوې کــربلا مــه راځــه
دلتــه ســارا د ديــدن قتلــه ده، هــر کــاڼی قتــل
دلتـه يـو پـل د مجنـون نـه شـته دی لـيلا مـه راځـه
د ويـر پـه چـم کـې خنـدا ګاڼې اوربـدی کلـه شـم؟
يــو اســويلی شــه راتــه ډکــه لــه خنـدا مـه راځـه
د ذهـن وران يـو کـور مـې شـته پـه کـې د وينـو غـزل
دې بـې قـدری کـې د ښايسـت غزلـې بيـا مـه راځـه.

۱۵/۱/۱۳۷۴
کابل

غر (۳)

غر مې د زړه پر هره پاڼه لکه ګل شین دی
غر مې چې زړه سمسورې د ښتې کې کېږدي، وهلې
لکه د ستا چې کشمالیو کې کاکل شین دی.

❋❋❋

زړه مې کوچی دی
وینه مینه په کې غره کړلي
کوچی بوډا شو،
کوچی مري،
خولا د غره په مینه موړ نه شو
کوچی د غره پر شګو ناست دی
د غره کاڼو ته لمونځونه کوي
کوچی چنار دی پاس د غره په تور وربل شین دی
غر مې د زړه پر وطن ټوله لکه کابل شین دی.

۲۵/۱/۱۳۷۴
لغمان

غر (۴)

ماته د غره د لاسو بوی راځي
مېږې وېدې دي زما ړوند سفر په خوب کې ويني.
❋❋❋
هلته به غر د شنه سپرلي د دسترخوان پرسر لګيا وي
د باران پر رڼو څاڅکو به لاسونه مينځي
غره به د څانګو پر وربښمينو تيو خوله ايښې وي
او ګلورينې پۍ به څاڅي څاڅکي څاڅکي له ګرېوانه د غره
هلته به سپين سهر ساقي وي
د غوټيو کنډوليو کې به وېشي دوړ موشراب دغره پرجل وهلوکاڼو
هلته به سيورو د څېړيو ته شپونکی اشناشپېلۍ غږوي
. ماته د غره د لاسو بوی راځي
مېږې وېدې دي زما ړوند سفر په خوب کې ويني.

۲۵/۱/۱۳۷۴
کابل

آس (۲)

آس لکه بوت هسې حیران ولاړ دی
نور يې له پوندو نه ګردونه د زلمو پر څڼو نه وورېږي
آس لکه مست ښامار،
دغــاړې هســک بېــرغ پرخپلو شـلواو خوب وړو اوږو نــه شــي
وړلای.

❋❋❋

آس لکه بوت هسې حیران ولاړ دی
نوريې د تورو غزلونه د ګامونو تندرونو کې زرغون نه شول
نوريې د لوړو غرو له څوکونه ارنه وړلې د شنو شنو توپانو نو کیسې
دا آس بې تورې،
بې جنډې
څومره بدرنګ ښکاري !

۱۰/۳/۱۳۷۴
کابل

خوب

پرېږده يوه بله پياله هم په سر واړومه
❋❋❋
بېګاه مې خوب ليدلی
له سرو ګلابو پرښتو راته جامې اودلې
ستورې مې زانګې د ګرېوان په ليکو
دلاس غل مې رانه ورک دی
ستا دزلفو توروشپو نه راته شپې راوړې
اود غنمو نارنجي فصل کرې راته په سترګو کې
د ورږو نارنجي خوبونه.
❋❋❋
پرېږده يوه بله پياله هم په سر واړومه.

۱۰/۴/۱۳۷۴
کابل

غر (۵)

غر،
سیند،
ځېړی،
زه له همدغو جوړ یم
غر مې هډوکي
سیند مې وینه
او هر رګ مې د ځېړیو ځانګه
زما يې نوم د غره او سیند او د ځېړیو په لاسو لیکلی.

❋❋❋

غر د ځېړیو شنه شمله په سر د کلي پر د ېرو خور دی
د خدای له شنه تخته پرې وورې لکه سپین باران
د پېغلو پېغلو ستورو حورې
سیند تر غېږې لاندې ناځي
او ځپې ځپې تیونه یې اوبه اوبه شول.

❋❋❋

سیند،
ځېړی:
زه له همدغو جوړ یم
مور مې د غره د سرو لمرونو د توپان هغه زړه ابۍ ده
ټوله ورځ
د لمر په سرو وړانګو ډوډۍ پخوي

پلار مې دغره هغه ګوربت دی
چې تر سيورو د وزرونو يې
د وربځو د کاروان د توپاني او ښانو پل وچ دی.
❋❋❋
غر،
سيند،
ځبړی:
زه له همدغو جوړ يم
چې د ګناه او ګناهونو ميندې لنګې شي،
له خولې د جبرائيل نه د غضب ځګونه لارې وکړي
نوح مې د غره پر سره کېږدی، غوړوي
زموږه غرونه توپان نه پېژني
د ازادۍ او عشق نومونه ملايکو ته زما د غرو شملو ښوولي.
❋❋❋
مورمې د سنيد ځپو ته ناسته ده
په لمر راته ډوډۍ پخوي
پلار مې ګوربت دی
راته بولي د ځبړيو د شنو ځانګو
او د لوړو لوړو غرو د شملو سرود.
۲۰/۴/۱۳۷۴
کابل

دا کښتونه- دا بادونه

دا ترڅو باران د اوښکو ؟
دا ترڅو د تورو وريځو چپاوونه؟
دا ترڅو قتل د لمر، قتل د سيورو ؟
داترڅو زما کښتونه، ستا اسونه؟

❋❋❋

دا ترڅو زګېروي د باغ، د سپوږمۍ چيغې؟
دا ترڅو د شپو په موټو کې قمچينې؟
دا ترڅو د بې حيا پردې په تورو
راته وژني پښتنې پښتنې مينې؟

❋❋❋

دا ترڅو د مينې تور سفر ته لارې؟
دا ترڅو نېزې د باد ، کمڅۍ د ګلو؟
دا ترڅو پر دې هوجرو يرغل د واورو؟

دا ترڅو تبر په غاړه کې د ولو؟

❋❋❋

دا ترڅو دا خوارې ځمکې، خوارې سپارې؟
دا ترڅو دغه نهر نهر فصلونه؟
دا ترڅو زخمي ورغوي د لوګرو؟
دا ترڅو يې له تنړاکو نه باجونه؟

❋❋❋

دا ترڅو د ريا سپين څادر پر ولو؟
دا ترڅو په رڼا ورځو کې لمونځونه؟
دا ترڅو تسبې په بنګو کې لړلې؟
دا ترڅو په تورو شپو کې ګناهونه؟

❋❋❋

دا ترڅو مې بې پتي د سرو غوټيو؟
دا ترڅو د ستا اغزي زما باغونه؟
دا ترڅو په دې پردي پردي ټوپکو
قتلوې دا زما خويندې، زما ورونه؟

❋❋❋

دا ترڅو وطن زموږ واک د پرديو؟
دا ترڅو وطن زموږ حکم د نورو؟
دا ترڅو زموږ د باغ پيغلې بلبلې
ګډوي راته هوجرو کې د سرزورو؟

❋❋❋

دا ترڅو به نه اذان نه جوماتونه؟

دا ترڅو به نه ساقي نه يې جامونه؟
دا ترڅو د ابليس سره لمبه لاس کې
راته سيزي کله کور کله ښارونه؟
❋❋❋
دا ترڅو د ورور په وينو کې منګولې؟
دا ترڅو د مور په سترګو کې کوکارې؟
دا ترڅو مې د وطن ابۍ شهيده؟
دا ترڅو مې د ولس، دا لارې لارې؟
❋❋❋
ما ويل چې که ها سيوری دلته وشي
زه به بيا لکه انګور ببرته زلمی شم
ما ويل چې که ها لمر ببرته ژوندی شو
زه به ټول لکه ماښو ورته لوګی شم.
❋❋❋
ما ويل چې که دا شپه چېرته سبا شوه
بيا به نه زيړي بګوې له تيارو نه
ما ويل چې د اسمان شمله به وچوي
ددې ښکلو ښکلو ستورو له غونچو نه.
❋❋❋
ماويلې چې يو ځلې که سپرلی شو
بيا به جوړ شي پر کمڅو د ګلو غرونه
ما ويلې که يوه ځپه شوه وبښه
بيا به زېړي له لښتيو نه سيندونه.

❋❋❋

خو مې کښت دې لېونو اسونو لوټ کړ
د لورونو غاړې يو وړلې زنګونو
د کوچيو د کاروان مخې ته تم دي
دا اسمان اسمان اغزي زما د غرونو.

۱۳/۴/۱۳۷۴

لغمان

غزل

موسم ومه د جل، رانه باران شولې وربمې !
څادر مې شوې، تنې مې د ګرېوان شولې وربمې !
دا زه وم چې مغرب ومه دښکلو د سجدو
دا ته يې چې سجدو ته مې يزدان شولې وربمې !
دا زه هغه زه نه يم ټول تصوير يم ستا د مخ
زه سيوری ستاد سترګو ، ته مې ځان شولې وربمې !
يوه شمعه مې بس وه د تياره کاله د شپو
تيارو ته مې د کلي چراغان شولې وربمې !
تالو کې ژبه وچه د غزل مې وه پرون
نن ټول شومه غزل چې مې جانان شولې وربمې !

۵/۵/۱۳۷۴
کابل

اورنی پر درمندونو

دلته مه راځه اشنا پر کلي جنګ دی
هر مالت او هر ګودر په وینو رنګ دی
دلته ښکلې کمڅۍ سیورې دي باغ نه شته
دلته مېشت د تیارو زور دی څراغ نه شته
دلته شنه دي لور تر لوري توپانونه
دلته مړه دي په نغریو کې اورونه
دلته ځاله د ګوربتو په اور سوې
دلته زبږې له زمریو نه بګوې
دلته شرنګ نه شته مړوند کې د بنګړیو
دلته پل کلي کې ورک دی د سړیو
دلته مري له ډېرې لوږې تنورونه
دلته اوراخلي له تندې نه سیندونه
د پردېسو ګاولي نه شته په دېرو کې
د رباب ستونی وچ شوی دی هوجرو کې
دلته ټیټې د پښتون لوړې شملې دي
سپکې شوې مو د میندو لوپټې دي
هر قدم کې پایکوبي ده د دېوانو
هر لوېشته کې کورګی دی د پېریانو
لمریې وواژه د شپو دلته یرغل دی
قتل شوی مې په شونډو کې غزل دی

تـــاووي راتـــه پـــر ژبـــو زنځيرونـــه
ســـړوي راتـــه ککـــرو کـــې اورونـــه
دربښـتيا لـوريې چـې ويښـه کـړه تربـور شـو
چـې د حـق نـاره يـې جګـه کـړه منصورشـو
چې يې ((نان)) ته ((ډوډۍ)) وويلې فاشست
شـــــــــــــــــــــــــــــــو
چـې ږيـره پـرمخ نـه وه کمونيسـت شـو
يـو خنجـر دی څـو چـړې دي څـو لاسـونه
راتـــه ريبـــي د وطـــن دمـــور رګونـــه
رالو بـــدلې دنيکـــه د ســـر پګـــړۍ ده
خـــواره شـــوې د زړې ابـــۍ کېـــږدۍ ده
يـو ((اکبـر)) بيـا ددې غرونـو بچـی نـه شـو
يـــو ((ايـوب)) د ميونـدونو سـړی نـه شـو
فرهاد شته دی، تېشه شته خو غږيې نه شته
پښـتانه هسـې ژونـدي دي زوږيـې نـه شـته
دا چـــې نـــن د خـــونړي کـــاروان رهبـــر دی
د اوبـــو د ژيـــو هغـــه ســـوداګر دی
د زرتشت اوريې شـهيد کـړ سيلاب راغـی
اورنـــی پـــر درمنـــدونو دريـــاب راغـــی.

۲۲/۵/۱۳۷۴

کابل

زېږدا

هغه ګړۍ خدای د جنت د ښکلو حورو
د لیمو پاڼو کې
د ښکلا ګلو ته په لپو ورکولې اوبه
چې ته را وزېږېدې
او ته د خدای د باغیچو د سرو ګلونو
هغه شنه ((وږمه)) شوې.

۲/۷/۱۳۷۴
کابل

زېرې (۲)

زما په سترګو کې يې شين فصل د وير کرلی
د لمر زخمي زخمي کوترو ته
يو زېرې د باران خو مې شه !
کوچيان په سره وچکالۍ راغلل
دې وږو وږو وريو ته د اوښکو دسترخوان خو مې شته !

۹/۷/۱۳۷۴
کابل

بې ننبې

پوهېږم نه،
له کومه ځایه یې پر ما باندې راپېښنه کړې؟
دلته یې سیوری هم د ځمکې په سر خور نه دی
په سپینه تنده کې یښه د تبر نه شته
د زلفو باغ نه یې دښار د بازاري ګلونو بوی نه خېږي
نه یې خو ښکلو اننګوکې د شنوکلیودتاودوبادونو مچه ښکاري
پوهېږم نه،
له کومه ځایه یې پر ماباندې راپېښنه کړې؟
داسې حیا د پرښتو سترګو کې هم نه شته
دا سترګې نه دي
د حیا چینې دي.

۲۶/۷/۱۳۷۴
کابل

غر (۲)

د باد له څنډو مې د غره د هغه شنه ځنګله سلام راځي
باد مې د غره د سپينو کاڼو په هندارو کې د خپل زلميتوب خوب ليدلی
باد مې د کلي د تيارو شپو تورو زلفو ته د غره د رڼو ستورو کجاوې راوړي.

❋❋❋

که چېرې نه وای غره !
زما په سترګو کې نوځالې د ګربتو ځايېدلې کله؟
مابه دلمر تېپي تور زنو ته د پاڼو پر ورنونو طلايي خوبونه چېرې پلټل؟
او که ته نه وای غره !
ما به د خپلې هسکې غاړې د غه دنګ اس ځغلولو چېرې؟

۲۲/۷/۱۳۷۴
کابل

خوب ته سرود

خوبه ! ځادر راباندې وغوړوه
نور مې ویده کړه چې ویښتیاوو ستړی کړی یمه
نور مې ویده کړه چې له ویښې نه مې کرکه راځي
زه چې ویده یم ویښ یم
خوبه ! ځادر راباندې وغوړوه !
خوبه قربان دې شم
نور ماته ددې ورځو دا بربنډې پېغلې مه راښیه
زه یې د سترګو په هنداروکې
د اور اود سکروټو او لمبو ازانګې نه شم لیدی
زه خپله لاره بې له شپو په رڼو ورځو کې موندلای نه شم
ورځ مې د سترګو په هنداروکې اورونه کړي.
خوبه ویده مې کړه
ځادر راباندې وغوړوه !.

۳۰/۷/۱۳۷۴
کابل

تش صدف

څانګه مې وچه ده غوټۍ نه لري
هغه کوچۍ يم چې کېږدۍ نه لري
هغه صدف يم چې ترې لوټ شوه سيپۍ
زه هغه شپه يم چې سپوږمۍ نه لري

۱۴/۸/۱۳۷۴
کابل

استاد رشاد ته د هغه د څلوراویایمې کلیزې په مناسبت:

جامِ جم

مشـوانۍ یـې رانـه یـوړه قلـم نـه شـته
بت پرست یم خو مې ښکلی صنم نه شته
یـویې تـه یـې دامنې؟ چې ټـول وطـن کې
بـې لـه څـو تنـو نـه زوی د ادم نـه شـته
ستا درنې پګړۍ ته څه وکړم حیران یم
دې مالت کې بې لـه څوزو شړشم نه شته
نن دې نوم ځکه پـه خولـه اخیستی نه شم
مـا مینځلـه خـو جانانـه زمـزم نـه شـته
زه دې سـترګو کـې هـر رګ د جهـان ویـنم
څومره دروغ دي دا چې بل جامِ جم نه شته.

۱۳۷۴/۸/۱۷
کابل

له خوشاله تر ننګياله

مالي راشه اغزو د زړه پر ګل وهلی یم
((سقاو)) په زړې توري د ((مغول)) وهلې یم
رقیب به مې د زړه له وینو تشه((ژی)) کړې ډکه
خو سر مې د ایل نه دی که یې سل وهلی یم
یو ګل څه په کمڅو کې د پښتو دناوې نه یم
ناره د ((اناالحق)) یې په کاکل وهلی یم
حیران یم د ((اکبر)) پر مړي بیا څه پسات شوی
پردیو مې د خپل کور په درشل وهلی یم
تقدیر به مو وي داسې له خوشاله تر ننګیاله
همدا چې کله غیرو، کله خپل وهلی یم.

۷/۱۰/۱۳۷۴
کابل

((یاسیر)) نه مري

((یاسیر)) روان دی د ایمان بیرغ په لاس کې
د خپل ژوند د دوروستني ټکي شهید په خپلو وینو مینځې
((یاسیر)) له سره زیږي
((یاسیر)) په زړه د اناالحق فصل کرلی
اهریمن د توپانونو پرې ځپیږي او د تندرپرې سپرغۍ وروي
فصل د مرګ نه پیژني
((یاسیر)) د شنه فصل د وړو پر وښمنو کمڅو سوری کړي.

❋❋❋

((یاسیر)) د لمر له کلي ځي د زنداني ستورو خلاصون ته
توري وربځې د شهید زړه په سرو وینو ولي
((یاسیر)) د ښکلې ځوانیمرګې سپوږمۍ غوږ کې
د مسیح د ژبې دم د رغېدلو ولوست
((یاسیر)) د خپلو نارو ونه دې شپو په اسماني دښتو کې کېنوله.

((یاسیر))روان دی د سفر د لارې غرونه، ځنګلونه ریبي
((یاسیر)) د ېوانو ته بلنه د جګړې ورکړې
((یاسیر)) لګیا دی دمنزل مزي په پښو کې د یارانو شیندي
او ورته ښیي د فلاح سرود
((یاسیر)) دخدای(ج) د پاکې مینې د اسمان ستوری
((یاسیر)) د ((قاف))دغره د ځوکو ښایسته ښکلو پیریانو غزل.

۳/۱۲/۱۳۷۴
کابل

د چغو تصویر

زمـا د چغـو شـین تصـویر دې مـات کـړ
زمـا نصـیب، زمـا تقـدیر دې مـات کـړ
هغـه ریبـار خـوب مې اوس هـم نـه راځي
څـه د دیـدن ښـکلی زنځیـر دې مـات کـړ
راتـه پـه برنـدو سـترګو ګـوره خـو مـه
زمـا د زړه د کـوټې تیـر دې مـات کـړ
شـپه شـهرزاده وه، کیسـې وې او عشـق
دغـه دټـول عمـر شـوګیر دې مـات کـړ
چـې یـې راوسـتې زلزلـې پـر وطـن
ګرانې کچکول د کوم فقیر دې مات کړ.

۲/۱۲/۱۳۷۴
کابل

غر (۷)

د غره پر کلي مې د سرو ګلونو سیند راغی
زما د غره په وینو سرې تیږې ډولۍ شوې
د سپرلي ناوې ته
غر مې د وینو او ګلونو د غه سرې سرې پګړۍ دواړه تړي.

❋❋❋

د وریځو اوښې مې د غره په تورو څڼو
هر سهار څري
غر مې شپونکی دی
د شـنو پاڼو په شنو لوښـو کې د تورو شـپو له تیـو ځنـې سـتوري
لوشي
غر مې رمو سره نارې د سرو لمرونو کوي
غر مې د وینو تار په لاس کې
له غوټیو نه جامې جوړوي.

❋❋❋

غر مې خبرې خبرې راخور دی
پر ټپي ګوربتو سیوری کوي
غر مې لاسونو د زخمي زخمي ګوربتو کې

له شپو سره جګړې ته
د رڼو ستورو لوروونه کړي
زما د غره ګوربت د زړه د رڼو وينو د ياقوتو له د بړې نه
راته باد د ازادۍ وورووي
زماد غره نوم
د سرو وينو
او د ګل
او ازاديو نوم دی
غرمې د وينو او ګلونو د غه سرې سرې پګړۍ دوا ړه تړي.

۲۳/۱۲/۱۳۷۴
کابل

خوب په ایینه کې

لمرشود شنو پرخو ښیښې یې راته ماتې کړلې
څه د ګلپېغلو لوپټې یې راته ماتې کړلې
ګوره ګوزار مې د پښتون اشنا څه سم ولګېد
زولنې پاتې شولې پښې یې راته ماتې کړلې
زمادزړه خم یې که تش کړ، تشوي دي خیر دی
څومره ظالمه ده پیالې یې راته ماتې کړلې
مایې د سترګو ایینې کې و یو خوب لیدلی
دې مې کوروسو ایینې یې راته ماتې کړلې
داسې سجدې سجدې چې وایې ړوندخونه یې ملا
چېرته سجدې وکړم کعبې یې راته ماتې کړلې.

۴/۱/۱۳۷۵
کابل

ذبیح الله انیل ته:

له ابلیس سره

کلونه وشول چې مې روح
دخدای د مینې د غوټیو په شینکۍ ځولۍ کې نه ځایېږي
ماد ابلیس اشنا د ښکلو سترګو پاڼو کې
د حسن او د مینې غوړولې ځادر
خدای رانه کړکه لري
مګر شاعر ابلیس مې سترګو
او د شونډو جادو د ښتو کې لګیا دی
راته زړي د غزل کري
څوک مې د ښکلې شاعرۍ په قدر نه پوهېږي.

❋❋❋

کله چې شپه شي
د خوږې ګناه د پېغلې د سرو شونډو جام پر سر واړوم
ابلیس د حورو د سرو شونډو د سرو پاڼو

کلیمې پټې کړي
او د غزل لونګین خور کړي زماد شونډو پر شاعرو پاڼو
کله دې خوب کې د ((حوا)) د چمبو غږ لیدلی؟
چې یې غزل ته ((آدم)) مست شي ان له شپې نه ترسبا
پورې
هغه چمبه، هغه غزل زه یم
نو ته چې ځې راپسې ژاړې ولې؟
لکه ابلیس درسره مل یمه زه.

۲۸/۱/۱۳۷۵

داستاد روهي په مړينه:

هغه غر، هغه سیوری

ډک جام مې له منګولو د جانان ونړېده
یو ستوری له لمنې د اسمان ونړېده
دا شپې به د کیسو د زمانې راته ځوک راوړي
ای عشقه چې رباب د ادم خان نړېده
یو شین قامت چې رنګ دی او یو شین سیوری چې نه شته
یو ګټ مې له دې غره نه د افغان ونړېده
حیران یم د غزل شبنم به خدایه چېرته تم شي
زمور چې د شعرونو سایبان ونړېده
ځولۍ به څنګه رنګه د پښتو دا بې نه وي
یو غر غوندې روهي د روهستان ونړېده.

د ۱۳۷۵ل کال غبرګولی.

وير، مينه

هلته پر مړو ژاړي
خو زه او ته لکه جوړه بتکې
د غېږو غېږو څپو غرونو کې بربنډ ناڅو.

❋❋❋

هلته پر مړو ژاړي
هلته د وچې کربلا د تيږو ښار کې
د سرو وينو ناليدلې سرې غوټۍ ښکلوي
خو زه د کب په شانې
ستا د مچکو سمندر کې لامبم
ته لکه سره انګور په وينو لنده
زما د لاسو د ونې څانګو کې ټالونه وهې
موږ نه ((يزيد)) او نه ((حسين)) ليدلی.

کابل
د عاشورا ورځ
۸/۳/۱۳۷۵

پیر محمد کاروان ته:

مینه او ژوند

یوه زړه ونه خوره ده پرې
تر سیوري یې یو ځوان ناست دی
یوه سپینکۍ پیشو یې غېږ کې ویده
اود ورځپاڼې په هر توري کې یې سترې سترګې.
شونډې چلم ته ورنږدې کړي
ورنه واخلي د لوګیو امېل
ورو ورو په شونډو کې موسکی شي
د پیشو په غوږ کې نارې کړي او وایي چې:
- پیشو تا مینه کړې؟
مینه د چرسو یوه شنه نشه ده
مینه ورځپاڼه ده
په ژوند کې یې یو ټکی د رښتیا نه شته.

- پیشو ! پوهېږې چې ژوندون څه دی؟
ژوند د شنو چرسو د وریښمینې نشې شین واټ دی
چې د ارمان اس په کې وځغلي
او ستړی شي
او ومري په کې
او د کوڅو سپو ته یې تشه شان کیسه پاتې شي
پیشو ! تا مینه کړې !
پیشو ! ژوندون څه دی؟

۱۲/۳/۱۳۷۵
کابل

کوچۍ په باران کې

ستورو د شپې پر تيو خولې ايښي ارام ويده دي
د شپې مانۍ نه د سپوږمۍ پېغله زلمو ونو ته نه راګوري
نرۍ باران ووري
او د بادونو هوسۍ
د ځوانې دښتې د تيونو پر ګلونو ځري
هلته يو سترۍ کوچۍ
دپټاسو دستمال په لاس کې د باران د طلايي مچيو
له شنې ورا تېرېږي
په لاره ځي، ځان سره وايي کوچۍ:
نرۍ باران دی
له کېږديو نه د سپو د ويښې غږ نه راځي
درخو به خوب وړې وي
دا خو به څوک ويښه کړي؟
ستورو درواغ وويل.

۲۱/۳/۱۳۷۵
کابل

کله چې لمر ګل وکړي

کله چې تال د شپې راوشلېږي
د سترګو په هنداروکې د لمر کوترې ځالې وکړي
کوترې سپین وزرونه پرانېزي
دخوب د شنوځنګلونوماتوڅانګو نه دانې ټولې کړي.
کله چې مخ د سهار ګل شي
اودشاتو مچۍ ټولې شي پرې.
کله چې کانې د ښوونځیو د تبیو تندی ښکل کړي
او ماشومه نجلۍ
له تور کمیس او سپین سالو سره په لاره کې خوره وره شي
لکه د وربځو او سپوږمۍ د ودېدلو شېبه
کله چې ووړ ماشوم د تورې تختې مخ باندې
د سپین تباشیر خال کېږدي
او شېبه وروسته ماشوم وړی شي
د ووړ جزدان له واښکو نه د ږیو مهار لرې کړي
د وچې ډوډۍ ښکار وکړي
راشئ مین شئ پرې
او مینه وکړئ
زه چې زلمی وم هره ورځ مین وم.

۳۰/۳/۱۳۷۵

کابل

د باغ غزل

سپرلی شو پېغلې د ښتو ته ورېمو کې وايي څه
ای ونې! شینکی باد درته نغمو کې وايي څه
شاعر سیند مې نن خدایزده چې لیکلی کوم غزل
لړ تم شه ورته عشقه! چې څپو کې وايي څه
رمو ته د ګلانو سهار څه ویل شپېلۍ؟
کوچۍ موسکا دې ګوره چې اینو کې وايي څه
یو وړم دې کېږدۍ نه د ګرېوان ووت څه یې وې
یو خوب دې په ټوکریو د لیمو کې وايي څه
یو باغ یې خو زرغون کړ چې غوټۍ وکړې لاسو
ستا خیال مې نور د سترګو په زانګو کې وايي څه؟

۴/۴/۱۳۷۵
کابل

يو شين انځور

له مانه څه شی غواړې؟
ماته د پلار تر مړینې وروسته
درې څيزونه په ميراث پاتې دي
اس
او هوجره
او يوه سره په وينو وللې توره.

***

له مانه څه شی غواړې؟
دغه د منډو
او د وينو
او ډوډۍ د واده شين انځور؟

۱۳/۴/۱۳۷۵
کابل

بیه

کلونه وړاندې مې ورته ووې:
دا ستا د شونډو څاڅکی په څو دی؟
وې: ستا د پلار او د نیکه وینه
او نن مې بیا ترې، پوښتنه وکړه:
ټول پېغلتوب دې وایه په څو دی؟
راته یې ووې:
ګرانه!
یوازې یوه ډوډۍ!

۳۱/۴/۱۳۷۵
کابل

دوه پرښتې

دوه پرښتې لکه جوړه بتکې
زما د کور په ایینو کې لامبي

❋❋❋

پرښتې ! ای پرښتې !
لاس دې زرغون،
پل دې زرغون،
خو وایه نن دې راته څه راوړي؟
((هغه زرغون ګل د سپوږمۍ څنو نه))

❋❋❋

پرښتې ! ای پرښتې !
لاره دې سپینه،
شپې دې سپینې،
وایه تا راته نن څه راوړي؟
((دا د سپینکي لمر د لاس سپینه توره))

❋❋❋

پر پګړۍ ګل،
لاس کې مې توره شنه شوه
پښتو ! سپین آس شه
چې د وخت د مغولو جنګ له ورځم.

۲/۵/۱۳۷۵

کابل

ونه

سکروټې دي، لمبې دي خو ټوکېږي يوه ونه
کلونه پس دې ښار کې زرغونېږي يوه ونه
رګ رګ کې يې د پانو خير که وينه پاتې نه ده
ريښه يې په اوبو کې ده غوړېږي يوه ونه
د ځانګو په کېږدیو کې يو غږ د شپېلۍ نه شته
کوچۍ ښارو رادرومه چې لوېږي يوه ونه
منم چې به لوګر راته کښت لو کړي د لونګو
تالو نه د لاره کله تېرېږي يوه ونه؟
سپېرو سپېرو شملو ته به سبا ګلونه راوړي
په سر مې چې نن سيورى کېږي يوه ونه.

۸/۵/۱۳۷۵
کابل

دا جل، دا برسات

شوګیر چې درته شپو پر څنو مات راوړی دی
یو خوب مې درته سترګو کې سوغات راوړی دی
دا ډک جام چې نن رېږدي په لاسو کې د فرغون
موسی له کوه طور څنې تورات راوړی دی
دا چا ویل چې ورېږي د پښتون شولې هوجرې؟
دې ورېږو میکائیل ته هم خیرات راوړی دی
شېبه پر لمبو سره ده او شېبه پر ګلو سره
دې خاورې کله جل، کله برسات راوړی دی
ساعت وروسته رازېږو دا ساعت خیر دی چې مرو
تقدیر راته بس دغسې حیات راوړی دی
سپېڅلی مسلمان دی خو یې زده نه شوه سجده
دې قام ته خدای د خپل غرور زکات راوړی دی.

۳۱/۵/۱۳۷۵
کابل

د خوب کوترې

ما بېګاني خوبونه
د ښکلي سیند په طلایي هندارو ټول مات کړل
د خوب زخمي زخمي کوترې مې
د سترې او کوچې سیند د څپو کېږدۍ کې نه ځایېږي
کبه !
دا څه مې وکړل؟

❋❋❋

سیند مې د خوب زخمي کوترو ته یو بام نه لري
د سیند لاسونه خو د غره کاڼو پخوا پرې کړي
څوک به زما د خوب کوترو ته په لپو کې دانې ورکړي؟
کبه !
دا څه مې وکړل؟
کبه !
زما د خوب زخمي زخمي کوترو ته
یو سیوری، یو پناه خو شه !
کبه !
زما د خوب زخمي زخمي کوترو ته
د سترې درد دوا خو شه !
((نه... نه !
مور مې لګیا ده له سهاره تر ماښامه په زړو ګوتو جامې مینځي

لور مې تمامه ورځ اییني سره خبرې کوي
زما هم خوب راځي)).

❋❋❋

سیند لا روان دی
سیند بهېږي پسې
د خوب کوترې مې کوچۍ شوې بېرته نه ستنېږي.

۵/۲/۱۳۷۵
کابل

مات لمر

یـو سـتوری سـتورو وواژه یـو لمـر د سبا مـات شـو
د غرونـو پـه لاسـونو مـې یـو غـر د سـبا مـات شـو
منم چې سـپین سبا دی شـپه کـوچۍ شـوه چېرتـه لاړه
موسـم د سـبا راغـی خـو وزر د سـبا مـات شـو
دا بیـا مـې د نشـو پـه ګنـاه څـه نیسـې زاهـده؟
سـاقي لاړه منصـور شـو او سـاغر د سـبا مـات شـو
دا شپې پرېږده اوږدې شي ان چې ستوري څانګې وکړي
کلالـه ! سـتا پـه لاس کـې چـې هنـر د سـبا مـات شـو
مـوږ وړ د رڼـا نـه یـو تېښـتېدلو وربځـو راشـئ !
رهبـر د سـبا نـه شـته دی، لښـکر د سـبا مـات شـو.

تله ۱۳۷۵
کابل

هغه دار - هغه چنار

پښتنو وینو غوټۍ وکړې بهار دی
ساقي ګوره چې پېړۍ وروسته مووار دی
پوروړي څه د تاک د پېغلې نه یو
هر یو رګ یې زمونږ د سرو وینو ابشار دی
زنګ وهلې توري غړپ د لمبو غواړي
ساقي زار شم راکوه یې چې خمار دی
لا د ژیو سوداګر سره جګړه ده
لا خو پاتې جوړ د هغو اوبو ښار دی
رباب ګونګ دی ادم هېرې چیغې غواړي
چا ترې وړی د درخو د غاړې هار دی
شنو زمریو ددې غرو ته خبر ورکړئ
چې اباد لا د زړو بګوو غار دی
بیا پر غاړو د شملو غرونه او چت شول
او ر ګډ شوی د ټیکریو پر بازار دی
هره پېغله ملالۍ، هر ځوان ایوب دی
هر سنګر مو سور میوند د کندهار دی

وربځـــو دا مـــو د يـــو څـــو ســـتورو نبـــزې دي
لا كـــاروان مـــو د لمرونـــو خـــو پـــه لار دى
ازمـــوينې تـــه يـــې وختـــه ! څـــه حاجـــت شـــته؟
يـــو پـــه دوو توتـــو لـــوى، بـــل پـــه انګـــار دى
هـــر يـــو ښـــاخ يـــې چـــې و دار د ژيـــد ارانو
هغـــه وو ړ نيـــالګى هســـک شـــوى لـــوى چنـــار دى
تـــه پـــه نشـــته غـــوږ كـــږه خـــولۍ پـــه ســـر وړه
مـــا تړلـــى د خوشـــال بابـــا دســـتار دى
اوس نـــو زر لالـــي د نـــورو ترېنـــه زار كـــړئ
چـــې مـــې ځوړنـــد خپـــل لالـــى پـــر ســـر د دار دى.

۳/۸/۱۳۷۵
كابل

مينې ته...

مينې ! له شرمه در کتلی نه شم
پېریان د ((قاف)) له غرونو راغلل
بیا د عشق د پرښتې د ګرېوانه غاړې ته لاس اچوي
ابلیس لګیا دی پر زمزمو ، د ګناه خپله کېږدۍ غوړوي
مينې له شرمه در کتلی نه شم !

❋❋❋

مينې له شرمه درکتلی نه شم
سیلۍ الوتې زموږ د باغ
د سرو ګلونو د ښایسته وو
پاکو میندو په کمڅو کې تومتونه اوبي
مسیح تېره توره په لاس د تومتونو په
واښونو کې زنګېږي او خپل غم ته خاندي
نور په دې ښار کې لېونی د مينې پاتې نه دی
مينې له شرمه در کتلی نه شم !

❋❋❋

مينې له شرمه درکتلی نه شم
چې مو هر غرېږ پر هوا خور شي دلته څمکه، دلته خاوره
ترې د غرو په څېر ماران زېږوي
دلته جنډه د یوه نر پر قبر هم نه شته
شیطان پر ځمکې بادشاه شوی او زموږه پر سرونو

هغه تخت د سلیمان ګرځوي
پېریان یې حمد بولي،
مرغان پرې سیوری کوي،
او به زمور له لپو تښتي او بادونه مو په کاڼو ولي
دلته له زړه اسم اعظم هېر دی
میني له شرمه د رکتلی نه شم !

❋❋❋

میني له شرمه د رکتلی نه شم
نور مو د کلي د ګلونو په کاله کې
پېغلتوب د ګل غوټيو چېرته هم نه شته
او ابراهیم د خپلې ښکلې نازولې د جمال او د عفت
د لوټ کوخو کې د غارت قصې ته خوب وړی دی
نور مو د باغ نجونو ته ((هسکې)) او ((کږې)) شملې
دښمنې ښکاري.
میني له شرمه د رکتلی نه شم !

۱۲/۹/۱۳۷۵
کابل

شپه

ای شپې !
راځه چې ځو د خوب په کروندو کې مې ځایېږي خونه
❋❋❋
شپه د کمڅو د غرونو ټال کې ځنګېدلې راغله
پلو د تورو وربځو
په کې پاولي د ستورو
لکه:
کوچۍ پېغله رمه کې د ښایسته وریو
خو د سپوږمۍ هنداره ماته ده ای شپې !
ته به د خپل حسن
او عشق
د پېغلتوب تماشه چېرې وکړې؟

۱/۱۳/۱۳۷۵
کابل

غزل

بیــا رانغلــې بڼــو تــه پــه پســتو پســتو وزرونــو
زمــا د خــوب کــوترې ســتا د ســترګو لــه بــامونو
ځلــو وهلــي ګــوره څــه خــواره واره پــرې ګرځــي
د شــونډو بوراګــانو مــې ســتا د شــونډو پــر ګلونــو
په خپل شرنګ به ویده شمه، پـه خپـل شـرنګ بـه راویښ شم
بنګــړي مــې کــړه د لېچــو ګرځــوه مــې پــه لاســونو
زمــا مینــه یــو ســیند دی او ســتا زړه وور کــوټې کلــی
دا ســیند چېرتــه جانانــه او کېــږدی د حبــابونو
لاښــکاري چــې مــوده لېونتــوب مــې پــوره نــه ده
یــو څــوک راتــه نــارې وهــي د غرونــو لــه ســرونو.

۱۳۷۲ وری
کابل

ژوند

ښايي چې ژوند يو ګنهکار وي
چې تراوسه پورې
لا د زمان د اسماني سکوت
د دنګو، دنګو غرو غاړو کې
لکه پر غز ((حنيفه))
چې د الله د مخلوقاتو د ((قاتل))
او د سرو وينو د سېلاب د بهوونکي په نوم
د خدای له شرمه
زنداني د تورې ځمځې پاتې
هاسې د خپلو سرو غچونو
په کوم خوب تللی وي
ځکه:
د ژوند د بنده ګانو هغه شنه خوبونه
د شيطانانو
له تورجنو خوبو
تور پاتې شول.

۱۳۷۲
کابل

دا هوجرې او دا شملې

نه ساقي شته، نه جانان شته مازيګر دی
څومره تږی د پېړيو مې ساغر دی
پسرلی نه دی پرې نوم د سپرلي مه ږدئ
ډوب په وينو کې يو سور چريک د لمر دی
د نارنجو ښاخ منم ورته بنګړی شو
خو مات شوی مې مړوند د سپين سهر دی
نازولې سپوږمۍ مه خبروه شه تمه
چې د وربځو اوښ ولاړ درته پر سر دی
شنه منګي مې د جنکو پر ولو مات شول
د نامرده مغل يون پر دې ګودر دی
رانه اخلي د رښو ستورو ناموس مې
چې ويده د شپو په تيکو کې خنجر دی
ته دې غشي وروره ګونده چې ويښ شم
لامې پاتې ځای په زړه کې د پرهر دی
د دېرو د قام شملې ورنه لوګې کړئ
د هوجرو طالب ختلی په سنګر دی.

۱۹/۱/۱۳۷۲
کابل

لیک

څو میاشتې وشوې چې در تللی نه شم
لارو کې ډبرې شنې دي
ګلان د اوښکو وروم پرې
ټوله ورځ د ستا د یاد ښکلې زانګو زنګوم.

***

همدا چې لمر شین شي
زموږ د ښار هغې زړې دښته کې
زموږ د ښار مین په کاڼو ولې
زموږ په ښار کې د مینو د سنګسار پسرلی بیا راغلی
نو لوپټه دې غواړم
په کې د خپلو تورو سترګو یو انځور
د نارنجي غړ پر وریښمینو تارو واوبه
راویې لېږه
چې ستا د یاد هغه خیالي حورې مې
زانګو نه باد یو نه سي
راته سنګسار یې نه کړي
څو میاشتې وشوې چې درتللی نه شم
لارو کې ډبرې شنې دي.

۱۲/۲/۱۳۷۲
کابل

مړوند

مړوند یو خوب، مړوند ستړیا نه لري
مړوند د غره د ابې پې رودلې.

❋❋❋

تا د سکندر کله ژړا لیدلې؟
یو سپین مړوند پرې د سرو تورو ګوزارونه کوي
یو سپین مړوند یې د غرور د اسویال ربیلی

❋❋❋

سکندر له لیرې لارو راغی د فیلانو له سرو تېر شوی
سکندر د پاروپامیزاد ښاپېریو شنه خوبونه وینې
یو سپین مړوند ورته جګړې ته وتی
ورباندې تندر د مړوند ووري
خو ای د سپین مړوند ((روښانه)) پېغلې
تورې په ورو،
تورې په پام وروه
سکندر په تورې هغه سپینه ډوډۍ نیمه کړله
نقاب دې سپین مړوند ته اور واچاوه.

۱۹/۲/۱۳۷۲
کابل

د لور غزل

پلو پرې د مخ خور کړه غوړېدلي دي سرونه
جانانه ! ستا وربل ته موږ کرلي دي سرونه
دې قام ته د منصور وايه کوم دار شته دی که نه شته؟
لوګرو که هر څو ورنه رېبلي دي سرونه
د يار د سينې دښته کې د هار نسيمه وروځه
غمي نه دي دې ټال کې زنګېدلي دي سرونه
څراغ چې شي دې دښته کې د وخت ستړي کاروان ته
په لوړ ښاخ د چنار کې ځړېدلي دي سرونه
چې سرې سيلۍ شوې ګونګې او د لور غزل يې وچ کړ
هر ګل مو هرې پاڼې ته ښندلي دي سرونه
ايرې شول خو يو چم د ټيټېدلو يې زده نه کړ
الله مو د غيرت پر لمبو وللي دي سرونه
رقيب پر ډمو وپلوره موږ سر داو کړ پر حورو
يو چاته په سوغات کې مو لېږلي دي سرونه.

۲۵/۲/۱۳۷۲
کابل

غزل

سپرلی که راوړی نه شئ ترې د سترګو انځور راوړئ
دې شپو ته سبا نه شته يوه لپه د نور راوړئ
منم چې يو سر نه شته دی چې غج يې د سر واخلي
دې دار ځنې ملګرو خو دا سر د منصور راوړئ
چې پښو لاندې کړ وربځو ، چې د شپو ډمې پرې خاندي
د لمر ټپي آسونو نه لو پدلی غرور راوړئ
د سترګو تور مو بار که د ((يعقوب)) کړ پر اوښانو
دې وږې مېلمنې ته لږ د ستورو انګور راوړئ
راځي چې تور ماښام کې رانه وړي چې زلمی عقل
يوه يې له تاکونو نه په بدو کې لور راوړئ
په شونډو کې همت که د خندا راوړلو نه شته
دې ښار ته خو تابوت د ځوانیمرګه سرور راوړئ.

۱۲/۳/۱۳۷۲
لغمان

زما د چم ونه

زما د چم ونه بربنډه ده
شرمېږم ورنه
د باد رهزنو ترې د شنو پاڼو جامې وړې دي
په سپین ټټر یې یو څو څاڅکي دي د خامو پیو
څانګې یې زړه روي،
تیونه یې ارې وړي دي.

❋❋❋

ونې ! سپرلی دی
واورې نه شته چې کفن شي درته
زما د مور شنه لوپټه هم بېګاه غلو وړې ده
ما مې خیالي څادر ګرو کړ
ـ د کلو ورېږ وم ـ
د پلار شمله خو مې له وخته توپانو وړې ده.

❋❋❋

زما د چم ونه بربنډه ده
شرمېږم ورنه
مور مې سر توره ده
ټیکری نه لري
نه څه شمله شته
نه څه خوردی څادر
زموږ د بړې مازیګری نه لري.

یو سیوری، یو ګل

مرغو ! چوپ شئ ماله خوب راځي
دلته د زړونو باغچې شنډې دي
یو سیوری او یو ګل نه شته
دلته د سین سپینو هندارو کې
د لمر
د طلایي کبانو رنګ تور شو
دلته د شونډو د موسکاوو هوسۍ
قتلې شولې
غشو یوړې
او بنګړیواله سپوږمۍ
دلته د تاک پښغلو ته
د ستورو بنګړي نه اچوي
مرغیو !
چوپ شئ
ماله
خوب راځي
مرغیو چوپ شئ ماله خوب راځئ !
***
دلته د باغ د شهزادګۍ بکارت مات دی

د سپرلي ښکلې شهۍ
د قاف دېوانو وړې
دلته پرونو
د ((ایوب)) سیوری راخوردی
هرې پاڼې
هر اندام نه یې چینجي ووري
دلته تیارې
د شپو په بلاربو اسپو راغلې
د رڼا درمو لو کوي
دلته کورونو ته
د ژوند له شوم شیروار نه د سپېدو کتهوې تشې راځي
مرغیو !
چوپ شئ
ماله
خوب
راځي.

۱۲/۴/۱۳۷۲
کابل

ګناه

څومره نېکمرغه يم ګناه کومه
تمامه ورځ ورېځې د باد له ژرندو باسم
او د لمر په تناره کې پسرلي ته ترې ډوډۍ پخوم
څومره نېکمرغه يم ګناه کومه.

***

زما د کور دا دېوالونه
د څو خاورو
څو اوبو
او د څه لمر
څو ترکيبونه نه دي
زما له کوره دېوالونه د ښيښو راتاو دي
زما او زما د کاله ختې يې
د تاک
او د انګورو
او شرابو
په لاسو ايښې ده
ما مې د سترګو د راڼه نور په وسعت
دومره شراب څښلي دي.

***

دومره مغرور يم چې

د هسک د نازولي دربار سيوري لاندې
خپله ځواني راته پېغور ښکاري
خو مانه لوی غلام د ښکلو نه شته
يوه شېبه زما د لاس ببړۍ
د ښکلو د سينو په سمندر کې
ستړې شوې نه ده
زه لکه پلار هسې يم
پلار مې تر مړينې نه يوه ګړۍ دمخه هم
د شنو غنمو وږو لاندې
زموږ د کلي د بزګر له ارتينې سره بربنډ پروت و.

۱۳/۴/۱۳۷۲
کابل

کله چې لمر شین شي

کله چې لمر شین شي
ستا دیادونو شنه ګلان مې د زړګي پرمساپرې دښتې ځانګې وکړې،
وغوړېږي
کله چې لمر شین شي.

❋❋❋

کله چې لمر شین شي
ستا دیادونو طلایي کبان په ښکلو او زرینو وزرو
زما د سترګو په چینو کې ستا د سترګو تصویرونونه خوبونه مینځي
کله چې لمر شین شي.

❋❋❋

کله چې لمر شین شي
ستا دیادونو هغه پېغله هوسۍ راشي
تر بېګاه زما د زړه په جل وهلیو کروندو کې څري
کله چې لمر شین شي.

❋❋❋

زما د زړه دښته کې څاڅکي دباران نه ووري
زمادسترګوچینه وچه ده،د اوښکومرغلرې ورنه غلو وړې دي
ځوکاله وشول چې زړلۍ مې د زړګي پرفصل ووري او کېږدۍ مې
توپانونو وړې
نو ستا د یاد هغو ګلونو ته باران،

هغو کبانو ته اوبه،
او دې هوسۍ ته به شپونکی څنګه شي.
❋❋❋
بېګاه شپونکی باد ستا د څڼو له غرو راغی
په پګړۍ کې یې یو ټکی د یو ګل نه و
له نرۍ ملا نه یې لمر هغه زرین وستنی نه و راتاو
چایې په تشې او رینبې رینبې بخڅۍ کې یود ستورونارنج نه وایښی
نور مې په کلي کې باد نه چلېږي، باد هم مساپر شو ورنه
څومره تنها،
څومره یوازې ده
زما د کلي ښکلې نازولې سپوږمۍ.
❋❋❋
بېګاه مې خوب لیدلی:
زموږ د کلي د چنارو تر شنو سیورو لاندې
پر هغو لویو پلنګې کټونو
یو څو کارغان ناست دي
ږلۍ د لښتو وروي، ګډوي ځان ته زموږ د کلي سپینې هیلۍ
زموږ د کلي په دېره کې د چلمو د کږو وږو لوګیو پر ځای
خورې ورې دي د ښایسته هیلیو تکې سرې د پېغلو وینې
کلي کې یو سیوری د برېتو
او یو شرنګ د سپینو تورو نه شته
رښتیا!
د کلي په دېره کې

د زلمیو ځنورو
د اتڼ هغه سکڼې ماښام درياد شي که نه؟
***
ستا د يادونو شنه ګلان مې
د زړګي پر مساپرې د ښتې ځانګې وکړي
وغوړېږي،
کله
چې
لمر
شين
شي.

۱۲/۷/۱۳۷۲
پېښور- پښتونخوا

غزل

څه ښکلی سوداګر دی څومره ښکلی باران پلوري
یو اس د سپینو وربځو دی د وربځو ګلان پلوري
د ستورو په تېښتو یې جوړې کړي ورته څڼې
نن دلته په دې چم کې یو کافر دی بتان پلوري
یو بار یې د رنګ راوړ د سپرلي جوارګر ګورئ
چې څومره یې ګران راوړ چې یې څومره ارزان پلوري
یو شین لوګی راخوردی یو سور اور دی لګېدلی
یو مست زردشت راغلی دی یو غلی اذان پلوري
بازار یې د نور لوټ کړ د اسمان سپینې کوترې
له لمر ځنې ټیک اخلي او د ستورو کاروان پلوري
د باد په نیلي سپور د سهار سپین شهزاده راغی
د شپو بربنډې پېغلې پرې شلېدلی ګرېوان پلوري.

۱۳۷۷ کال د پسرلي لومړۍ شپه
لغمان

د اسحق ننګيال لنډه پېژندنه

زوکړه:

لغمان- الينګار، دبسرام کلی، **۱۳۳۵**ل کال.

زده کړه:

سيمه ييز ښوونځی، د مهترلام ښار روښان لېسه او د افغانستان د پوليسو اکاډمي.

دنده:

د پوليسو اکاډمی تدريسي غړی، د څارندوی مجلې او پيام ورځپاڼې خبريال او د ليکوالو ټولنه کې لنډمهال، د ژوندون مجلې مدير او وروسته د اطلاعاتو او کلتور وزارت د شعر او ادب اداري امر.

اثار- چاپ:

۱- ډالی، ۲- سپېره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي، ۳- هغه شپې هغه کلونه، ۴- څاڅکي څاڅکي (شعري ټولګې) **۵**- (۱-ښېرې په مالت کې، ۲- نه جام نه څادر، ۳- سندونه هم مري، ۴- دا جل دا برسات او ځينې نور شعرونه) چې په همدې اثر کې (سيندونه هم مري) کې ځای شوي دي.

ناچاپ:

سيند په منګي کې (د بېلابېلو ليکنو ټولګه) او يو شمېر نورې ليکنې.

مړينه: پېښور، **۱۳۷۷**ل کال د ثور اتمه.

یو باد ، یو منصور

یو بـــاد رالګېـــدلی مالـــه ځانـــه ســـره وړي
د زړه اس مـــې لـــه بـــاره د ارمانـــه ســـره وړي
د شـپو پـراوښ یـو غـل دی زمـوږ کلـي تـه راغلـی
ګلونـــه او باغونـــه لـــه باغوانـــه ســـره وړي
یـو پـل وم چېرتـه لـرې ستا پـر لاره زرغـون شـوی
یـو لـوټ مـې اوس لـه بادولـه بارانـه سـره وړي
یو څوک دی ستا لاس شراب یې ټول راځنې وڅښـل
دا سـره کېـږدی، د خـوب مـې لـه توپانـه سـره وړي
زمـوږه یـې پـه سترګو کـې د شـپو دوړې شیندلي
دا لـوی کـاروان مـو ځکـه لـه څاروانـه سره وړي
نـارې د انـاالحق یـې ورتـه وچـې کـړې پـر ژبـې
منصـور وطـن مـې دارتـه لـه ایمانـه سـره وړي

۱۷/۱/۱۳۷۷

لغمان

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمدخان زوی پر ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ د نیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لیسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لیسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پای ته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې د لومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په

کابل کې د لويو جنګسالارانو او ځينو تنظيمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زيات فشار له امله له کاره ګوښه شو.ملګرو ملتونو(UNAMA) استاد يون ته وړانديز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو ، خو استاد يون ونه منله او خپلې استادۍ ته يې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته يې د ځينو ملګرو په زيات ټينګار او غوښتنه، د جمهوري رياست د ملي امنيت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د رياست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي.استاد يون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده يې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد يون د خپلو اکاډيميکو اليکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنيز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راديويي او ټلويزيوني مرکو کې يې د واقعيتونو او حقايقو د څرګندېيان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نيولی دی. که څه هم ډېر خلک د يون ليکنې، مرکې او نظريات خوښوي، خو يو شمېر داسې خلک هم شته، چې د يون سرسختې مخالفين دي. د هغه ملي او ګټورو نظرياتو ته هم غلط رنګ او تعبير ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره يې زورواکي او د سياسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد يم،

هر کله چې يون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې يې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړې او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنګي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر يو نيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، او ډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اېښودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد يون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختيا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو ليکوالو په لسګونو اثار، ايډيټ او چاپ کړي دي. دغه راز يې په سلګونو کورنيو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستې ده، خپله

يې هم په لسګونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.
سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	خرنګوالى	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هيلې	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• نيمګړي ارمانونه	د حيران شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د نازو انا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کليات	د استاد الفت نثرونه	دريم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق ننګيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه	د پوهنوال روستارتره کي اثر	دويم ۱۳۸۷
• .د افغانستان فرهنګي ميراثونو ته يوه کتنه	د نينسي دوپرې اثر	دويم ۱۳۸۷

- په افغانستان کې د جګړې جنايتکارانو محاکمه
د پوهنوال روستار تره کی اثر دويم ۱۳۸۷

د- يونليکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو يونليک دويم ۱۳۸۷
- که يون دی يون دی د اروپا يونليک لومړی ۱۳۸۷
- دپنځاګون ترڅنډو د امريکا يونليک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه دويم ۱۳۸۷
- استاد زيار د پښتني فرهنګ يو ځلاند ستوری دويم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود دويم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زيانونه دويم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
- دکتابونو په ورمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷

- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کار و زیار کې ورته دنور زغم او اوسېلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

sinduna ham mri

(The Rivers die too)

The collection of Nangyal's poems

**Collected
By:
M. Ismael yoon**

ISBN 978-9936-500-13-6

دخپرونو لړ: (۱۴)

9 789936 500136 >